

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 22 SEPTEMBRE 2022

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 22 SEPTEMBER 2022

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 23 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.

De vergadering wordt geopend om 14.23 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La **présidente**: La séance est ouverte.

De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:

Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:

Pierre-Yves Dermagne.

01 Admission, vérification des pouvoirs et prestation de serment

01 Toelating, onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging

Nous devons procéder à l'admission et à la prestation de serment du suppléant appelé à siéger en remplacement de Mme Kattrin Jadin, démissionnaire en date du 22 septembre 2022.

Wij moeten overgaan tot de toelating en eedaflegging van de opvolger die in aanmerking komt om mevrouw Kattrin Jadin, die op 22 september 2022 ontslag nam, te vervangen.

Le suppléant appelé à la remplacer est M. Mathieu Bihet, suppléant de la circonscription électorale de Liège. M. Bihet a déjà remplacé M. Bacquelaine du 17 mars 2020 au 1er octobre 2020.

De opvolger die haar zal vervangen, is de heer Mathieu Bihet, opvolger voor de kieskring Luik. De heer Bihet heeft reeds van 17 maart 2020 tot 1 oktober 2020 de heer Bacquelaine vervangen.

Les pouvoirs de M. Mathieu Bihet ont été validés en notre séance du 20 juin 2019.

De geloofsbrieven van de heer Mathieu Bihet werden tijdens onze vergadering van 20 juni 2019 geldig verklaard.

Comme la vérification complémentaire, prévue par l'article 235 du Code électoral, ne porte que sur la conservation des conditions d'éligibilité, il apparaît que cette vérification, n'a, au vu des pièces obtenues, qu'un caractère de pure formalité.

Daar het aanvullend onderzoek door artikel 235 van het Kieswetboek voorgeschreven, uitsluitend slaat op het behoud van de verkiesbaarheidsvereisten, gaat het, gelet op de verkregen stukken, in de huidige omstandigheden om een loutere formaliteit.

Je vous propose donc de passer à l'admission de ce membre.

Ik stel u dus voor tot de toelating over te gaan van dit lid.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus wordt besloten.

Je rappelle les termes du serment: "Je jure d'observer la Constitution" "Ik zweer de Grondwet na te leven" "Ich schwöre die Verfassung zu befolgen".
Ik memoreer de bewoordingen van de eed: "Ik zweer de Grondwet na te leven" "Je jure d'observer la Constitution" "Ich schwöre die Verfassung zu befolgen".

Je prie M. Mathieu Bihet de prêter le serment constitutionnel.
Ik verzoek de heer Mathieu Bihet de grondwettelijke eed af te leggen.

Mathieu Bihet prête le serment constitutionnel successivement en français et en néerlandais.
Mathieu Bihet legt de grondwettelijke eed achtereenvolgens af in het Frans en in het Nederlands.

(*Applaudissements*)
(*Applaus*)

M. Mathieu Bihet fera partie du groupe linguistique français.
De heer Mathieu Bihet zal deel uitmaken van de Franse taalgroep.

02 Bureau – Composition – Modification

02 Bureau – Samenstelling – Wijziging

Le groupe MR propose de remplacer Mme Katrin Jadin, membre démissionnaire du Bureau, par Mme Sophie Wilmès.
De MR-fractie stelt voor mevrouw Katrin Jadin als ontslagnemend bureaulid te vervangen door mevrouw Sophie Wilmès.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

Bienvenue au Bureau, madame Wilmès!

(*Applaudissements*)
(*Applaus*)

03 Décès de la reine Elizabeth II

03 Overlijden van Koningin Elizabeth II

Lundi dernier, à l'abbaye de Westminster, se sont déroulées les funérailles d'État de la Reine Elizabeth II, décédée le 8 septembre 2022, à l'âge de 96 ans.

Nous prenons part à la douleur de cette disparition qui a créé une onde de choc dans le monde entier. Comme elle l'a elle-même si bien exprimé: "The pain of grief is perhaps the price we pay for love.". "La douleur du chagrin est peut-être le prix que nous payons pour l'amour."

Durant les sept décennies de son règne historique, la Reine Elizabeth II aura porté sur ses épaules le poids de toute une nation avec un immense dévouement.

Haar inzet, verantwoordelijkheid en plichtsbesef hebben ongetwijfeld een onuitwisbare stempel gedrukt op generaties Britten, burgers van het Gemenebest en talloze mensen over de hele wereld. Koningin Elizabeth II is en blijft een voorbeeld van zowel stabiliteit als aanpassing in een veranderende wereld.

Zij kwam op de troon kort na een donkere periode in de geschiedenis van ons continent en slaagde erin een sterk gevoel van nationale eenheid te creëren.

De Kamer betuigt haar eerbied voor de nagedachtenis van deze grote dame. Ik bracht mijn collega in het Lagerhuis, Sir Lindsay Hoyle, de oprechte deelneming van dit Parlement over.

04 Mededelingen **04 Communications**

Chers collègues, cette semaine est la semaine internationale des personnes sourdes et malentendantes. Demain, vendredi 23 septembre, est la journée internationale de la langue des signes.

Je voudrais saisir l'opportunité pour saluer les personnes sourdes et malentendantes, leur souhaiter une bonne fête de la journée internationale des personnes sourdes et malentendantes.

(La présidente traduit ses paroles en langue des signes. Applaudissements sur tous les bancs)
(De voorzitter vertolkt haar woorden in gebarentaal. Applaus op alle banken)

Depuis mars 2021, notre séquence de questions d'actualité est interprétée en langue des signes en néerlandais et en français pour un Parlement fédéral qui se veut plus inclusif. Nous avons réalisé une enquête de satisfaction auprès du public cible, qui révèle un impact extrêmement positif. Mais il faut encore faire connaître plus largement cette interprétation en langue des signes et l'accessibilité de notre Parlement aux personnes sourdes et malentendantes. Pour cela, je compte sur vous pour le faire savoir dans votre entourage.

Beste collega's, ons halfroond heeft enkele veranderingen ondergaan tijdens de recesperiode. Boven uw hoofd ziet u witte wolken. Het onderste gedeelte dient voor de verlichting, de bovenste twee rijen dienen voor akoestisch materiaal. De oude, energieverslindende verlichting werd door nieuwe, zuinige ledverlichting vervangen, zodat het stroomverbruik nog slechts een derde van dat van de vorige verlichting bedraagt. Tijdens de afgelopen recesperiode werden ook akoestische panelen tegen de muur geplaatst. Tegen de gebogen muur en ter hoogte van het balkon werden honderden panelen aangebracht om akoestische verbeteringen aan te brengen.

Tijdens het volgende reces zullen er werken worden uitgevoerd om ons conferentiesysteem te vervangen.

Voilà, chers collègues, les améliorations que nous souhaitons apporter à notre salle plénière pour une meilleure acoustique, une meilleure retransmission de notre son et de nos images également.

05 Ordre du jour **05 Agenda**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 21 septembre 2022, vous avez reçu un projet d'ordre du jour pour la séance d'aujourd'hui.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 21 september 2022 heeft u een ontwerpagenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*
Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

06 Motion d'ordre **06 Ordemotie**

06.01 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, we hebben het vorige parlementaire jaar afgesloten met de begroting en ik vrees dat ik vandaag twee minuten tijd moet vragen om het er weer over te hebben. Het gaat er niet goed mee. Er is belangrijk slecht nieuws: het stormt nu ook bij de Nationale Bank. Daarom wil ik een motie indienen.

Het Planbureau meet een tekort van 31 miljard, 5 miljard meer dan tijdens onze besprekingen in juni. We

stevenen mogelijk op een recessie af. Het consumentenvertrouwen staat ontzettend laag. Door de stijgende rentelasten explodeert de staatsschuld en nadert die nu de 117 %. De Nationale Bank noemt 120 % de kritische drempel.

In zulke onzekere tijden heeft men bakens van rust nodig, instellingen zoals de Nationale Bank, die zekerheid en rust brengen. Maar helaas stormt het vandaag ook bij de Nationale Bank. Eergisteren zijn de aandelen met 6 % gedaald, gisteren met 27 %, vandaag opnieuw met 10 %. De Nationale Bank heeft de handel in haar aandelen opgeschort en in een communiqué gezegd dat ze voor het eerst in 70 jaar verlies zal boeken en dat ze betwijfelt of haar reservekapitaal zal volstaan om de risico's te dekken.

We hebben gisteren in de commissie voor Financiën, in goede verstandhouding met de collega's, informeel beslist om contact op te nemen met de Nationale Bank met de vraag om in het Parlement verdere toelichting te komen geven. In een e-mail, die u allemaal ontvangen hebt, heeft de Nationale Bank laten weten dat zij dat niet kan doen, waarbij ze ook verwijst naar het feit dat ze beursgenoteerd is. Tegelijk is de situatie zo acuut dat we niet kunnen wachten op een nieuwe vergadering van de commissie voor Financiën, die dan moet oordelen wat er volgende week of over twee weken kan gebeuren. We hebben zeer dringend duidelijkheid nodig en als Parlement dragen we daarin een grote verantwoordelijkheid.

De overheid en het Parlement hebben hierin een historische verantwoordelijkheid. Ik verwijs naar het feit dat de winsten de jongste decennia voortdurend zijn afgeroomd om de begroting te spekken. We hebben ook een huidige verantwoordelijkheid tegenover de belastingbetaler. Als er zaken mislopen, weten we wie daarvoor uiteindelijk opdraait. Dat zijn de mensen die belastingen betalen in dit land.

Het is bijzonder belangrijk dat er snel duidelijkheid komt. Wij kunnen niet wachten tot volgende week om praktische afspraken te maken. Ik maak het zeer concreet.

Mevrouw de voorzitter, met de motie vragen wij, met toepassing van artikel 23 en 24 van het Reglement, als u dat wenselijk acht, in de marge van onze plenaire vergadering een commissie voor Financiën samen te roepen die praktische afspraken zou kunnen maken, zodat we volgende week onmiddellijk hoorzittingen met relevante personen kunnen organiseren. De commissie zal dan oordelen wie daarvoor in aanmerking komt.

In tijden van onzekerheid is het belangrijk dat verantwoordelijke instellingen tonen dat ze uitdagingen in de handen nemen, dat ze rust brengen en dat ze op een verantwoordelijke en deskundige manier ter zake communiceren. Als het wenselijk wordt geacht, kunnen bepaalde zaken voor mij ook achter gesloten deuren plaatsvinden.

Ik wens graag een ordemotie aan de agenda toe te voegen, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Loones, kunt u mij de tekst van de ordemotie bezorgen? (*Instemming*)

06.02 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Madame la présidente, en rapport avec cette question, je tiens à soulever un problème sérieux, un problème de démocratie.

Nous avons effectivement reçu ce courriel nous informant que la Banque nationale refusait de venir en commission des Finances, au motif qu'elle ne pouvait accepter une éventuelle invitation à une audition en rapport avec le récent communiqué de marché, en raison du fait que la Banque nationale est une société cotée en bourse et qu'il s'agit d'une information sensible au prix.

Je trouve que nous sommes vraiment confrontés ici à un problème démocratique. Nous recevons souvent le gouverneur de la Banque nationale en commission des Finances, et je lui ai déjà dit à plusieurs reprises qu'il était incompréhensible que notre banque centrale belge – qui a des fonctions financières importantes, même si une partie de ces fonctions est déléguée à la Banque centrale européenne – soit cotée en bourse comme une vulgaire société privée.

Il s'agit d'une anomalie, mais, chaque fois, le gouverneur m'a répondu "Non, ce n'est pas grave, c'est normal, les actionnaires n'ont rien à dire...".

La **présidente**: Monsieur Van Hees, nous en sommes à l'ordre du jour pour l'instant. Vous êtes en train de

développer le point. Avez-vous une motion à déposer à ce sujet?

06.03 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Et donc, la Banque nationale refuse de venir ici à la Chambre pour s'expliquer dans un débat démocratique parce qu'elle est cotée en bourse.

La **présidente**: Avez-vous une motion à déposer, monsieur Van Hees?

06.04 Marco Van Hees (PVDA-PTB): Laissez-moi conclure!

La **présidente**: Commençons avec ordre et méthode, monsieur Van Hees, je pense que chacun appréciera.

Nous en sommes à l'ordre du jour. Par la voix de M. Loones, la N-VA a déposé une motion. Déposez-vous, vous aussi, une motion? Il n'est pas l'heure de discuter de la motion! Nous allons analyser avec les services le contenu de la motion. Avez-vous vous-même une motion à déposer? Si ce n'est pas le cas, je clos la discussion.

J'en reviens à l'ordre du jour.

06.05 Marco Van Hees (PVDA-PTB): (...)

La **présidente**: Je répète que j'en reviens à l'ordre du jour, monsieur Van Hees. Ne tentez pas déjà de perturber les débats pour notre première séance plénière! (*Protestations*)

Je vous demande calmement de bien vouloir respecter l'ordre du jour de notre séance.

Madame Marghem, vous avez la parole.

06.06 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la présidente, je vous remercie de me donner la parole en ma qualité de présidente de la commission des Finances. Nous avons eu en effet hier une discussion concernant l'ordre des travaux.

06.07 Marco Van Hees (PVDA-PTB): (...)

06.08 Marie-Christine Marghem (MR): Monsieur Van Hees, en général vous êtes vraiment chouchouté dans ma commission et vous avez tout le temps de parole requis. Vous me permettez donc de continuer ce que j'ai à dire.

Je suis évidemment disposée à avoir une réunion aujourd'hui sur tous les sujets qui viennent d'être évoqués dans le cadre des motions que vous déposez. Il me semble dès lors inutile de les exposer de façon exagérément longue, puisque nous aurons tout à fait l'occasion de le faire durant le temps de travail de notre commission des Finances. Je demande également à la présidente de bien vouloir nous permettre de réunir cette commission. Le problème hier, en effet, était que nous n'avions pas le quorum et que nous ne pouvions pas décider, outre l'urgence invoquée dans le cadre des motions, sur laquelle nous discuterons tout à l'heure.

La **présidente**: Je vais donc juger de la recevabilité de la motion et nous reviendrons après les questions d'actualité sur la suite à donner.

Je constate que deux membres souhaitent s'exprimer. Je répète que le débat sur la motion n'aura pas lieu maintenant.

06.09 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Madame la présidente, je voulais que soit acté au PV le fait que vous venez de couper la parole à mon collègue Van Hees. Ceci n'est pas normal. Il était en train de... Vous avez laissé Mme Marghem expliquer...

La **présidente**: Si vous souhaitez que je ne vous la coupe pas, je vous demande de retirer ces mots, puisqu'il me revient d'assurer la police de cette assemblée et de recentrer les débats sur l'ordre du jour. Et ce n'était pas le cas. (*Applaudissements*)

06.10 Wouter Vermeersch (VB): Mevrouw de voorzitter, ik wens enkel nog iets toe te voegen aan wat de voorzitter van de commissie voor Financiën en Begroting heeft gezegd.

Deze week was de staatssecretaris voor Begroting in de commissie voor Financiën aanwezig en toen waren enkel de fracties cd&v, N-VA en Vlaams Belang vertegenwoordigd om vragen te stellen over en interesse te tonen voor de begroting. Het zou dus geen slechte zaak om die vergadering nu te organiseren, aangezien de andere fracties hier wel aanwezig zijn en hopelijk toch enige interesse zullen tonen voor de begroting.

Ik wil er nog aan toevoegen dat het verschil niet groter kan zijn tussen wat er in Nederland gebeurt en wat er in dit land en dit Parlement gebeurt. In Nederland heeft de nationale bank, De Nederlandsche Bank, een brief gestuurd naar de minister van Financiën, in alle openheid en transparantie. Die brief is ook op de website beschikbaar. In dit Parlement is er echter geen enkel document beschikbaar. Wij krijgen als parlementsleden een e-mail waarin de Nationale Bank het Parlement meldt niet bereid te zijn om naar het Parlement te komen, niet bereid te zijn om informatie te geven en transparant te zijn. Het Parlement mag die transparantie wel eisen. Om die reden vinden wij dat die motie zeker op haar plaats is.

La **présidente**: Nous allons analyser la recevabilité de la motion.

07 Parlements – Constitution

07 Parlementen – Wettig- en voltalligverklaring

Nous font connaître qu'ils se sont constitués en leurs séances de ce jour.

- par lettre du 7 septembre 2022: le Parlement wallon

- par lettre du 8 septembre 2022: le Parlement de la Communauté française.

Brengen ons ter kennis dat zij ter vergadering van die dag voor wettig en voltallig verklaard zijn.

- bij brief van 7 september 2022: het Waals Parlement

- bij brief van 8 september 2022: het Parlement van de Franse Gemeenschap.

Questions

Vragen

08 Vraag van Anja Vanrobaeys aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De energiecrisis en de nood aan een hogere telewerkvergoeding" (55002801P)

08 Question de Anja Vanrobaeys à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La crise énergétique et le besoin d'une indemnité de télétravail plus élevée" (55002801P)

08.01 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, afgelopen week werd de verwarming opnieuw opengedraaid. Thuiswerk wordt daardoor duurder.

Iedereen maakt zich zorgen over de energiefactuur, zowel bedrijven als gezinnen en zelfs scholen. Wat moet de werknemer echter wanneer hij of zij niet de keuze heeft en door de werkgever tot thuiswerk verplicht wordt of zelfs geen stoel meer op kantoor heeft?

De problematiek is natuurlijk niet nieuw. Vooruit heeft tijdens de coronaperiode herhaaldelijk aangedrongen op een deftige telewerkregeling. Op het moment laat de daling van de koopkracht zich nog sterker voelen. Thuiswerk is geen luxe, zeker niet wanneer de werkgever de werknemer niet meer op kantoor verwacht. Werkgevers verwachten alsmaar vaker dat werknemers meer dagen van thuis werken; bureaus zijn niet meer bereikbaar of hele verdiepingen worden gesloten. Bedrijven zijn inderdaad in actie geschoten en proberen op die manier de kosten te drukken.

Waar we geen actie zien, is bij de sociale partners in het sociaal overleg. Wij zijn nu meer dan twee jaar na de coronaperiode en nog steeds is er geen collectief kader. Er is volledige stilstand in een dossier dat relevanter is dan ooit. Nu moeten werknemers immers betalen om te werken en zichzelf te verwarmen, terwijl zij wel aan de slag zijn voor hun werkgever. Dat is eenvoudigweg niet rechtvaardig.

Mijnheer de minister, u zou naar eigen zeggen tegen 1 september 2022 een voorstel doen, indien een akkoord uitblijft. Ik heb maar één vraag. Hoe zult u ervoor zorgen dat de werknemers niet langer opdraaien voor alle facturen thuis?

08.02 Minister **Pierre-Yves Dermagne**: Mevrouw Vanrobaeys, bij structureel telewerk is de cao nr. 85 van de Nationale Arbeidsraad van toepassing. Die bepaalt in artikel 9 onder meer welke kosten in verband met telewerk door de werkgever betaald moeten worden, maar definieert geen exact bedrag om de kosten te dekken. Ook over energiekosten spreekt de cao zich niet expliciet uit. Volgens de cijfers waarover ik beschik, ontvangt momenteel slechts 6% van de werknemers een dergelijke vergoeding. Het gaat gemiddeld om 73 euro per maand.

De besprekingen in de Nationale Arbeidsraad over een actualisering van de regelgeving rond telewerk zijn lopende. Hoewel de onderhandelingen al vele maanden bezig zijn, hebben de sociale partners jammer genoeg nog steeds geen akkoord bereikt. Gelet op de zeer hoge energiekosten hoop ik dat de sociale partners nu eindelijk een akkoord zullen bereiken. Als er in november geen akkoord is, zal ik een eigen voorstel voor advies voorleggen aan de sociale partners. Een verplichte telewerkvergoeding zal in dat voorstel van reglementering worden opgenomen.

Tot slot maak ik van de gelegenheid gebruik om u eraan te herinneren dat telewerken vrijwillig moet zijn. Het kan niet door de werkgever worden opgelegd.

08.03 **Anja Vanrobaeys** (Vooruit): De Vooruitfractie erkent uiteraard dat ook bedrijven het zwaar hebben. De federale regering heeft al een pakket steunmaatregelen genomen. Hopelijk volgt de Vlaamse regering ook. Werknemers zijn echter meer dan een besparingspost. Het kantoor sluiten en de werknemers laten opdraaien voor alle rekeningen, dat is echt geen oplossing. Een eerlijke regeling is dat wel.

Ik had gehoopt dat u nu met een eerlijke regeling zou komen. U komt daarmee in november. De winter is nog lang. Ik kijk echt uit naar uw voorstel, en met mij vele telewerkers. Aangezien de lange, koude winter voor de deur staat, is het belangrijk dat uw voorstel er snel komt.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 Samengevoegde vragen van

- Barbara Pas aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De koopkracht- en energiecrisis" (55002797P)
- Kristof Calvo aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De syndicale actie voor meer koopkracht en de besteding van de welvaartsenveloppe" (55002803P)
- Raoul Hedebouw aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De syndicale mobilisatie van 21 september" (55002805P)
- Nahima Lanjri aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De koopkracht en de welvaartsenveloppe" (55002812P)
- Tania De Jonge aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De syndicale actie van 21 september" (55002813P)
- Sophie Thémont aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De betoging van 21 september" (55002816P)
- Anja Vanrobaeys aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De welvaartsenveloppe" (55002822P)
- Björn Anseeuw aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De welvaartsenveloppe" (55002824P)

09 Questions jointes de

- Barbara Pas à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La crise du pouvoir d'achat et de l'énergie" (55002797P)
- Kristof Calvo à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'action syndicale pour un renforcement du pouvoir d'achat et l'affectation de l'enveloppe bien-être" (55002803P)
- Raoul Hedebouw à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La mobilisation syndicale du 21 septembre" (55002805P)
- Nahima Lanjri à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le pouvoir d'achat et l'enveloppe bien-être" (55002812P)
- Tania De Jonge à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'action syndicale du 21 septembre" (55002813P)
- Sophie Thémont à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La manifestation du 21 septembre" (55002816P)
- Anja Vanrobaeys à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'enveloppe bien-être" (55002822P)
- Björn Anseeuw à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'enveloppe bien-être" (55002824P)

09.01 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de minister, drie maanden geleden al voerde Griekenland niet alleen een overwinstbelasting in, maar ook een prijsplafond voor elektriciteit. Met resultaat, want de stroomprijs is er gedaald en men heeft daar nu zelfs extra belastingsinkomsten om gezinnen en ondernemingen mee te ondersteunen. Het heeft ook effect gehad op de inflatie, want die daalde met 1,2 procentpunt. Ook Nederland stelt vanaf januari een prijsplafond in op elektriciteit en gas. De korting die een gemiddeld Nederlands huishouden daardoor zal krijgen, wordt geschat op 2.280 euro. Dat is toch heel wat anders dan uw eenmalige vivalditoelage.

Het enige wat we hier al gezien hebben van prijsplafonds was een gesponsorde, veel te voorbarige Facebookadvertentie van onze eerste minister: "Prijsplafonds – zo gezegd, zo gedaan". Dat bleek echter fake news te zijn, terwijl fake news nu net iets is wat deze regering zegt te willen bestrijden. Deze regering wacht voor de prijsplafonds op de Europese Unie. Ook op het aanpakken van de overwinsten is het nog altijd wachten. De energiebedrijven zitten er heel warmpjes bij, maar helaas kan dat niet gezegd worden van onze eigen mensen voor de komende winter.

Mijnheer de minister, het is nú dat onze burgers het moeilijk hebben om de voorschotfacturen te betalen. Het is nú dat onze ondernemingen al activiteiten minderen of zelfs stopzetten, terwijl deze regering wacht en talmt. Mijn vraag is heel eenvoudig: hoelang wil deze vivaldiregering nog wachten? Wanneer komen er eindelijk structurele maatregelen?

09.02 **Kristof Calvo** (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, de smerige oorlog van Poetin tegen de Oekraïense bevolking laat zich ook voelen op ons continent. Voor heel wat landgenoten schuift het einde van de maand op naar het midden van de maand. Het zijn uitdagende tijden voor gezinnen en uiteraard ook voor alle

overheden.

Gelukkig is de federale regering op post. Met deze regering geen indexsprong: als de winkelkar duurder wordt stijgen de lonen. Ook uitkeringen en pensioenen worden verhoogd. Onder impuls van een heel ijverige minister van Energie wordt de btw op elektriciteit en gas eveneens verlaagd. Er is het sociaal tarief voor een miljoen gezinnen, dus voor twee miljoen landgenoten. Afgelopen vrijdag werd er ook een basispakket voor energie van 400 euro in november en december afgeklopt.

De federale regering is dus gelukkig op post, maar de volgende afspraak dient zich al aan. Dat is een afspraak voor u, mijnheer de minister. Ik heb het namelijk over de welvaartsenveloppe, het optrekken van de uitkeringen van de mensen die ziek zijn, de mensen die moeten rondkomen met een klein pensioen en de mensen met een beperking.

Helaas zijn de sociale partners er niet in geslaagd om daarover een akkoord te bereiken. Dat betekent dat de bal in het kamp van de politiek ligt. De bal ligt dus in uw kamp, mijnheer de minister. Onze fractie wil u echt oproepen om snel te beslissen. We moedigen u aan om zo snel mogelijk een voorstel in te dienen en te beslissen hoe de uitkeringen van mensen die het moeilijk hebben verhoogd kunnen worden. We roepen u ook op om dat snel uit te voeren. We willen toch niet tegen de mensen zeggen dat we hun uitkeringen pas zullen verhogen als de zon terug schijnt? Laat ons de middelen inzetten per 1 januari 2023.

Wanneer komt u met een voorstel en bent u het ermee eens dat het voorstel meteen moet renderen, om mensen te helpen in deze moeilijke tijden?

09.03 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, we leven in één van de rijkste landen ter wereld. Deze regering laat de mensen echter in de steek, terwijl zij facturen van 800, 900 of 1.000 euro per maand moeten betalen. Wat doet de regering? Ze geeft één of twee keer een korting van 200 euro. Ze vindt dat ze daarmee haar huiswerk gemaakt heeft.

Dat is niet genoeg, mijnheer de minister. De mensen zijn woedend omdat ze in de steek worden gelaten en omdat de regering toelaat dat een economische speler als ENGIE Electrabel 8 à 9 miljard euro winst zal maken in de komende drie jaar terwijl de mensen zich blauw betalen. Dat krijgt niemand uitgelegd in België! *Personne! Nobody!* U zou moeten tussenkomen om een prijsblokkering op te leggen. Ik begrijp niet dat ENGIE Electrabel elektriciteit verkoopt aan een prijs van 200 à 300 euro per megawattuur terwijl hun productiekost slechts 30 à 35 euro per megawattuur bedraagt. Ze komen het geld uit de zakken van de mensen halen. *In the pocket!*

Wat doet de Belgische politiek daaraan? Helemaal niets! Vivaldi heeft beslist dat er geen overwinstbelasting zou komen op de nucleaire winsten van ENGIE Electrabel. Ik vind het heel erg dat jullie afgelopen zomer die deal hebben gesloten met ENGIE Electrabel. Waarom gaat u het geld daar niet halen?

Gisteren kwamen er 15.000 mensen op straat tijdens de vakbondsactie. De mensen waren woedend en ze hebben mij allemaal dezelfde vraag gesteld: waarom wil Vivaldi onze lonen weer blokkeren? Waarom komt er weer een nulprocentnorm op ons af? Vooruit en PS, waarom doen jullie niets en waarom zullen jullie onze lonen weer eens blokkeren in de komende maanden? Ik moest de woede van de vakbonden vandaag weer aan u overbrengen, mijnheer de minister. U moet tussenkomen! U mag niet verder (...)

09.04 Nahima Lanjri (cd&v): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, bij veel mensen staat het water aan de lippen. De energieprijzen stijgen tot ongeziene hoogtes, onze winkelkar wordt duurder en de wachtrijen aan de voedselbanken worden langer. Heel wat alleenstaanden krijgen een voorschotfactuur van 1.000 euro, waardoor zij maar 300 euro overhouden om van te leven. Voor acht op de tien gepensioneerden volstaat het wettelijk pensioen ook niet om de rusthuisfactuur te betalen.

Voor ons is het duidelijk dat we dringend nood hebben aan actie om sociale drama's te vermijden. De regering nam gelukkig ook al heel wat maatregelen, met onder meer de verlaging van de btw op gas en elektriciteit, het recent uitgewerkte basispakket voor gas en elektriciteit en de uitbreiding van het sociaal tarief. Ook de indexering van de lonen zorgt voor enige buffer tegen de stijgende prijzen. Toch volstaan al die maatregelen voor veel mensen niet om het hoofd boven water te houden.

Bovendien raakten de vakbonden en werkgevers het vandaag niet eens over de verdeling van de

welvaartsenveloppe, zowat 900 miljoen euro, bedoeld om de laagste uitkeringen en pensioenen op te trekken. Voor mensen met een laag inkomen of met een laag pensioen zijn die centen nochtans cruciaal, want dat extra geld maakt een verschil in het net wel of net niet kunnen betalen van de rekening als zij door hun reserves heen zitten, wat voor velen het geval is. Veel mensen happen naar adem, zeker nu de winter voor de deur staat.

Mijnheer de minister, welke inspanningen hebt u al geleverd en zult u nog leveren om de sociale partners, de vakbonden en de werkgevers, weer aan tafel te krijgen om tot een oplossing te komen?

Welke bijkomende maatregelen zult u samen met uw collega-ministers in de regering nemen om ervoor te zorgen dat de koopkracht van mensen gevrijwaard wordt?

09.05 Tania De Jonge (Open Vld): Mijnheer de minister, de gezinnen en de bedrijven in ons land zien af. De politiek moet daar absoluut begrip voor hebben. Daarom heeft de regering al hard gewerkt aan steunmaatregelen die zowel de burgers als ons economisch weefsel beschermen, met het basisparket energie voor de brede middenklasse en met bijkomende steun voor onze bedrijven.

Voor syndicale acties hebben wij geen begrip. Het is onverantwoord om op dit moment het land economisch plat te leggen en het is ook onverantwoord stakingen in het najaar aan te kondigen. Het is niet het moment om te doen alsof het buitenland niet bestaat, alsof wij op een eiland leven en wij met de concurrentie van de buurlanden en de lonen in die buurlanden geen rekening moeten houden.

Wie wordt daar eigenlijk beter van? Het is een grote fout valse tegenstellingen tussen de bedrijven en de werknemers te blijven voeden. Die zijn inderdaad vals, want bedrijven ondersteunen is jobs in stand houden en de koopkracht beschermen. Burgers steunen betekenen dat de koopkracht op peil blijft en dat er dus geconsumeerd kan worden. Ervoor zorgen dat onze bedrijven concurrentieel blijven, is jobverlies tegengaan. Het is een gevaarlijke illusie te menen dat ons sociaal model en onze solidariteit in ons land gebouwd kunnen worden op een economisch kerkhof.

Wij van Open Vld zijn er voor de burgers en voor de bedrijven. Wij doen wat moet. Wij zullen dat blijven doen, zolang de economische oorlogssituatie voortduurt.

Ik heb één vraag voor u, mijnheer de minister. Zal de regering voet bij stuk houden en ervoor zorgen dat de koopkrachtmaatregelen, die absoluut nodig zijn, niet ten koste gaan van de concurrentiekracht van onze bedrijven?

09.06 Sophie Thémont (PS): Monsieur Hedeboom, tout comme vous, je suis allée à la manifestation d'hier et j'ai aussi rencontré ces gens en colère, notamment Claudine qui doit payer, chaque mois, 400 euros pour chauffer son appartement alors qu'elle n'a qu'une pension de 1 500 euros ou encore Isabelle, esthéticienne, qui se demande comment elle va payer la crèche car elle doit mettre pour 300 euros de carburant dans son véhicule.

Je vais peut-être vous décevoir mais elles savaient que j'étais socialiste. Elles savaient que, moi aussi, je veux la taxation sur les surprofits, que, moi aussi, je veux une réduction des factures pour les bas et moyens salaires et, que, moi aussi, je veux que les patrons mettent la main à la poche. Je leur ai également dit que, dans ce gouvernement, nous, socialistes, nous avons envoyé bouler le patronat qui demandait un saut d'index. Dans ce gouvernement, nous avons mis en place le chèque mazout et obtenu la baisse de la TVA sur le gaz et l'électricité ainsi qu'une réduction des factures pour les mois à venir. Je leur ai dit que, moi aussi, je pensais que ce n'était pas assez. Je le leur ai dit.

J'espère que la mobilisation des syndicats sera entendue par ceux qui bloquent systématiquement, ceux avec lesquels vous devez négocier chaque jour, monsieur le ministre. J'espère qu'ils entendront, se rendront à l'évidence et soutiendront vos propositions car il est injuste que certains s'enrichissent pendant que la majorité s'appauvrit.

Monsieur le ministre, vous avez déjà bataillé ferme ces derniers mois. Qu'allez-vous faire dans les semaines et les mois à venir pour empêcher ces milliers de familles de sombrer dans la pauvreté?

09.07 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Collega's, zijn jullie solidair in crisistijd? Mijnheer de minister, vanaf de eerste dag in deze regering staat Vooruit voor solidariteit. Minimumlonen, pensioenen, het behoud van de automatische index, telkens opnieuw staan wij er voor gewone, werkende mensen. Zij hebben het immers zwaar, eerst tijdens de coronaperiode en nu tijdens de energiecrisis. Wij waren er ook voor de bedrijven tijdens de coronaperiode en dat had effect. In het begin van het jaar hebben sommigen recordwinsten behaald.

Wat gebeurt er nu echter? De werkgevers pleiten in het sociaal overleg voor besparen. Op zichzelf? Neen? Op die miljoenen ondersteuning die zij kregen tijdens de coronaperiode? Neen, uiteraard niet. Zij zeggen: bespaar op de welvaartsenveloppe. Dat is hun oproep, terwijl het sociaal overleg ontploft. Ik vind dat eigenlijk straf, zelf pleiten voor meer steun maar vervolgens gepensioneerden en zieken in de kou laten staan. Ik begrijp ook niet dat sommige fracties geen begrip kunnen opbrengen voor die mensen hun angst, hun onzekerheid en hun woede.

Collega's, het zal niet met Vooruit zijn. Solidariteit betekent niet dat je wel iets kunt krijgen maar er niets voor hoeft terug te doen. Solidariteit betekent niet dat men anderen veroordeelt tot een koude winter, terwijl men er zelf warm bij zit. Die welvaartvastheid is er net om uitkeringen op peil te houden, juist nu mensen het zo zwaar hebben, juist nu mensen hoge facturen krijgen, juist nu mensen die steun nodig hebben.

Mijnheer de minister, mensen maken zich zorgen over hun koopkracht. U kunt hen, samen met uw collega's, vandaag nog geruststellen. Kunt u garanderen dat u de welvaartsenveloppe één op één zult toepassen?

09.08 Björn Anseeuw (N-VA): Mijnheer de minister, ook ik ben heel bezorgd. Heel wat mensen hebben het vandaag ontzettend moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen, ook mensen met een goede job en een degelijk inkomen. Dit jaar werden dan ook al, boven op de indexering, voor 4 miljard aan federale koopkrachtmaatregelen genomen. Het is nog maar de vraag hoe die zullen worden betaald. Volgens mij door de mensen zelf, maar dat is een andere discussie. Vandaag komt daar met de welvaartsenveloppe nog een miljard bovenop.

Die welvaartsenveloppe is echter exclusief voorbehouden voor de mensen die een uitkering krijgen. Het is interessant om eens na te gaan hoe daar in het verleden mee is omgegaan. Tijdens de vorige crisis, in 2008-2009, heeft de regering-Di Rupo slechts 64 % van die welvaartsenveloppe toegekend wegens de moeilijke budgettaire toestand van het moment. Vandaag is die toestand, mede door de economische crisis, niet beter. We staan er misschien zelfs slechter voor dan toen, want we staan aan de vooravond van een recessie. In dat licht is de door deze regering doorgevoerde verhoging van de werkloosheidsuitkeringen met 4,5 % en van het leefloon met meer dan 10 % boven op de indexering en boven op de welvaartsenveloppe ongezien, zeker als men weet dat daarbovenop het sociaal tarief voor energie dubbel en dik wordt betaald door de mensen in dit land die wel werken, vaak voor een bescheiden loon.

Mijn vraag aan u is dan ook heel eenvoudig en duidelijk: gaat u met de regering eindelijk echt ook iets doen voor de mensen die werken en daarmee de welvaart creëren waarmee die uitkeringen worden betaald, maar die het vandaag zelf erg moeilijk hebben en serieus in de problemen zitten? Wil u op z'n minst overwegen om die welvaartsenveloppe niet volledig uit te keren, om op die manier meer ademruimte te creëren voor deze werkende mensen, die vandaag diep in de miserie zitten?

09.09 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente, mesdames et messieurs les députés, je vous remercie pour vos différentes questions sur un sujet brûlant, d'une actualité tragique pour une grande partie des ménages et des entreprises de ce pays.

Monsieur Hedebouw, je voudrais d'abord rappeler ce que ce gouvernement a fait depuis plusieurs mois. Il y a eu, effectivement, une baisse de la TVA à 6 % sur le gaz et l'électricité. Nous avons décidé de l'extension et de la prolongation du tarif social, dont bénéficie une famille sur cinq dans ce pays et qui a permis de diviser par deux la facture d'électricité et par cinq la facture de gaz. Nous avons mis en place un chèque mazout pour ceux qui se chauffent encore au mazout ou au propane dans ce pays. Nous avons décidé de la baisse des accises sur le carburant (essence et diesel) pour faire diminuer la facture de ceux qui sont contraints de prendre leur véhicule pour aller travailler, notamment. Oui, ce gouvernement a pris toute une série de mesures et continuera à le faire, pour protéger la population et nos entreprises.

Ce gouvernement s'est aussi engagé fermement à obtenir, au niveau européen, une limitation des prix de

l'énergie. Nous avons été les premiers à plaider, au niveau du Conseil européen, dès le printemps, pour la mise en place d'un tel mécanisme. On nous a d'ailleurs regardés, au début, de manière un peu condescendante et méprisante. Aujourd'hui, on voit que les lignes sont en train de bouger. J'espère que, dans les prochains jours, nous obtiendrons, au niveau européen, cette limitation et ce blocage de prix. C'est absolument essentiel! (*Applaudissements*)

Ce gouvernement s'est aussi engagé, de manière ferme, à aller capter les surprofits réalisés par les producteurs d'électricité, comme on le fait depuis dix ans dans ce pays. Monsieur Hedebouw, vous balayez nos propos d'un revers de la main en disant que nous ne voulons pas le faire. Nous le faisons depuis dix ans, dans ce pays, avec la rente nucléaire. Nous avons mis en place ce système depuis plus de dix ans, à la suite d'un long combat politique et juridique. Mais nous avons obtenu gain de cause. Mais aujourd'hui, nous devons effectivement aller plus loin. Nous plaidons aussi pour le faire au niveau européen. Si nous n'y arrivons pas à brève échéance, nous devons alors le mettre en place en Belgique, ici et maintenant. Nous le ferons si nous n'obtenons pas gain de cause dans les prochains jours au niveau européen.

Ce gouvernement, monsieur Hedebouw, n'a pas fait certaines choses, et notamment sceller un accord secret avec ENGIE. Ce que vous dites est un pur mensonge. Il n'y a pas d'accord secret avec ENGIE! C'est un pur mensonge! (*Applaudissements*)

Wij hebben ook de boodschap begrepen van de vele duizenden werknemers die gisteren hebben gemanifesteerd. De boodschap was heel duidelijk en is begrepen. De ongekende energiecrisis vraagt krachtdadige antwoorden voor burgers, zelfstandigen en ondernemingen, onder andere om de werkgelegenheid te beschermen.

De regering heeft vorige week een akkoord bereikt over dringende extra energiemaatregelen ter ondersteuning van de gezinnen en de bedrijven.

Un paquet de base pour l'électricité et le gaz permettant une réduction sur facture de 200 euros par mois, l'augmentation du chèque mazout de 225 à 300 euros.

Ik som nog enkele maatregelen op: tijdelijke werkloosheid 'energie' voor getroffen ondernemingen, overbruggingsrecht voor zelfstandigen, uitstel van betaling van de socialezekerheidsbijdragen, een tijdelijk moratorium op faillissementen en een reeks fiscale maatregelen, zoals uitstel van betaling van belastingen en een verlaging van accijnzen op gas en elektriciteit naar het Europese minimum.

Mais bien entendu, nous devons aller plus loin et cela vaut pour tous les gouvernements de ce pays. Chacun doit faire ce qu'il peut pour soutenir la population, soutenir notre tissu économique. Nous avons la chance en Belgique d'avoir des systèmes magnifiques qui permettent de garantir et de protéger le pouvoir d'achat de la population: la liaison au bien-être des allocations sociales, l'indexation automatique des salaires et des allocations ou encore la négociation d'un accord interprofessionnel.

Alors que la crise fait rage, j'ai entendu certaines et certains comme vous proposer de remettre en question ces outils de protection du pouvoir d'achat et je souhaite le rappeler ici: il n'en est pas question! Au contraire, il faut réfléchir à la manière de les renforcer. Notre accord de gouvernement prévoit que la liaison au bien-être des allocations sociales se fera avec l'octroi de 100 % de l'enveloppe contrairement à l'accord de gouvernement du premier ministre Di Rupo.

Het engagement om de welvaartsenveloppe volledig uit te keren zal ook worden nagekomen.

Net als de voorbije jaren is het de sociale partners niet gelukt om overeenstemming te bereiken over de verdeling van de enveloppen voor de wettelijk bepaalde datum. Vandaag is er meer dan ooit, mijnheer Calvo, nood aan een snel akkoord. Daarom is er volgende week dinsdag een vergadering met Groep van Tien gepland. We willen met de sociale partners bekijken of een advies op korte termijn mogelijk is.

Ik ben ervan overtuigd dat we het sociaal overleg nog een kans moeten geven, maar als het niet lukt, zullen we een voorstel doen voor de verdeling van de enveloppen, zoals wettelijk bepaald.

09.10 **Barbara Pas** (VB): De vivaldiregering bespaart volop energie door niets te doen. Er wordt niets

structureel veranderd aan de energiefactuur. Zelfs de verlaging van de btw is niet permanent, in tegenstelling tot wat minister Vandenbroucke eerder op de radio beweerde. De gemiddelde jaarfactuur voor een gezin loopt nu al op tot 9.200 euro. Haal dat met een prijsplafond naar beneden in plaats van te hopen op de Europese Unie. Pak eindelijk de overwinsten van de energiereuzen aan in plaats van te hopen op een warme winter zodat de financiële schade nog een beetje meevalt. Deze regering laat de mensen in de kou, mijnheer de minister. Geef de mensen verwarming, want nu geeft u hen verarming.

09.11 Kristof Calvo (Ecolo-Groen): Dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Collega's, ik heb toch een aantal dingen gehoord waarmee ik het niet eens ben.

Ten eerste, collega De Jonge, u zegt dat u geen begrip hebt voor vakbondsacties. Met alle respect, ik denk dat de politiek in dezen wel begrip moet hebben voor vakbondsacties, een luisterend oor moet bieden en aan de kant moet staan van de werknemers en bedrijven die het moeilijk hebben.

Ten tweede, collega's van de N-VA, jullie vragen hier zonder blikken of blozen om de uitkering van mensen die het moeilijk hebben niet te verhogen en zelfs te verlagen! Voor ons is dat echter een oprechte keuze die wij zullen maken met deze meerderheid.

Ten derde, mijnheer Hedebouw, u komt hier doen alsof alles gemakkelijk is en er niets gebeurt. U denkt misschien dat u de enige bent die met gewone mensen praat, maar wij hebben de PVDA niet nodig om aan sociaal beleid te doen. U hebt aangekondigd iedere week een colèredag te houden, maar wij nemen hier iedere week beslissingen.

Ik doe dus een oproep. We zitten hier samen in, dus we moeten hier samen door, met links en rechts, met werkgevers en werknemers.

09.12 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, au sujet du *deal* secret, nous avons auditionné les représentants de la CREG au Parlement. Ils ont eux-mêmes dit que l'imposition des surbénéfices d'ENGIE faisait partie des discussions relatives à la prolongation du nucléaire. Ce n'est pas moi qui l'ai inventé. La question de la négociation sur le montant à payer en échange de la prolongation des centrales est sur la table, je n'ai rien inventé du tout.

Par ailleurs, dire que la rente nucléaire est une taxe sur les surprofits, c'est faux. La rente nucléaire est tout simplement une compensation pour l'amortissement des centrales! Arrêtez de mentir au peuple!

Stop met liegen. Tien jaar geleden waren er geen overwinsten, maar was er wel een overwinstbelasting. Dat proberen jullie te vertellen aan het volk. Jullie liegen gewoon.

La rente nucléaire n'est pas une taxe sur les surprofits. Il faut aller chercher cette taxe sur les surprofits, et vous avez dit: "Tous les acteurs sauf le nucléaire pour ENGIE"! C'est très, très grave! (...)

09.13 Nahima Lanjri (cd&v): Die 900 miljoen, de welvaartsenveloppe, dient om de laagste uitkeringen en pensioenen op te trekken. Die moet daar dan ook voor gebruikt worden, zeker en vooral nu, nu het water aan de lippen staat bij veel mensen. Uiteraard moeten we ook inspanningen leveren voor de werkenden, mensen met een doorsnee-inkomen die het hoofd niet boven water kunnen houden. Dat moeten we doen en dat zijn we al aan het doen. Mensen horen vandaag wat we allemaal van plan zijn, maar het is nog belangrijker dat ze dat vooral voelen in hun portemonnee en dat hun kosten verlicht worden door de beslissingen die deze regering neemt. Dat is een engagement waar we allemaal voor moeten gaan. Zowel in de regering als in het Parlement hoop ik op een kamerbrede samenwerking om het niet alleen bij woorden te laten, maar die vooral om te zetten in daden.

09.14 Tania De Jonge (Open Vld): Dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

Mijnheer Calvo, wij hebben begrip voor de moeilijke situatie van de gezinnen en de bedrijven. Vandaag bedrijven platleggen, is geen oplossing. Ik roep zowel de politici als de sociale partners op om het hoofd koel te houden. Laten we samenwerken om de gezinnen en de bedrijven, ons sociale en economische weefsel, zo goed mogelijk door de economische oorlogssituatie te loodsen. We moeten daarbij ook waken over de

concurrentiekracht van onze bedrijven. Nu looneisen stellen boven op de index kan duizenden jobs kosten. Dat is onverantwoord.

Mijnheer Hedeboom, u kunt het best de naam van uw partij veranderen van de Partij vóór de Arbeid naar de Partij tégen de Arbeid. U kunt de PTB stilaan veranderen in de partij tegen de beroepsactieve mensen. Roepen langs de zijkant is gemakkelijk. Wij zorgen voor oplossingen. Dat heeft de minister mooi geschetst. Dat is niet eenvoudig, maar men doet wat moet.

09.15 Sophie Thémont (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie d'avoir rappelé toutes les mesures obtenues en vue de soulager la population.

C'est dommage, parce que je voulais m'adresser à M. Hedeboom mais, comme il redoute la critique, il est parti. Dites, le PTB, avec vos "vendredis de la colère", vous prenez-vous pour un syndicat? La situation est dramatique, les gens perdent espoir, et vous, vous déclarez que vous n'allez pas siéger dans un gouvernement en 2024? Pourtant, les syndicats vous ont rappelé qu'ils incarnaient le contre-pouvoir. Quel est votre rôle comme élus? Il consiste à mettre les mains dans le cambouis et à participer à une majorité pour prendre des mesures. Or vous ne faites rien, hormis critiquer et produire du blabla!

Dans ma commune, je ne peux pas continuer, moi, à regarder sans réagir les familles perdre espoir. Alors, oui, je suis fière d'être socialiste, parce notre parti s'est toujours trouvé aux côtés des travailleurs!

Pas à pas, monsieur le ministre, au gouvernement comme ailleurs, nous avons toujours obtenu des avancées, parce que nous prenons (...)

09.16 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Collega's, daar is de oplossing van de N-VA, bezuinigen op gepensioneerden, zieken en mensen met een handicap! Trek jullie plan maar! Succes met jullie gasrekening! Dat is blijkbaar het eerste wat de N-VA doet en denkt. We wachten ook nog steeds op de Vlaamse regering, die oorverdovend stil blijft. Het enige waar u mee komt aanzetten, mijnheer Anseeuw, na al deze maanden van crisis, is besparingen voor de mensen. Het verschil is helder. Mijnheer de minister, u beschermt de mensen en ondersteunt hun koopkracht. Dat is wat de mensen vandaag nodig hebben. Ik dank u voor uw garanties.

09.17 Björn Anseeuw (N-VA): Collega's Vanrobaeys en Calvo, weet u wie tegenwoordig het hardst wordt getroffen door deze energiecrisis? Dat zijn de mensen die werken voor een laag loon. Voor hen doet deze regering niets. U laat de mensen die werken voor een laag loon in de kou staan. Ik pleit er dus voor om ademruimte te creëren voor deze mensen. De heer Calvo vindt dat asociaal. U doet net het omgekeerde. U zaagt de tak af waar onze sociale zekerheid en onze samenleving op steunen. De werkende bevolking, waaronder ook zij met een laag loon, betalen voor alle uitkeringen die jullie willen uitdelen en stelselmatig blijven verhogen, zodat er zo weinig mogelijk mensen aan de slag gaan. Dat is jullie businessmodel, niet het onze! U moet iets doen voor de mensen met een laag loon in dit land! Het is dom de tak af te zagen waar onze samenleving op zit. Ten aanzien van die mensen is dat compleet onverantwoord en onvergeeflijk.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

10 Samengevoegde vragen van

- Joris Vandenbroucke aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De nood aan betaalbaar openbaar vervoer" (55002802P)
- Chanelle Bonaventure aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De prijsverhoging van treintickets en de afschaffing van de kortingskaart voor grote gezinnen" (55002820P)
- Frank Troosters aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het afschaffen van de btw op tickets voor het openbaar vervoer" (55002821P)

10 Questions jointes de

- Joris Vandenbroucke à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le besoin de transports publics abordables" (55002802P)
- Chanelle Bonaventure à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'augmentation du prix des billets de train et la suppression de la carte famille nombreuse" (55002820P)
- Frank Troosters à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La suppression de la TVA sur les billets pour les transports publics" (55002821P)

10.01 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Mijnheer de minister, de prijzen aan de pomp blijven zeer hoog, terwijl mensen op alle mogelijke manieren proberen te besparen. Dan zou men denken dat onze treinen vol zitten met mensen die op zoek zijn naar een goedkoper alternatief voor de auto, maar dat is niet zo. Buiten de spitsuren rijden onze treinen eigenlijk leeg rond. De reden is heel simpel: het openbaar vervoer is te duur en te ingewikkeld. Met een gezin de trein de nemen naar de Ardennen of naar zee, dat zijn vier dure tickets.

Eergisteren kwam uw Vlaamse collega Peeters met het voorstel om in Vlaanderen de mensen voor 1 euro onbeperkt de bus en tram te laten nemen. Ik vond dat een mooie voorzet om meer te doen.

Volgens mij hebben we in dit land, mijnheer de minister, behoefte aan één ticket waarmee reizigers op een goedkope manier in heel België de treinen van de NMBS en de bussen, trams en metro's van De Lijn, de TEC en de MIVB kunnen combineren. Eén ticket voor alle openbaar vervoer, simpel en goedkoop.

Het bestaat in het buitenland. In Oostenrijk bijvoorbeeld kost dat 3 euro per dag. In Duitsland werd het afgelopen zomer aangeboden voor 9 euro per maand. Telkens was dat een groot succes. Er zit daar nu meer volk op de trein dan voor de coronacrisis omdat het openbaar vervoer er een goedkoper alternatief is voor de wagen. Dat moet volgens mij ook mogelijk zijn in ons land, mijnheer de minister.

Ik ken u als een groot voorvechter van het openbaar vervoer. We investeren in extra treinaanbod. Als die treinen dan toch rijden, kunnen we ze maar beter vullen. Bent u bereid om een initiatief te nemen om, samen met uw collega's van de Gewesten, werk te maken van zo'n combiticket, één ticket waarmee men voor een lage prijs overal in het land het openbaar vervoer kan nemen? Volgens mij is daar veel behoefte aan en zou het een groot succes zijn.

10.02 Chanelle Bonaventure (PS): Monsieur le ministre, 30,80 euros, c'est le prix pour un aller-retour Bruxelles-Liège pour une personne qui n'a ni moins de 25 ans, ni plus de 65 ans; 87 euros, c'est le prix d'un Rail Pass de 10 voyages. Monsieur le ministre, le train est cher en Belgique. Il semble encore plus cher aujourd'hui avec la crise du carburant, avec l'urgence climatique, avec la crise énergétique. Il semble encore plus cher aujourd'hui quand on voit qu'en Espagne, en Allemagne, comme mon collègue l'a rappelé, pour faire face à la crise de l'énergie, pour faire face à l'inflation, on a baissé les prix des transports en commun et on a même osé la gratuité.

Chez nous, depuis dix jours, qu'entend-on? Vous voulez supprimer le tarif famille nombreuse. On annonce une augmentation de 10 % de tous les tarifs (billets, abonnements, multicartes). On croit rêver! Pour beaucoup de familles, c'est un vrai cauchemar: le prix de l'énergie, le prix du caddie, le prix du carburant. Les Belges n'en peuvent plus et il n'est pas acceptable que les prix et tarifs de la SNCB ne baissent pas.

Je sais que le chantier n'est pas facile, que la SNCB doit faire face à de grandes difficultés mais on doit augmenter la qualité, la fréquence, la ponctualité et diminuer les prix. Quand je parle de diminution des prix, il faut une diminution significative, importante. Ici, depuis quelques mois, les prix ont été gelés. Vous avez proposé une baisse de la TVA de 6 à 0 % mais quand on prend le prix de ce ticket Bruxelles-Liège de 30,80 euros, c'est à peine 2 euros de réduction! Quand vous annoncez vouloir supprimer le tarif famille nombreuse, c'est la fin d'un ticket à 50 % pour le parent d'une famille de trois enfants.

Monsieur le ministre, que comptez-vous faire pour rendre le train plus attractif? Envisagez-vous une baisse significative de ces tarifs?

10.03 Frank Troosters (VB): Mijnheer de minister, wij hebben elkaar een tijdje niet gezien en wij zijn ook niet zo goed bevriend dat wij tijdens de zomer afspreken, daarom wil ik nu even bijpraten over de NMBS. De betrouwbaarheid van de NMBS benadert momenteel ongeveer het nulpunt, de stiptheid laat te wensen over, een recordaantal treinen is afgeschaft, personeel en treinreizigers voelen zich onveilig in de stations, op de perrons en in de treinen, en de personeelsleden zitten op hun tandvlees want ze kunnen geen verlof opnemen, ook al hebben ze compensatierustdagen openstaan, omdat men structureel onderbemand is. Het is dan ook logisch dat de service voor de treinreizigers daaronder lijdt.

Dan zit u daar als minister met uw groene droom dat wij ons in de toekomst ecologisch, op een andere manier, gaan verplaatsen. De mensen moeten weg van de auto, richting de trein. Het beeld dat ik net van de trein geschetst heb, oogt echter niet rooskleurig.

Het Federaal Planbureau heeft uw visie bestudeerd met een blik tot 2040 en concludeert dat minder mensen de trein zullen nemen. De Inspectie van Financiën analyseert uw visie cijfermatig en budgettair en stelt vast dat die niet betaalbaar en onrealistisch is. De KU Leuven zegt daarbovenop, om een Vlaamse uitdrukking te gebruiken, dat uw haring niet braadt, want de mensen keren allemaal terug naar de auto en we zitten al terug op het niveau van voor de coronacrisis.

Ik begrijp dan ook dat u een probleem hebt en dat u zich afvraagt hoe u de mensen toch in de trein krijgt. Het gemakkelijkst lukt dat dan door de mensen in hun portefeuille te treffen. U stelt voor dat treinreizigers wat minder moeten betalen, u maakt treingebruik goedkoper door de 6 % btw af te schaffen. Maar net op dit moment, waarop mensen hun facturen niet kunnen betalen en u als minister de prijzen wil verlagen, brengt de NMBS de mededeling uit dat zij de prijzen in februari met 10 % verhoogt. Daar staat u dan.

Mijnheer de minister, hoe zult u beletten dat het slechtst functionerende overheidsbedrijf zijn moegetergde reizigers een prijsverhoging in de nek gaat draaien?

10.04 Georges Gilkinet, ministre: Madame la présidente, chers collègues, je vous remercie pour vos questions qui me permettent de faire le point sur ce dossier très important de l'accessibilité de nos trains. Vous connaissez l'ambition de ce gouvernement, mon ambition de faire du train la colonne vertébrale de la mobilité de demain, d'augmenter sa part modale, le nombre de personnes qui prennent le train et le nombre de marchandises transportées par la voie ferroviaire. C'est bon pour la planète! C'est bon pour la mobilité! C'est bon pour la sécurité et c'est bon pour le portefeuille aussi!

Om dat te bereiken, moet er aan twee voorwaarden worden voldaan. Ten eerste, er moet een kwaliteitsvolle dienstverlening zijn, met een spoornet dat terug in goede staat is, voor de stiptheid en de robuustheid van de diensten. Er moeten voldoende treinen en voldoende zitplaatsen zijn, ook 's ochtends vroeg, 's avonds laat en in het weekend. Er moeten toegankelijke stations en treinen zijn.

Ten tweede, de dienst moet betaalbaar zijn, de tarieven moeten aantrekkelijk zijn. Zo kunnen meer en nieuwe passagiers worden aangetrokken. Vergeleken met het buitenland hebben wij structureel competitievere tarieven. Dat moet in de toekomst echter nog beter, met combitickets, zoals die sinds een jaar bestaan in Brussel, met speciale tarieven voor jongeren, ouderen of kwetsbaren, met verlaagde tarieven in de daluren of voor groepen. En waarom morgen ook niet met gratis treinen of ritten? Ik werk eraan.

Madame Bonaventure, comme je viens de le dire au collègue Vandenbroucke, le train doit être demain à la fois encore plus robuste dans le service qu'il propose et encore plus accessible, également pour les jeunes, pour tous les jeunes. Concrètement, dans le cadre du futur contrat de service public de la SNCB, tous les jeunes de 12 à 26 ans bénéficieront automatiquement de réductions tarifaires. Il en ira de même des aînés, des plus fragiles, des personnes qui prennent le train pendant les heures creuses ainsi que des groupes. Ce sera un énorme progrès pour les familles, quelle que soit leur taille.

Ondertussen treft de energiecrisis ook de NMBS met een verhoging van de energie- en personeelskosten met bijna 27 %.

En ma qualité de ministre de la Mobilité, je veux absolument éviter que les utilisateurs du train payent la facture de l'explosion des coûts de l'énergie. C'est exactement le signal inverse que nous devons donner, au moment où les prix des carburants atteignent des sommets et où le climat déraile.

Daarom heb ik enkele weken geleden voorgesteld om de btw voor de treintickets naar 0 % terug te brengen. Ik heb gelezen dat Open Vld dat onvoldoende vond. Ik ben het daarmee eens. Daarom zal ik bij de volgende begroting nog extra middelen vragen.

C'est l'heure de la vérité pour le train. Les futurs contrats de gestion sont prêts à être signés après deux ans de travail de négociation intense. Une trajectoire ambitieuse est sur la table du gouvernement pour l'avenir du rail, pour concrétiser les ambitions qui figurent dans notre accord de gouvernement, ainsi que des propositions pour des tarifs attractifs demain, malgré la crise de l'énergie.

Mais, soyons clairs, c'est également l'heure de la vérité pour les amis du train. C'est une bonne chose de pouvoir constater aujourd'hui votre soutien au train, à ces propositions, en tant que partis de la majorité. Ce soutien devra aussi se concrétiser au sein du conseil d'administration de la SNCB, qui décide des tarifs, et à la table du gouvernement. Il faudra passer de la parole aux actes. Je suis prêt à mener cette bataille. Je la mène depuis près de deux ans. Et j'espère que vous aussi.

10.05 Joris Vandenbroucke (Vooruit): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord.

Ik meen echt dat het onze ambitie moet zijn te bewerkstelligen dat het openbaar vervoer standaard de eerste optie is voor zoveel mogelijk verplaatsingen.

Daar is inderdaad een goed aanbod voor nodig. Maar dat moet dan ook betaalbaar zijn. Er klopt iets niet als zelfs vandaag nog, bij 1,80 euro, 1,90 euro of 2 euro voor een liter diesel, de auto voor heel veel gezinnen nog altijd goedkoper blijft dan de trein.

Ik ben heel blij, mijnheer de minister, met uw ambities op het vlak van prijszetting. Ik juich toe dat u ter zake inspanningen wil leveren.

Wij van Vooruit zijn ervan overtuigd dat wij echt een nieuwe formule nodig hebben, zoals die welke men in Oostenrijk heeft ingevoerd, zoals die waarmee men geëxperimenteerd heeft in Duitsland: één eenvoudig goedkoop ticket waarmee men elke dag onbeperkt het openbaar vervoer kan gebruiken. Wij hebben een voorstel in die zin ingediend en ik nodig de collega's uit het mee te steunen.

10.06 Chanelle Bonaventure (PS): Monsieur le ministre, je me réjouis que vous annonciez des mesures destinées aux jeunes. Toutefois, n'oubliez pas qu'ils ont aussi des parents. J'approuve les initiatives prises en faveur des bénéficiaires BIM, mais il est déjà difficile de les identifier et de leur donner accès au tarif social pour les factures énergétiques.

Pour le train, ma demande est simple: augmenter la qualité du service et réduire les prix. Nous vous appelons à agir significativement et vous invitons une nouvelle fois, monsieur le ministre, à bloquer cette hausse annoncée ainsi qu'à réduire les tarifs pour tendre vers cette gratuité à laquelle vous semblez être également attaché. Il s'agit, en l'occurrence, d'une solution sociale, climatique et juste, qui s'impose en ces temps de crise énergétique.

10.07 Frank Troosters (VB): Mijnheer de minister, ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag hoe u de plannen van de NMBS zult voorkomen. Ik heb wel een aantal andere plannen gehoord.

Het is belangrijk dat de treinreiziger nu meteen waar voor zijn geld krijgt. Het Vlaams Belang vindt de service die de treinreiziger in Vlaanderen voor zijn zuurverdiende belastinggeld krijgt, totaal ondermaats. Treinen moeten effectief in het station komen opdagen; treinen mogen niet worden afgeschaft. De treinreiziger vraagt om betrouwbaarheid, stiptheid, service, veiligheid, degelijk rollend materieel en toegankelijkheid. Daar betaalt hij belastinggeld voor. Niet de prijzen, maar de prestaties van de NMBS moeten omhoog. Als u daarvoor zorgt, zult u misschien volk in de trein krijgen.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

11 Questions jointes de

- Catherine Fonck à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le rapport de la Cour des comptes sur le chantier de la gare de Mons" (55002806P)

- Nicolas Parent à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'audit de la Cour des comptes concernant la gare de Mons" (55002819P)

11 Samengevoegde vragen van

- Catherine Fonck aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het rapport van het Rekenhof over de werken aan het station van Bergen" (55002806P)

- Nicolas Parent aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De audit van het Rekenhof inzake het station van Bergen" (55002819P)

11.01 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, la Cour des comptes vient de sortir un rapport que l'on peut qualifier d'accablant sur la construction de la nouvelle gare de Mons. De sérieuses irrégularités y sont mises en évidence sur la procédure de choix de l'architecte. Il y est aussi question de marché public illégal, de manque de suivi du budget mais aussi de l'absence de contrôles et de transparence. Une conclusion s'impose: toute la clarté doit être faite!

La réaction à ce rapport ne peut pas donner le sentiment aux citoyens que les fautes relevées par la Cour des comptes resteront impunies. Vous ne pouvez donc pas, monsieur le ministre, vous contenter de ce laconique "la gestion n'a pas été optimale" comme je l'ai relevé dans vos propos tenus dans les médias de ce jour. Les intérêts de l'État et des citoyens doivent être sauvegardés.

Alors, je ne viens pas ici vous interroger sur le contenu de ce rapport. Je viens ici vous interpellier pour vous demander de saisir la justice et de vous constituer partie civile. Il ne peut pas en être autrement, compte tenu de la gravité du contenu de ce rapport.

11.02 Nicolas Parent (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, il y a un an, le Parlement demandait à la Cour des comptes de faire toute la transparence sur le dossier de la gare de Mons. Les premières conclusions semblent arriver et elles sont sans appel. La démesure de ce chantier, estimé à 332 millions, a été alimentée par une gouvernance déplorable. Opacité, lacunes dans le suivi documentaire et budgétaire, concours truqués. On peut parler d'une véritable gabegie, d'autant plus indécente qu'à l'heure d'aujourd'hui, certains doivent choisir entre manger et se chauffer.

L'indécence, c'est aussi le poids de cet investissement sur les politiques actuelles de la SNCB: accessibilité du rail aux PMR, liaisons RER vers Bruxelles, qualité de l'accueil dans les petites et moyennes gares, les prix. Chaque navetteur paie aujourd'hui le prix de la démesure passée. Pour Ecolo et Groen, la SNCB et sa CEO devront répondre au Parlement à l'ensemble des constats posés, sans que rien ni personne n'en soit exonéré. On le sait: la gare de Mons ne convient plus à la vision future du rail ni à celle qu'en a le gouvernement fédéral.

Néanmoins, d'autres constats devront être faits. À l'heure d'octroyer, pour dix ans, un nouveau monopole à la SNCB, le fiasco de ce "caprice des dieux" doit nous alerter sur les limites de l'autonomie auto-contrôlée et de l'entre-soi politisé au sein des entreprises ferroviaires. Il faudra dès lors armer et outiller le gendarme, à savoir le SPF Mobilité, pour qu'à l'avenir, il puisse suivre de plus près les investissements ferroviaires réalisés par la SNCB. Nous voulons des garanties, monsieur le ministre. Car plus que jamais, chaque euro investi dans le rail doit être bien investi. Nous comptons sur vous et nous souhaitons vous entendre sur ce sujet. Je vous remercie d'avance pour vos réponses.

11.03 Georges Gilkinet, ministre: Madame la présidente, madame Fonck, monsieur Parent, tout comme vous, j'ai lu dans la presse l'analyse de la Cour des comptes portant sur les retards et les dépassements du budget du chantier de la gare de Mons. Je dois préciser que je n'ai pas reçu le rapport de la Cour des comptes. Vous me permettrez, dès lors, une certaine réserve et une certaine prudence. J'ai néanmoins reçu un premier projet de la Cour des comptes, auquel j'ai réagi. Je me baserai sur les réponses que j'ai données en tant que ministre actuellement titulaire de la tutelle sur la SNCB et Infrabel.

Les conclusions de la Cour des comptes telles qu'on a pu les lire dans la presse confirment que ce projet n'a

pas été géré de façon optimale. Madame Fonck, c'est une litote. Il a même été très mal géré. Pour ce qui est du passé, je ne peux que renvoyer à la responsabilité politique de celles et ceux qui étaient à la manœuvre lors du lancement du projet en 2004 et durant les périodes de son exécution que la Cour des comptes a étudiées.

Par contre, il me revient, en tant que ministre actuellement titulaire de la compétence, de prendre toutes les dispositions afin d'éviter que de telles mésaventures budgétaires ne puissent se reproduire à l'avenir. En examinant ce projet de plus près, on se rend vite compte que ses promoteurs ont pris largement leurs distances avec le principe que j'applique, et selon lequel l'argent qui est investi dans le train doit d'abord et avant tout servir à faire rouler des trains.

Alors, me demandez-vous, quelles mesures ont-elles été mises en place pour que de tels dérapages ne soient plus possibles à l'avenir? Dorénavant, tout nouveau projet de gare se doit d'être exemplaire en matière de durabilité, d'accessibilité et d'intermodalité. Surtout, il doit privilégier la sobriété, la frugalité et l'efficacité des choix, y compris en matière de maintenance. Dans un secteur ferroviaire où les changements mettent autant de temps à se mettre en place, où chaque investissement se chiffre directement en millions d'euros, nous n'avons pas droit à l'erreur.

Les futurs contrats entre l'État fédéral, d'une part, Infrabel et la SNCB, d'autre part, offriront une visibilité à dix ans aux entreprises ferroviaires – voire davantage, si nous considérons la Vision 2040. C'est la raison même des futurs contrats: pouvoir forger les bons choix en fonction de la stratégie, des objectifs à atteindre et des moyens disponibles.

Ce projet de la gare de Mons a évolué à maintes reprises au cours de son développement. Je ne parle pas de petites évolutions, puisqu'il s'agit de travaux qui en ont changé la nature même après l'appel à projets. C'est la raison pour laquelle les futurs contrats de gestion de nos entreprises ferroviaires prévoient dorénavant un monitoring des coûts et un reporting systématique des réalisations reprises dans les plans d'investissement sous le regard du SPF Mobilité.

En tant que ministre de tutelle, je maintiens un dialogue permanent, dans un esprit mutuel de partenariat, avec la SNCB et Infrabel, afin d'améliorer encore la gestion des projets de petite et grande ampleur. Et je ne doute pas que le futur rapport de la Cour des comptes contribuera à des avancées en ce domaine.

Mesdames et messieurs, dans ce dossier, les dépassements répétés et importants du budget, couplés à un périmètre mouvant, ont empêché une allocation optimale des moyens confiés par l'État fédéral aux entreprises ferroviaires. D'autres projets ferroviaires, particulièrement en Région wallonne, n'ont pu être entrepris ou ont dû être retardés en raison des dépassements constatés dans le projet de la gare de Mons. Je pense, par exemple, au RER. Et c'est particulièrement regrettable au vu des enjeux de mobilité que nous vivons aujourd'hui. Une telle manière de travailler ne peut donc plus se répéter – et j'en prends l'engagement.

11.04 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur le ministre, cela fait quelques années que je m'exprime sur cette gare pharaonique. Effectivement, 332 millions d'euros, plutôt que 37 millions: cela en fait d'autres gares de communes plus petites qui n'ont pas pu être rénovées depuis! Nous devons rénover nos gares, mais de manière fonctionnelle.

La question du jour porte sur ce rapport accablant de la Cour des comptes. Vous dites n'avoir pas lu le rapport définitif, mais avoir tout de même vu le rapport. Tout le monde en a pourtant lu des extraits, les journalistes l'ont d'ailleurs largement mis en avant.

Le contenu du rapport dont vous disposez est largement suffisant. Vous devez saisir la justice et vous constituer partie civile. C'est votre responsabilité. Nous pouvons évidemment travailler au Parlement avec la SNCB, mais cela ne vous dédouane en rien de votre responsabilité, monsieur le ministre.

11.05 Nicolas Parent (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse.

Effectivement, c'est un fiasco financier, budgétaire. Il faut l'avouer, différents partis se sont relayés au gouvernement et ont opéré à la tutelle de la SNCB dont le parti de Mme Fonck qui n'a pas renversé la table et qui n'a pas non plus reporté les investissements qui ont pénalisé les navetteurs, y compris les navetteurs

de votre région, madame Fonck. Vous étiez secrétaire d'État à la Mobilité et vous n'avez rien fait!

Suite donc et certainement pas fin de ce dossier tant pour le gouvernement puisque, monsieur le ministre, vous êtes engagé sur le volet de la gouvernance au niveau de la SNCB, que pour le Parlement. En effet, quand nous disposerons de ce rapport définitif, nous devons lui réserver les meilleures suites pour renforcer la gouvernance budgétaire de nos entreprises ferroviaires, mieux cerner les responsabilités et faire toute la lumière sur les éléments encore sujets à question. Comptez sur nous, monsieur le ministre! La bonne gouvernance est aussi un impératif pour renforcer l'attractivité du rail.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

12 Question de Florence Reuter à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination fraude et Loterie) sur "Les mesures fiscales urgentes en faveur du pouvoir d'achat" (55002809P)

12 Vraag van Florence Reuter aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën Coördinatie fraude en Loterij) over "De dringende fiscale maatregelen ten behoeve van de koopkracht" (55002809P)

12.01 Florence Reuter (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, je ne vais pas refaire le débat. Je ne vais pas vous faire l'affront de vous rappeler les difficultés auxquelles sont confrontés tant les citoyens que nos entreprises. La manifestation d'hier était claire: il y a un besoin; il y a des demandes urgentes. Mon propos sera plus nuancé que celui de certains. Il faut trouver un juste équilibre entre préserver le pouvoir d'achat des citoyens et préserver la santé économique de nos entreprises et PME qui ont déjà subi des crises successives, qui sont exsangues, qui sont confrontées aujourd'hui à des risques de perte d'emploi et qui, à chaque indexation, sont un peu plus fragilisées.

On a entendu beaucoup de questions adressées au ministre Dermagne. Le ministre Clarinval est venu avec tout un paquet de mesures pour les PME. Il y a un grand absent dans le débat. L'homme invisible du gouvernement en ce moment, c'est malheureusement vous, monsieur le ministre. Vous avez un rôle capital à jouer dans ce débat car vous êtes en charge de la fiscalité; vous détenez l'outil fiscal. Or, dois-je vous rappeler que la Belgique est quand même le champion de la fiscalité sur le travail et que, depuis la crise du covid, les pièges à l'emploi n'ont jamais été aussi nombreux? J'ai bien compris que la réforme fiscale s'inscrivait dans un avenir à long terme mais, aujourd'hui, monsieur le ministre, il faut l'activer.

Mes questions sont assez simples.

Quelles sont les mesures fiscales sur la table? Qu'en est-il du relèvement des quotités exemptées d'impôt? Qu'en est-il de la hausse des barèmes fiscaux? Qu'en est-il de la défiscalisation de l'indexation qui est une mesure équilibrée à la fois pour les ménages et pour les entreprises? Quelles mesures urgentes allez-vous mettre en place avec cet outil fiscal?

12.02 Vincent Van Peteghem, ministre: Madame Reuter, je vous remercie.

Chers collègues, je pense que le pouvoir d'achat de nos familles est une priorité absolue de ce gouvernement. En témoigne la série de mesures que nous avons prises concernant le pouvoir d'achat, l'année dernière et ces derniers mois et semaines, des mesures décidées par le gouvernement.

Par ailleurs, vous le savez aussi, le pouvoir d'achat de nos familles est bien sûr protégé par l'indexation automatique. Les chiffres le prouvent aussi noir sur blanc. Ce système implique également que les barèmes fiscaux soient automatiquement indexés chaque année. C'est unique. Dans d'autres pays, cette indexation fait l'objet de négociations politiques et budgétaires. En Belgique, cela se fait automatiquement.

Mais vous avez raison, madame Reuter. La réforme fiscale est la meilleure mesure et la plus efficace concernant le pouvoir d'achat que ce gouvernement puisse prendre. La réforme permet à ceux qui travaillent de voir la partie nette de leurs revenus augmenter sans nuire à la compétitivité de nos entreprises. J'ai déjà entendu beaucoup de soutien dans ce Parlement pour cette réforme et j'attends avec impatience les discussions au sein du gouvernement. Je vous remercie.

12.03 Florence Reuter (MR): Je suis rassurée, monsieur le ministre, car vous êtes d'accord avec moi. La

réforme fiscale est vraiment un enjeu fondamental aujourd'hui, à la fois pour les entreprises, leur vitalité économique mais aussi pour le pouvoir d'achat des citoyens.

Mais il y a une question à laquelle vous ne répondez pas. Il s'agit de la durée. Quand aurons-nous les premières mesures? En effet, aujourd'hui, on s'interroge. Agit-on vite, dans l'urgence, pour certains types de population ou agit-on pour tout le monde, en préservant l'emploi? Surtout, évite-t-on aux classes moyennes de tomber dans la pauvreté? Vous aurez sinon un problème supplémentaire. J'ai confiance en ce gouvernement. Je pense qu'une mesure telle que la défiscalisation de l'indexation est un choix *win-win*. Je compte sur vous pour présenter des mesures très rapidement.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

13 Questions jointes de

- Peter Mertens à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'accord secret de l'été entre le gouvernement et ENGIE Electrabel" (55002798P)
- François De Smet à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le maintien du nucléaire en Belgique et la crise énergétique" (55002800P)
- Catherine Fonck à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La hausse des prix de l'énergie et l'attitude du gouvernement" (55002804P)
- Marie-Christine Marghem à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La sécurité d'approvisionnement et la crise énergétique" (55002810P)
- Jean-Marie Dedecker à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La crise énergétique et la sortie du nucléaire" (55002811P)
- Christian Leysen à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'approvisionnement énergétique" (55002814P)
- Peter De Roover à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La politique énergétique" (55002815P)
- Leen Dierick à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La politique énergétique" (55002817P)

13 Samengevoegde vragen van

- Peter Mertens aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De geheime zomerdeal van de regering met ENGIE Electrabel" (55002798P)
- François De Smet aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het behoud van kernenergie in België en de energiecrisis" (55002800P)
- Catherine Fonck aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De forse stijging van de energieprijzen en de houding van de regering" (55002804P)
- Marie-Christine Marghem aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De bevoorradingszekerheid en de energiecrisis" (55002810P)
- Jean-Marie Dedecker aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De energiecrisis en de kernuitstap" (55002811P)
- Christian Leysen aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energiebevoorrading" (55002814P)
- Peter De Roover aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het energiebeleid" (55002815P)
- Leen Dierick aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het energiebeleid" (55002817P)

13.01 Peter Mertens (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het gaat er niet om tips te geven dat men de verwarming wat lager moet zetten, want de mensen doen dat reeds. Het gaat er niet om tips te geven dat men een dikke trui moet aantrekken, want de mensen doen dat reeds. Na 10 maanden van discussie hier zijn er minstens drie dingen duidelijk in het debat over energie. Ten eerste, de mensen verzuipen. Ze verzuipen reeds tien maanden en zinken steeds dieper. Ten tweede, nog nooit in de geschiedenis heeft een aantal monopolisten zoveel overwinsten geboekt, nog nooit. Bij één supermonopolist, ENGIE Electrabel, gaat het over 9 miljard euro extra. Ten derde, heel belangrijk, wij moeten niet op Europa wachten. Alle instanties zeggen dat. Ursula von der Leyen zegt dat. De CREG zegt dat. Het is ook de logica zelf, want fiscaliteit is een nationale materie. Dat is exact de reden waarom al die andere landen in eigen land reeds een overwinsttaks hebben ingevoerd.

Mevrouw de minister, als de heer Van Peteghem een meerderheid verhindert, is de PVDA bereid om een wisselmeerderheid aan te leveren om de overwinsttaks in te voeren.

Gisteren heb ik echter iets anders gehoord. Gisteravond zei de heer Bouchez op de radio dat u nooit een

vergadering hebt samengeroepen om over de overwinstaks te spreken. De heer Bouchez, de voorzitter van een regeringspartij, zegt dat u, in heel die tijd niet één vergadering hebt samengeroepen om de overwinstaks te bespreken.

Daarover zou ik graag enige duidelijkheid krijgen. Ofwel liegt een voorzitter van een grote regeringspartij, liegt de heer Bouchez. Ofwel spreekt hij de waarheid. Dat zou zeer ernstig zijn, want dan worden wij hier met betrekking tot de overwinstaks reeds een aantal maanden voor de zot gehouden. Daarover wil ik de waarheid horen.

13.02 François De Smet (DéFI): Madame la ministre, par une étrange ironie, l'histoire va donc retenir que c'est en plein milieu d'une crise énergétique sans précédent, à cause de laquelle des ménages et des entreprises sont écrasés par des factures impayables, que notre pays va tranquillement débrancher le premier de ses sept réacteurs nucléaires en application, certes reportée, de la loi de sortie de 2003. Un décalage *in fine* extraordinaire, surréaliste, presque baroque, qui démontre le manque de vision énergétique stratégique de ce gouvernement, mais aussi de tous ceux qui se sont succédé depuis 20 ans.

Madame la ministre, je ne vais pas essayer de faire croire qu'il y a un rapport entre l'extinction de Doel 3 et les prix actuels. Restons sérieux! Par contre, il est clair que cette extinction ne va faire qu'empirer la situation. Nous sommes en train de nous tirer une balle dans le pied, nous nous privons, alors que cela était évitable, d'une ressource énergétique majeure. Si cela avait été fait à temps, il aurait été possible de prolonger ce réacteur.

Le nucléaire est une affaire trop sérieuse pour ce mauvais théâtre politique. Le mauvais théâtre de ces derniers jours, dans lequel même une personnalité d'ordinaire si sérieuse que la ministre de l'Intérieur cède au petit jeu politique consistant à faire croire qu'il suffirait d'envoyer une lettre avant l'échéance pour arrêter l'extinction et le démantèlement d'un réacteur, montre à quel point vous êtes tous dans une sorte de football panique dès qu'il s'agit du nucléaire dans ce gouvernement. Vous n'avez pas de vision stratégique!

Madame la ministre, quel est votre réel avis sur l'arrêt de ces réacteurs? Pensez-vous, personnellement, qu'on peut arriver, outre les deux plus récents sur lesquels on ne reviendra pas, à arrêter l'extinction des quatre autres réacteurs? Quelle est votre vision du nucléaire de nouvelle génération? Faut-il suivre M. Gilkinet, qui pense que le nucléaire est une énergie du passé, ou M. Bouchez, qui voudrait du nucléaire tellement partout qu'on pourrait se passer de modération, ce qui n'est pas une solution non plus.

Enfin, où en est l'investissement des 100 millions d'euros prévus dans une ligne budgétaire pour la recherche sur la nouvelle génération?

13.03 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la ministre, de plus en plus de ménages se retrouvent dans une situation catastrophique et risquent de basculer dans la précarité. De même, certaines entreprises doivent, partiellement ou complètement, cesser leurs activités. Voici quelques jours, je croisais encore des indépendants qui me l'expliquaient. Les factures énergétiques explosent et l'expliquent en grande partie, bien évidemment.

La réaction du gouvernement à cette situation de crise énergétique a été beaucoup trop tardive, malgré les alertes précoces qui avaient été lancées. Elle reste insuffisante au regard du drame qui se joue. Voyez simplement la décision prise la semaine dernière, mais qui ne vaudra que pour deux mois et qui porte sur un montant faible compte tenu de l'explosion des factures – de surcroît, sans intervention pour plafonner les prix ni pour réduire la consommation!

Les décisions prises négligent aussi complètement toute une série de personnes. Je pense ainsi à celles qui se chauffent au pellet ou au bois, aux familles monoparentales avec garde alternée ou aux personnes porteuses de handicap. Je pense de même au secteur du non-marchand, comme je l'ai indiqué au ministre Vandenberghe voici quelques jours à propos des hôpitaux. Les fédérations des maisons de repos ont, à présent, lancé un appel pour vous dire combien elles sont laissées sur le côté, alors même que leurs résidents pourraient bénéficier du tarif social s'ils habitaient encore chez eux. Pour les mesures aux conséquences les plus lourdes financièrement, vous nous renvoyez vers l'Union européenne.

Madame la ministre, une décision sera-t-elle prise pour découpler le prix de l'électricité et du gaz, pour

plafonner le prix, pour financer les mesures notamment à partir des surprofits? Avez-vous obtenu une garantie à ce sujet? Dans le cas contraire, disposez-vous d'un plan B pour que la Belgique puisse avancer, à l'instar d'autres pays européens? Par ailleurs, allez-vous prendre en compte les oubliés que je viens de rappeler, les mesures de crise énergétique, car il y a urgence pour ces différentes personnes? (...)

13.04 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la ministre, la situation est alarmante, cela a été rappelé à maintes reprises, et nous devons être en empathie avec la population, les indépendants, les familles, les ménages, les entreprises... Malheureusement, les mesures qui sont prises actuellement sont tardives et insuffisantes. Tous les jours, on voit des factures de régularisation sur les réseaux sociaux, les gens sont dans l'angoisse.

Pour nous, on ne peut évoquer le prix de l'énergie sans évoquer la question de l'approvisionnement. Nous savons, d'après les chiffres d'Elia, qu'en janvier et février 2023, il y aura entre 500 et 1 000 heures d'importations nettes en provenance des pays voisins, alors que ces mêmes pays voisins sont, comme nous, confrontés à une crise énergétique profonde. Ils sont, en effet, asséchés en termes d'approvisionnement par le gaz, et donc dans l'incapacité de fournir de l'électricité chez nous. Par ailleurs, un autre pays tel que la France a une vingtaine de réacteurs en cours d'entretien.

Depuis le mois de mars dernier, où en êtes-vous dans les négociations avec ENGIE pour la prolongation de Doel 4 et Tihange 3?

Vous avez annoncé des mesures concrètes au 30 septembre. Nous sommes à quelques jours de cette échéance et nous ne voyons absolument rien venir. Nous nous inquiétons car nous savons que les réunions sont très peu nombreuses, et les avancées ne le sont pas plus.

Quelles sont les options de prolongation sur la table? Vous savez que nous voulons prolonger un maximum de réacteurs dans ce pays, et des propositions de loi sont déposées en ce sens.

Quel est l'état des négociations et quelles sont les réponses concrètes que vous donnez à la population pour l'aider et pour faire en sorte qu'une mesure structurelle permette d'alléger la facture du citoyen?

Je suis très attentive à vos réponses.

13.05 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mevrouw de minister, eigenlijk zou de hele vivaldiregering u moeten feliciteren in plaats van te zeuren over de kerncentrales. U doet immers precies wat uw voorgangers gezegd hebben. Uw voorzitter verklaarde ooit dat energie duurder moest worden, zodat wij minder zouden verbruiken. U bent daar fantastisch in geslaagd. Energie is ondertussen zo duur dat velen ze niet meer kunnen gebruiken.

Ik haal nog een ander voorbeeld aan uit het verleden. "Publiciteit om woningen integraal elektrisch te verwarmen, moet worden verboden. Wie daar toch voor kiest, moet geen bouwpremie krijgen. Elektrische verwarming is milieuvriendelijk. De voorkeur blijft uitgaan naar aardgas." U bent daar fantastisch in geslaagd. U bent er zo goed in geslaagd dat wij vandaag met zijn allen in de kou zitten.

Er is echter een oplossing. Vorige week heeft een cd&v-lid, namelijk mevrouw Verlinden, de Heilige Geest gezien. Zij heeft gesteld dat Doel 3 zou kunnen worden opgehouden. Wij hebben daar ondertussen niets meer over gehoord, ook gisteren in de commissie niet. Mevrouw de minister, ik was gisteren niet aanwezig, maar ik volg de vergaderingen wel. U durfde zelfs niet te antwoorden. Nochtans is niets kwalijker dan volharden in de dwaasheid.

Beste collega's, morgenavond sluit Doel 3, vrijdagnacht. Die sluiting is niet onomkeerbaar.

Mevrouw de minister, daarom zou u misschien ook een ingeving kunnen krijgen van de Groene Heilige Geest. U weet immers heel goed dat gas 41 keer meer CO₂ uitstoot dan kernenergie. Bij de levensduurverlenging van de kerncentrales is gas, hoe eigenaardig ook, tachtig keer schadelijker dan kernenergie. Kom alstublieft tot inkeer.

13.06 Christian Leysen (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, collega's, de drie pijlers waarop een gezonde energiemix moet steunen – bevoorradingszekerheid, betaalbaarheid en duurzaamheid – staan alle drie zwaar

onder druk. Gezinnen en bedrijven kreunen onder absurd hoge energieprijzen. De regering heeft de afgelopen maanden heel wat steunmaatregelen genomen, met een basispakket voor energie als voorlopig sluitstuk, waarmee we ook de brede middenklasse, die ook afziet, ondersteunen.

Mevrouw de minister, beste collega's, wij hebben de afgelopen twee decennia kernenergie in de ban geslagen, terwijl de afbouw van fossiele energie niet voldoende door hernieuwbare energie werd opgevangen en we energieonafhankelijkheid uit het oog hebben verloren. Bescheidenheid bij allen die aan het beleid hebben deelgenomen en misschien ook bij degenen die nu pas het licht hebben gezien, is aangewezen. Laten we lessen trekken uit de voorbije gebeurtenissen.

Zoals de eerste minister opmerkte, moet de huidige crisis ons aanzetten om een goed doordachte kwantumsprong te maken naar energie-efficiëntie, meer zuinigheid, meer duurzaamheid en meer onafhankelijkheid waarbij wij de onzekerheid en de speculatie uit de prijsvorming wegnemen.

De regering nam in maart de terechte beslissing om kernenergie in de energiemix te houden. De onderhandelingen over de verlenging van de levensduur van de twee recente kerncentrales lopen. Ze vereisen op korte termijn echter ook een duidelijke keuze op het vlak van afvalverwerking. Dat werd al te lang uitgesteld. Er werd ook afgesproken om kleine centrales wettelijk mogelijk te maken.

Mevrouw de minister, mogen we op u rekenen om nu langetermijnkeuzes te verankeren? Wanneer mogen we de uitwerking van de afspraken van 23 december verwachten?

13.07 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de minister, u bent bijna dag op dag twee jaar bevoegd voor het energiebeleid en het is een puinhoop. Dat is niet alleen uw fout, dat is ook te wijten aan het totaal gebrek aan visie van de regering inzake energie. Bij de start was immers al duidelijk dat iedereen de kerncentrales open wilde houden, behalve één pijler van de regering, te weten de groenen.

Men heeft het u ook niet gemakkelijk gemaakt, met allerlei tegenstrijdige verklaringen. Het heeft u zelfs het noorden doen verliezen. Een minister zei namelijk: "Ik vraag de regering alle kerncentrales te sluiten", maar die zei ook: "We hadden Doel 3 en Tihange 2 deze winter wel goed kunnen gebruiken." Dat zijn niet de woorden van twee verschillende ministers; u zei dat. In negen maanden tijd hebt u op dat vlak een complete bocht genomen, niet omdat u de Heilige Geest hebt gezien, maar omdat Poetin Oekraïne is binnengevallen. Het is Poetin, die u tot inzicht heeft moeten brengen. Wat een onwaarschijnlijke basis om een energiebeleid op te voeren!

Toevallig gaat de komende week, als kers op een treurige taart, Doel 3 dicht. Plots vroeg een minister uit uw regering, één week voor die sluiting, of er geen andere mogelijkheden waren. Naar het schijnt was u tegenstander van die move; het is weer eens symbolisch voor de totale richtingloosheid van deze regering. En terwijl wij hier al zaten, zei weer een andere voorzitter van een andere regeringspartij daarnet bij *Villa Politica*: "Je kunt je afvragen of de verlenging van Tihange 1 niet mee op tafel moet liggen." Het ging hier om de heer Mahdi. Eén grote onduidelijkheid.

Mevrouw de minister, wat zult u, nu onze energiebevoorrading voor de komende winter in het gedrang komt, doen om eindelijk richting te geven aan het energiebeleid?

13.08 Leen Dierick (cd&v): Mevrouw de minister, onze samenleving kreunt al maanden onder de energiecrisis. Alleenstaanden, gepensioneerden, maar ook jonge gezinnen en tweeverdieners hebben het bijzonder moeilijk. Niet alleen de gezinnen, maar ook scholen, woon-zorgcentra, kmo's en zelfstandigen zoals de bakker om de hoek, worden met zeer hoge energiefacturen geconfronteerd. Dat is een sociaal en economisch drama.

Gelukkig heeft de federale regering niet stilgezeten en heeft ze al veel maatregelen genomen. Ik denk bijvoorbeeld aan de btw-verlaging voor gas en elektriciteit en het recente basispakket voor gezinnen die niet van het sociaal tarief kunnen genieten. Dat zijn stuk voor stuk goede maatregelen die wij ten volle steunen.

We moeten echter ook eerlijk zijn, de overheid kan veel, maar niet alles. De mogelijkheden van de federale regering in deze crisis zijn gelimiteerd. Collega's, het voelt dan ook bijzonder wrang aan als gezinnen en bedrijven vandaag ploeteren om rond te komen, terwijl energiebedrijven woekerwinsten binnenrijven op hun

kap.

Cd&v wil dat deze overwinsten worden afgeroomd om met dat geld de gezinnen en de bedrijven te steunen. We weten allemaal dat er op Europees niveau een voorstel klaarligt, maar dat duurt lang. De tijd dringt. Mevrouw de minister, u hebt al verschillende keren een voorstel gelanceerd in de pers. We willen dat dit er snel komt.

Collega Mertens, we staan niet op de rem, maar we willen wel dat een voorstel juridisch correct onderbouwd is. Geen enkele burger is immers gebaat bij een kaduuk voorstel dat meteen wordt vernietigd door de rechtbank. Wij willen dus ook dat die overwinsten op een juridisch correcte manier worden afgeroomd.

Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken in de werkgroep voor de overwinsten? Wanneer komt u met uw voorstel naar het Parlement?

13.09 Minister **Tinne Van der Straeten**: Collega's, dank u voor de verschillende vragen.

Het is een evidentie, meen ik, dat wij in deze eerste plenaire vergadering na de zomervakantie, nog voor de officiële opening van het nieuwe parlementaire jaar, dit debat houden. De energiecrisis treft immers onze gezinnen, onze alleenstaande ouders, onze gepensioneerden, onze zelfstandigen, onze bedrijven groot en klein en de maakindustrie die wij nog altijd hebben in ons land, bijzonder hard en alleen maar harder.

Meer en meer gezinnen, maar ook meer en meer bedrijven, hebben het aanhoudend moeilijk. Vandaar dat wij met deze federale regering al een heel aantal maatregelen genomen hebben, zowel voor de gezinnen als voor de bedrijven. Doorheen de tijd hebben wij deze maatregelen verlengd, aangescherpt of aangevuld. Zij zijn hier al geciteerd door velen van u. Het gaat over de verlenging van het sociaal tarief, dat twee miljoen van onze inwoners beschermt. Het gaat om een korting voor die doelgroep, om de stijging van het sociaal tarief op te vangen. Tevens was er de verlaging van de btw voor gas en voor elektriciteit. Daarnaast was er eerst een verwarmingsstoelage van 100 euro, daarna de stookoliecheque en nu het basispakket van 400 euro voor die vele gezinnen die het sociale tarief niet hebben maar ook gebukt gaan onder astronomisch hoge rekeningen. Ook heeft deze regering afgelopen vrijdag maatregelen genomen voor onze kmo's, met de accijnsverlaging en maatregelen die tijdens de covidcrisis van kracht waren en nu opnieuw van toepassing zijn. Ook is er een tijdelijk moratorium op faillissementen.

Deze regering heeft de ambitie om niemand alleen te laten, gezinnen noch bedrijven noch de industrie. Het Parlement is daarvoor altijd een partner geweest. Toch weten wij dat wij als regering niet voor alles soelaas kunnen bieden. Vandaar dat wij blijven werken op Europees niveau om het plafond op gas te realiseren, samen met onze collega's.

Mme Fonck a demandé quel était l'état des lieux aujourd'hui. Un groupe pilote de quatre pays travaille sur des textes en collaboration avec la Commission européenne. Les positions continuent à bouger. Hier, le premier ministre norvégien, M. Støre a annoncé qu'il était ouvert à une discussion sur le plafonnement du prix du gaz. La Norvège est un fournisseur important pour l'Europe et la Belgique. Les positions bougent.

Les ministres de l'Énergie se réuniront vendredi prochain ainsi que deux semaines plus tard, en octobre, à Prague.

Le travail continue car on ne peut uniquement donner des antidouleurs.

We kunnen niet alleen pijnstillers inzetten. We moeten ook op een structurele manier werken, met de invoering van een Europees prijsplafond en van de belasting op de overwinsten, waar ik op terugkom, en het versnellen van de energietransitie omwille van onze onafhankelijkheid.

Velen van u hebben vragen gesteld over nucleaire energie.

Na de inval van Rusland in Oekraïne heeft de regering de beslissing genomen om onze twee jongste kerncentrales nog tien jaar in bedrijf te houden. Daarover zijn we in onderhandeling met de kernexploitant. Die onderhandelingen lopen in tandem met de eerste minister. Er wordt soms gezegd dat er een geheime deal zou zijn, maar die is er niet. Er bestaat daarover geen geheime deal. Er is wel discretie over het verloop van

de onderhandelingen, net omdat we die onderhandelingen willen laten landen. We hebben die twee kerncentrales nodig voor de komende winters. Discretie wil niet zeggen dat er geen transparantie is. Het principeakkoord zijn de eerste minister en ikzelf twee weken geleden komen toelichten in de commissie. Uw suggesties, aanbevelingen en commentaren daarover hebben we samen besproken.

En ce qui concerne Doel 3, le calendrier de sortie du nucléaire n'a pas été établi aujourd'hui. Il s'agit d'une décision prise il y a 20 ans et qui a depuis été confirmée à maintes reprises par tous les gouvernements depuis 2003. Il s'agit d'une fermeture planifiée, programmée et préparée. Aujourd'hui, même si l'Europe est frappée par une crise énergétique, la capacité de production est suffisante. Je pense que personne ici ne peut être en désaccord avec le directeur de la centrale de Doel qui dit que l'on ne prend aucun risque avec la sécurité nucléaire.

J'en viens aux questions sur le *winterplan* et la disponibilité des capacités de production en électricité.

Wij hebben vóór de zomer aan alle elektriciteitsproducenten gevraagd om maximaal beschikbaar te zijn tijdens de winter, vooral om onze uitvoer naar Frankrijk te kunnen garanderen. Wij importeren vandaag immers geen elektriciteit, maar voeren er uit. Electrabel heeft daarop bevestigd dat het bedrijf het onderhoud van Doel 2 zal uitstellen.

Wat de overwinsten betreft, er ligt inderdaad een voorstel klaar op Europees niveau. Dat verhindert niet dat wij op Belgisch niveau verder kunnen gaan. Er werd ook gevraagd wat de stand van zaken van de werkgroep is. Hij komt samen, maakt berekeningen en werkt pistes uit, waarna we hopelijk nog voor het einde van het jaar in het Parlement zullen kunnen stemmen over de afroaming van de overwinsten.

13.10 Peter Mertens (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, er worden twee zaken door elkaar gehaald: de invoering van een prijsplafond, waarvoor u op Europa wacht, hoewel het ook op lidstaatniveau kan zoals Nederland bewijst; en de heffing op de overwinsten, waarvan Europa duidelijk gezegd heeft dat dat een zaak voor de lidstaten is. Ik hoor nu van u dat er misschien een werkgroep bezig is, maar dat er in ieder geval nog geen interkabinettenvergadering geweest is. Men vindt die taks dus niet belangrijk genoeg om die op dat niveau te bespreken. Ik hoop niet dat ze er voor het einde van het jaar komt, ze moet er voor het einde van het jaar komen, want we wachten er al een jaar op.

Ten derde, de deal is misschien geen geheime deal, maar een gewone deal en misschien is het zelfs helemaal geen deal. U bent met de heer De Croo naar Parijs gegaan, hebt daar een of andere afspraak gemaakt over het openhouden van de kerncentrales en vertelt ons nu dat het woord overwinst aan tafel niet gevallen is. Wie gelooft dat nu?

13.11 François De Smet (DéFI): Madame la ministre, je vous remercie.

Vous n'avez toutefois pas dit un mot sur le point principal de ma question qui était le nucléaire de quatrième génération. Je ne me vexe pas mais cela veut bien dire que cela n'est pas du tout dans votre champ ni dans votre *scope* d'intérêts, si je puis dire. C'est inquiétant.

Quelle est aujourd'hui la leçon de la crise énergétique tant en Europe qu'en Belgique? C'est qu'il nous faut, en matière d'énergie, plus d'État, davantage de planification et d'indépendance européenne. Si vous voulez réussir une transition climatique sans drames économiques et sociaux, vous avez besoin d'un nucléaire de quatrième génération. Et il faut nous y mettre maintenant car il va nous falloir vingt ans pour former des ingénieurs et remonter une filière.

Je crois que, visiblement, on ne va malheureusement pas pouvoir compter sur la Vivaldi pour élaborer ces planifications. Nous allons donc prendre du retard. C'est une mauvaise nouvelle pour la sécurité d'approvisionnement, pour la maîtrise des prix et aussi pour le climat, madame la ministre Groen!

13.12 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la ministre, évidemment, l'Union européenne a un rôle déterminant à jouer mais vous ne pouvez pas sans cesse vous dédouaner et rejeter la balle en vous retranchant, comme vous le faites, derrière l'Union européenne. Cela fait des mois que cela dure. Si cela avait commencé voici quinze jours, je pourrais encore vous comprendre. Mais là, je ne vous suis plus du tout! Vous êtes en capacité, ici en Belgique, de décider tout de suite, que ce soit sur les surprofits ou sur le plafonnement

des prix car vous savez pertinemment bien qu'il y aura un impact majeur pour les citoyens et les entreprises. Décidez cela tout de suite! Actionnez-le comme d'autres pays de l'Union européenne le font. Puis, viendra l'étape européenne éventuelle; aujourd'hui, elle reste beaucoup trop un point d'interrogation.

Vous n'avez pas eu un mot pour les oubliés que je vous ai rappelés: certains types d'énergie, des gardes alternées pour des familles monoparentales et les résidents des maisons de repos à qui on ne peut appliquer ni le tarif social ni la diminution de la TVA. Madame la ministre, c'est une urgence. Merci de corriger ce dispositif!

13.13 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la ministre, vous n'avez que très partiellement répondu à mes questions et subsidiairement à celles des autres alors que nous savons qu'il y a urgence.

Tout d'abord, les factures sont trois à quatre fois plus élevées et les gens devraient, à partir de janvier-février, manquer d'électricité. Ensuite, alors que l'on électrifie de plus en plus nos usages, vous continuez à plaider pour une sortie du nucléaire, comme si le calendrier de sortie du nucléaire était immuable. Rien n'est immuable en ce monde! Je pense que l'ensemble du Parlement, tous ceux qui se sont exprimés sont tout à fait capables, à un moment donné, de relever le défi parce que nous voyons que vous ne vous en sortez pas. Nous savons que le démantèlement de Doel 3 tout comme celui de Tihange 2 peuvent être reportés. Nous savons que les centrales peuvent être prolongées. Si le 30 septembre, il n'y a pas d'accord avec ENGIE, nous vous rappellerons tout cela mais de manière très forte!

13.14 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mevrouw de minister, de premier zei dat de opstart van een kerncentrale niet hetzelfde is als de opstart van een limonadefabriek. Ik geloof hem, maar u mag ook niet dronken zijn als u luistert naar de goede raad van de directeur van de kerncentrale, want hij zegt dat technisch gezien niets onomkeerbaar is, ook niet de veelbesproken chemische decontaminatie van het primaire circuit.

Mevrouw de minister, stap toch eens af van uw dogma's. De Amerikanen hebben 97 kernreactoren en van 89 van hun reactoren hebben zij de openingsduur verlengd, niet met tien jaar maar met 40 tot 60 jaar. Wij hebben dezelfde drukwaterreactoren, want wij hebben de techniek van de Amerikanen gekregen, dus wij kunnen precies hetzelfde doen. U bent echter zodanig dogmatisch dat u liever het meest vervuילend schaliegas koopt, gewonnen door de Amerikanen voor het tienvoudige van de prijs. Stap eens af van uw dogma's en laat, net als cd&v, de Groene Heilige Geest op u neerdalen.

13.15 Christian Leysen (Open Vld): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord.

De regering steekt heel wat energie en middelen in maatregelen om de kortetermijneffecten op de prijs te dempen, maar ik nodig u uit om evenveel energie aan te wenden om op lange termijn de normale marktwerking en prijsniveaus te herstellen.

Collega's, van ons als politici wordt verwacht dat wij de waan van de dag overstijgen. Ik wil dan ook een oproep richten tot u. Dit is geen tijd voor partijpolitieke profilering met verkiezingen in het achterhoofd of om een slechte peiling door te spoelen. Wij zullen enkel iets bereiken als we effectief een langetermijnbeleid voeren.

Mevrouw de minister, ik wens u succes in de onderhandelingen met ENGIE, samen met de premier. Eerlijk gezegd, wie naar het bos op jacht vertrekt met de fanfare voorop, komt gewoonlijk met weinig buit terug. Discretie is dus aangewezen. Ik hoop dan ook dat u de onderhandelingen in de luwte kunt voeren, niet te veel gestoord door het gekrakeel op verschillende niveaus. (...)

13.16 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de minister, het gros van uw antwoord ging over de korte termijn. Ik beweer niet dat dergelijke maatregelen niet belangrijk zijn, maar wanneer wordt er een beleid gevoerd?

Letterlijk hebt u geantwoord dat wij de kerncentrales nodig hebben. U hebt het dan over twee kerncentrales die u nodig hebt, omdat u in 2021 nog van mening was dat Russisch gas ook als alternatief kon dienen. Over een ernstig langetermijnbeleid inzake kernenergie hebt u echter geen woord gezegd.

Collega's, ik richt mij nu niet meer tot de staatssecretaris. De dogmatisten links willen tot elke prijs een ernstig energiebeleid tegenhouden. De meerderheid wordt gevormd door andere partijen, die niet door dat dogma in de straatjes zonder einde willen worden gedrukt. Mijn vraag is of de dogmatisten ons energiebeleid bepalen

met hun kleine minderheid. Zeg daar neen tegen.

13.17 Leen Dierick (cd&v): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Wij zijn blij dat u op twee sporen werkt om de overwinsten aan te pakken. Ik kijk dan ook uit naar uw voorstel dat u hier zult indienen. Wij hopen dat het voorstel om de overwinsten af te romen, er snel komt en ook correct juridisch onderbouwd is.

Wij nemen vandaag kortetermijnmaatregelen. Wij moeten echter ook met zijn allen vooruit durven te kijken. De wereld is de voorbije maanden volledig veranderd. De vraag die wij ons moeten durven te stellen, is hoe wij hier de lamp op een betaalbare en onafhankelijke manier kunnen laten branden.

Kernenergie is voor ons een oplossing van de toekomst net als hernieuwbare energie. Kernenergie zorgt voor energiezekerheid. Ze drukt de prijs, versterkt onze energieonafhankelijkheid en maakt dat wij niet langer afhankelijk zijn van staten als Rusland om onze woonkamers warm te houden.

De regering heeft al beslist om de levensduur van de twee jongste centrales te verlengen. Voor ons mag het meer zijn. De levensduur mag nog meer worden verlengd en de levensduur van meer centrales mag worden verlengd. Laten we gewoon alle opties openhouden om de lamp te laten branden op een betaalbare en onafhankelijke manier.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

14 Vraag van Dries Van Langenhove aan Nicole de Moor (Asiel en Migratie) over "De instroom van Burundese asielzoekers" (55002807P)

14 Question de Dries Van Langenhove à Nicole de Moor (Asile et Migration) sur "L'afflux de demandeurs d'asile burundais" (55002807P)

14.01 Dries Van Langenhove (VB): Mevrouw de staatssecretaris, 3.500 euro premie wil u gaan uitdelen per asielopvangplaats die bijkomend wordt gecreëerd. U wil dus belastinggeld afnemen van de burgers in dit land om dat aan de gemeenten te geven om hen financieel te overtuigen om te gaan concurreren met hun eigen inwoners. Het is momenteel voor veel Vlamingen al bijna onmogelijk geworden om nog een huis te vinden om te huren, laat staan dat ze het ooit zullen kunnen kopen. U wil dus nu nog huizen van de markt halen om er nog meer asielzoekers in te steken, voor nog meer asielopvang in dit land dat al meer dan 30.000 asielopvangplaatsen heeft.

Er is dus klaarblijkelijk nog meer dan geld genoeg. Als het echter gaat over rusthuisbewoners die hun factuur niet meer kunnen betalen, dan is er niet genoeg geld. De boeren die zorgen voor ons eten en drinken worden genegeerd. Mensen die hun energiefactuur niet meer kunnen betalen laat men in de kou staan. Voor asielzoekers is er klaarblijkelijk altijd nog geld genoeg. Voor onze eigen mensen is dat er niet.

Waarom is dat zo, mevrouw de staatssecretaris? Omdat u het OCMW van de hele wereld wil blijven spelen. Als ik zeg de hele wereld, dan mag men dat letterlijk nemen. Wat bleek deze week immers? Dat er de afgelopen maanden honderden asielaanvragers uit Burundi naar België kwamen. Velen onder jullie weten misschien niet eens waar Burundi ligt. Burundi ligt 9.500 km hier vandaan. Er is blijkbaar geen enkel veilig land tussen Burundi en Vlaanderen. Zij komen dus allemaal naar hier. Tachtig procent van de asielaanvragen door Burundezen werd in België ingediend. Eén op vier krijgt asiel. De drie op vier die dat niet krijgen, hebben ook prijs. Het is altijd prijs op de kermis België. Zij mogen ook gewoon in België blijven.

Mevrouw de staatssecretaris, wat gaat u doen om eindelijk paal en perk te stellen aan dat altijdprijsbeleid? Wat gaat u concreet doen om de instroom te stoppen en de uitstroom te starten? (...)

14.02 Staatssecretaris Nicole de Moor: Mijnheer Van Langenhove, de wereld zit iets complexer in elkaar dan u het voorstelt.

We zagen in juli inderdaad een plotse en sterke toename van asielverzoeken van Burundezen in ons land. Burundi staat sinds deze zomer in de top drie in onze statistieken, naast Afghanistan en Syrië. We hebben

meteen gehandeld. Na analyse bleek dat hun reisweg voornamelijk via Servië loopt, omdat zij visumvrij naar daar reizen en dan naar de Europese Unie trekken. Ik heb dan ook meteen de Servische ambassadeur op mijn kabinet ontboden. We zetten ook verder diplomatieke druk op Belgrado, in overleg met Buitenlandse Zaken.

Ondertussen doen wij ook zelf ons werk en moeten we streng zijn. Veel Burundezen hebben een Eurodac-hit en moeten worden teruggestuurd naar het verantwoordelijke Europese land. Dat doen we via het recent opgerichte Dublincentrum in Zaventem.

Ik wil tot slot het bredere plaatje schetsen. Servië laat niet toevallig en ook niet onschuldig visumvrij reizen toe voor een reeks nationaliteiten, zonder zelf de nodige internationale bescherming toe te kennen. Dat is niet aanvaardbaar. Het treft ook andere Europese lidstaten. Bij ons gaat het om Burundezen, maar in Oostenrijk om Indiërs en Tunesiërs en in Spanje om Cubanen. Dat is de realiteit. We ontwaren daar een patroon. We mogen niet naïef zijn, sommige regimes gebruiken gastoevoer voor geopolitieke doelen en andere doen dat met migratiestromen. Mensensmokkelaars maken daar handig gebruik van. Mensen zijn daar het slachtoffer van. Dat is onaanvaardbaar en vraagt om een Europees antwoord.

Ik heb de kwestie op de Europese tafel gelegd en er werd daardoor een gezamenlijke Europese actie ondernomen ten aanzien van de Servische eerste minister. Ook hier is het antwoord dus Europees, krachtadig, met een goedwerkend Dublinsysteem en sterkere Europese buitengrenzen. We hebben dus zowel diplomatieke druk als preventie, terugkeer en een Europees antwoord nodig. Dat is niet naïef, maar wel een concreet antwoord op de geopolitieke uitdagingen waar we vandaag voor staan, ook op het vlak van migratie.

14.03 Dries Van Langenhove (VB): Mevrouw de staatssecretaris, u zult dus diplomatieke druk uitoefenen en de Burundezen die al een Eurodac-hit hebben terugsturen. Ik zal het even vertalen voor de mensen thuis: u zult dus niets concreets doen.

Er moet mij trouwens nog iets van het hart. Jullie hebben hier namelijk steeds de mond vol over solidariteit. We moeten solidair zijn met Afghanistan, met Syrië en met Burundi, maar wanneer zullen we nu in godsnaam eens solidair zijn met ons eigen volk? Wanneer zullen we eens solidair zijn met de mensen die hun winkelkar niet meer gevuld krijgen? Wanneer zullen we solidair zijn met de mensen die hun energiefactuur niet meer kunnen betalen, hun wagen niet meer kunnen voltanken of hun rusthuisfactuur niet meer kunnen betalen?

Jullie staan voor een beleid waarin jullie eerst bekijken hoe jullie de hele wereld kunnen helpen en pas dan kijken naar onze eigen mensen. Wij staan voor een beleid waarmee we eerst ons eigen volk helpen en pas als ons eigen volk geholpen is, zullen we bekijken wat we voor de rest van de wereld kunnen doen. Jullie staan voor eigen volk laatst. Wij staan voor eigen volk eerst.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

15 Question de Kathleen Depoorter à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Le poste vacant au SPF pour la gestion du stock stratégique" (55002808P)

15 Vraag van Kathleen Depoorter aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De vacature bij de FOD voor het beheer van de strategische stock" (55002808P)

15.01 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de minister, ik ben blij dat u er bent. U had blijkbaar uw vierde prik in het midden van de plenaire vergadering geagendeerd.

U ligt al een tijdje in de clinch met de firma Medista, die de distributie van de vaccins verzorgt. Gelukkig wil ze dat nog altijd doen, want een tijdje geleden hebt u die firma plots vervangen door een andere distributeur, Movianto. U zei dat dat te maken had met budgetoverschrijding. Toen ik u om details vroeg, hebt u die niet kunnen geven en hebt u verwezen naar een nota van de Inspectie van Financiën. Die blijkt niet te bestaan. Er was een bittere juridische strijd en u koos voor Movianto. Maar Movianto bleek niet klaar voor de vaccinatiecampagne. U ging dus opnieuw met hangende pootjes naar Medista. Opnieuw had u nood aan juridische stappen om de roekeloosheid van uw eigen beleid recht te zetten en de vaccinatiecampagne te garanderen. Juridische procedures kosten geld, mijnheer de minister.

Er zijn nog wat onduidelijkheden. U gaf aan dat u een heraanbesteding moest doen voor een raamcontract, maar eigenlijk gaat de discussie over een contract tot 2025 voor de distributie van de vaccins. Daar had u 5 miljoen voor begroot, maar in uw heraanbesteding hebt u 12 miljoen begroot. Vanwaar dat verschil?

U stelde dat Movianto nog niet klaar was, omdat de juridische procedure liep. Hoe komt het dan dat er in juni een vacature van de firma Movianto verscheen om iemand aan te werven voor hulp bij de besteding van de strategische stock voor de FOD Volksgezondheid?

15.02 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw Depoorter, u herhaalt in feite wat wij twee dagen geleden uitvoerig hebben besproken in de commissie. Ik heb toen al vele antwoorden gegeven die ik niet zal herhalen. Ik heb u met cijfers uitgelegd dat er een zware budgetoverschrijding aankwam en dat die rechtgezet is. U hebt al die cijfers gekregen. Ik heb u ook gezegd dat alle argumenten van het bedrijf Medista, waarvan u min of meer de spreekbuis bent, van tafel geveegd zijn door de Raad van State.

Ook wat het verhaal van de vacature betreft, heb ik u geantwoord het arrest van de Raad van State erop na te lezen. Ik zal u wat helpen: lees pagina 57-58. Dat verhaal wordt volledig van tafel geveegd door de Raad van State. Ten overvloede, waarover ging die vacature? Wel, het is u bekend dat België van Europa de opdracht kreeg om de verdeling van private schenkingen – dat zijn schenkingen van bedrijven, alsook van privépersonen – van geneesmiddelen of medische hulpmiddelen aan Oekraïne en de buurlanden op zich te nemen. We doen dat in België. De opdracht is gegeven aan Movianto. Het heeft niets te maken met onze discussies over de verdeling van de vaccins, het is een Europese opdracht die aan Movianto is toegekend en die al een tijdje loopt. In dat kader van die opdracht heeft de FOD aan Movianto gevraagd om in zijn rekruteringsnetwerk te zoeken naar een consulent om de operatie te begeleiden. Daarover gaat het. Het heeft dus niets te maken met de vaccinverdeling. Zelfs als het daar iets mee te maken zou hebben, dan kon u in het arrest van de Raad van State, dat ik u twee dagen geleden uitvoerig heb toegelicht, gelezen hebben dat alle argumenten volledig van tafel zijn geveegd.

Mevrouw de voorzitter, dit debat hebben we al gehad, maar er zijn mensen die herhaling nodig hebben. Dat is niet zo erg.

15.03 **Kathleen Depoorter** (N-VA): Mijnheer de minister, ik heb hier de vacature van Movianto. Er staat geen enkele verwijzing naar Europa in. Ik heb ook gezocht naar de aanbesteding voor de zogenaamde rekruteringsopdracht. Die is nergens te vinden, mijnheer de minister. Ik heb ook de statuten van Movianto doorgenomen. Daarin staat niets over rekrutering of consultancy.

Mijnheer de minister, het dossier is niet al te fraai. U hebt blijkbaar ook wat herhaling nodig. U hebt twee raamcontracten en twee gesloten contracten. Het budget voor de vaccins viel onder een gesloten contract tot 2025. Daaraan hebt u 7 miljoen euro meer besteed dan gestipuleerd in het initiële contract, dat anderhalf jaar langer was. Mijnheer de minister, het dossier is als een spinnenweb. Als u uw organisaties niet zult doorlichten, dan zult u erg eenzaam zijn wanneer het web zich sluit.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

La **présidente**: Ceci termine notre session de questions d'actualité.

16 **Motion d'ordre (continuation)**

16 **Ordemotie (voortzetting)**

16.01 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik wil even kort terugkomen op de motie die werd ingediend bij het begin van de plenaire vergadering.

Ik heb begrepen dat er een voorstel zou worden geformuleerd door de voorzitter van de commissie voor Financiën. Gelet op dat voorstel, zou ik graag mijn voorstel intrekken.

De **voorzitter**: Mijnheer Loones, ik dank u.

16.02 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la présidente, je remercie le collègue Loones pour son esprit constructif.

Entre-temps, sur base de l'article 23, je vous demande de soumettre au vote de la Chambre l'urgence pour que nous puissions réunir la commission des Finances dès après les questions orales.

La **présidente**: Je réponds favorablement à la demande exprimée de réunir maintenant la commission des Finances. Quelqu'un s'oppose-t-il à cette convocation en même temps que la séance plénière? (*Non*)

Pas d'opposition. Madame Marghem, je vous libère pour réunir votre commission. Il me revient que cette réunion peut avoir lieu dans la salle Yourcenar.

Voorzitter: Valerie van Peel, ondervoorzitster.

Président: Valerie Van Peel, vice-présidente.

Projets de loi et proposition de résolution

Wetsontwerpen en voorstel van resolutie

17 **Projet de loi portant confirmation de six arrêtés royaux sur l'énergie (2787/1-3)**

17 **Wetsontwerp tot bekrachtiging van zes koninklijke besluiten inzake energie (2787/1-3)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend

17.01 Kurt Ravyts, rapporteur: Mevrouw de voorzitter, ik ben ook verslaggever, en ik wens uit respect voor de collega's en voor de minister mondeling verslag uit te brengen. Met uw toestemming voeg ik daar graag, evenzeer kort, een aantal beschouwingen van mijn fractie aan toe. (*Instemming*)

Wij hebben dit wetsontwerp, dat zes koninklijke besluiten inzake energie bekrachtigt, in de commissie besproken en goedgekeurd, en dit vlak vóór het reces. Dit zijn belangrijke koninklijke besluiten, collega's, want zij gaan over fiscale en prijsmaatregelen die door de wetgever moeten worden bekrachtigd. De minister beklemtoonde overigens dat zij eraan hield deze bekrachtigingwet vóór het zomerreces aan het Parlement voor te leggen, en niet, zoals dat in het verleden wel eens gebeurde, op het einde van het jaar.

De minister gaf vervolgens een overzicht van de zes betrokken koninklijke besluiten, met onder andere de vaststelling van de bedragen van de repartitiebijdrage, gebaseerd op de productie van vier kerncentrales in 2020; de alimentatie van het Kytofonds; de bijkomende prefinanciering van de uitbreiding van de doelgroep voor het sociaal tarief, dus het vierde kwartaal van vorig jaar voor de BIM-kanten en de aangevulde prefinanciering voor het sociaal tarief tijdens het eerste kwartaal van dit jaar; en de prefinanciering van het tweede kwartaal van dit jaar. Daarnaast is er de bekrachtiging van een koninklijk besluit over de toekenning van de eenmalige korting van 80 euro die werd gegeven aan de uitgebreide doelgroep. Dat regelt trouwens ook de wijze waarop de leveranciers hun kosten hiervoor terugbetaald kunnen krijgen. Tot slot, is er het koninklijk besluit over de verlenging van de maatregel inzake het sociaal tarief voor de BIM-kanten tot en met het derde kwartaal van dit jaar, waarbij de datum van schuldvordering voor de leveranciers bij de CREG verschoof naar 30 juni van dit jaar.

Collega Wollants en uw nederige dienaar juichten de methode toe om de koninklijke besluiten vóór het zomerreces van elk jaar te bekrachtigen. De collega en ikzelf waren bovendien van mening dat het debat over de koninklijke besluiten best gevoerd zou worden op het ogenblik van de totstandkoming van die koninklijke besluiten.

De meeste aandacht ging tijdens de bespreking uit naar het koninklijk besluit over de repartitiebijdrage.

Volgens mijn fractie is dit, politiek inhoudelijk, natuurlijk verbonden aan de kwestie van de overwinsten van de kerncentrales tijdens de huidige crisis.

Collega Senesael vroeg namens de PS meer duidelijkheid over de in het KB vastgelegde bedragen voor 2021, alsook over de degressiviteitsregelingen die erop werden toegepast. Hij vroeg de minister ook om te werken aan een heffing op overwinsten van de spelers op de energiemarkt, met een zo ruim mogelijke toepassing. De collega vroeg ten slotte ook waarom de bijdrage van de sector aan het federale beleid voor de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen nul euro bedraagt, zoals vermeld in een van de KB's.

Collega Warmoes benadrukte eveneens namens de PVDA-PTB-fractie dat zij de KB's voor het Kyotofonds en de premie van 80 euro voor de begunstigten van het sociaal tarief steunen. Hij verklaarde zich echter niet akkoord met het huidige systeem van repartitiebijdrage, waarbij er volgens hem een wurgcontract werd afgesloten met de exploitant. Dat was volgens de collega uitsluitend in het belang van de multinational.

Hij bepleitte ook het belang van een hervorming van het systeem van de repartitiebijdrage en een overwinsttaks, waarvan hij betreurde dat ze al maanden uitblijft. De heer Warmoes stelde zich ten slotte ook vragen bij de door de minister gevraagde machtiging om de regels rond de voorschotten van de leveranciers te wijzigen, aan te vullen, te vervangen en op te heffen.

De minister stelde in haar antwoord dat het KB over de repartitiebijdrage uitvoering geeft aan de wet van 2003. De berekening, zeg maar de methodologie is net als het degressiviteitsmechanisme bij wet vastgelegd. Ze erkende wel dat de vragen over de afroaming van de buitengewone winsten, naast de bestaande repartitiebijdrage, terecht waren.

Met betrekking tot de voorschotten aan de energieleveranciers wil de regering vermijden dat de kleinere energieleveranciers in liquiditeitsproblemen komen waar niemand bij gebaat zou zijn. De flexibiliteit bij de prijsstijgingen moet volgens haar ook kunnen worden vertaald naar de leveranciers.

Mevrouw de voorzitter, tot zover het verslag van de commissiebesprekingen. Ik zou echter graag nog iets toevoegen namens onze fractie.

Mevrouw de minister, wij hopen dat het systeem van de bestaande nucleaire repartitiebijdrage – conform de recent vrijgegeven en al in de commissie besproken studie van de CREG – naar boven toe kan worden herzien. De afnamegraad werd destijds immers vastgesteld op basis van inkomsten en marktprijzen die, om het eufemistisch uit te drukken, beduidend lager liggen dan de huidige.

Wij vragen ook om de jaarlijkse vergoeding van Doel 1 en Doel 2 te herzien, gelet op het feit dat de winsten vandaag aanzienlijk hoger liggen dan ten tijde van de overeenkomst, maar daarvoor zou de CREG ook toegang moeten hebben tot gegevens over de kosten en opbrengsten van die centrales.

Mevrouw de minister, de CREG bezorgt u in haar studie parallel ook een mechanisme om de overwinsten van gasgestookte centrales in rekening te brengen en suggereert tevens om het koninklijk besluit van 16 juli 2002 te wijzigen, om te voorkomen dat offshore parken die in 2023 variabele steun krijgen uitzonderlijke winsten zouden boeken. Men vraagt dat het huidige LCOE-systeem voor vijf offshore parken wordt omgezet in een *contract for difference*, dus in twee richtingen. Er is dus heel wat werk aan de winkel aangaande de overwinsten. De werkgroep, waarover u daarnet nog sprak bij de mondelinge vragen, heeft nog wel wat huiswerk.

Ik ga er wel mee akkoord dat er niet echt een silver bullet is – wij delen een voorkeur voor het gebruik van plastische taal – om het hele energieverhaal toch een begin van structurele oplossing te geven. Die 400 euro waarin wordt voorzien voor november en december zal immers echt niet genoeg zijn. Trouwens, het is mij en meerdere collega's nog niet duidelijk waar de financiering zit, al kunnen we daarover volgende maand nog debatteren. Wordt het een combinatie van meer inkomsten uit de btw op energie en de fors stijgende repartitiebijdrage of gaat het om een Europese overwinstbelasting dan wel om een nationale overwinstbelasting?

Ten tweede, er is nog meer huiswerk voor u, ditmaal samen met minister Vincent Van Peteghem. Zal het tarief van 6 %, waarvan wij de verlenging gisteren in de commissie voor Financiën goedgekeurd hebben, permanent

worden? Hoe zit het met de koppeling aan uw accijnshervorming, waarmee ik de echte regelknop bedoel? Ik hoorde minister Van Peteghem daarover verklaren dat de twee onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Dat is een tweede werf.

Op een derde werf hebt u jammer genoeg niet geantwoord. In hun zucht naar spektakel hebben de collega's er zelfs niet eens op gealludeerd. Er bestaat namelijk nog zo iets als een letter of intent. Ik heb hem hier bij mij. U streeft naar een *heads of terms agreement* in september 2022, *at the earliest possible date*. Er waren drie werkgroepen. "*The negociations take place via three work streams*", wat naar ik veronderstel werkgroepen zijn, de LTO-werkgroep, de werkgroep *nuclear waste* en de werkgroep *structure*. Het is vandaag 22 september. Er zijn nog acht dagen voor september voorbij is en de, weliswaar niet-bindende, letter of intent dus niet meer is dan gewillig papier. Ik begrijp dat ik geen antwoord zal krijgen op uw laatste werf omdat het om discrete besprekingen gaat. De klok tikt echter voor iedereen in dit land, mevrouw de minister, misschien zelfs voor uw politiek voortbestaan.

17.02 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Het voorliggende wetsontwerp, dat zes KB's omvat, behandelt vier thema's: de nucleaire taks, de zogenaamde repartitiebijdrage voor 2021 en dus niet de overwinsttaks, zoals minister Dermagne daarstraks voorloog; de federale bijdrage voor het oude Kyotofonds, dat niet meer gebruikt wordt en dus op nul gezet wordt; de voorschotten aan de energieleveranciers voor het uitgebreide sociaal tarief; en de werkingsregels voor de uitkering van de premie van 80 euro aan de begunstigden van het sociaal tarief, waartoe de regering eind vorig jaar besliste.

Over de schrapping van de federale bijdrage aan het Kyotofonds en de 80 euro premie voor de rechthebbenden op het sociaal tarief kan ik kort zijn: wij steunen beide maatregelen. Klimaatbeleid moet inderdaad niet gefinancierd worden via de energiefactuur. Het feit dat de bijdrage voor het Kyotofonds op nul wordt gezet, juichen wij dus toe. Ook de uitkering van 80 euro aan de begunstigden van het sociaal tarief steunen wij, ook al is dat bedrag belachelijk klein in het licht van de huidige prijzen. Het sociaal tarief, voor elektriciteit bijvoorbeeld, stijgt immers mee met de marktprijs, weliswaar getrapt. Zo bedroeg het sociaal tarief voor elektriciteit voor de stijging van de energieprijzen door de crisis 650 euro per jaar en bedraagt nu 797 euro per jaar. Die premie van 80 euro is dus meegenomen, maar is natuurlijk onvoldoende.

We gaan daarentegen niet akkoord met het systeem van de repartitiebijdrage. De vorige regering sloot, met mevrouw Marghem als minister, een wurgcontract met ENGIE Electrabel, dat uitsluitend in het belang was van die energiemultinational. Daarbij zakte de repartitiebijdrage voor de kerncentrales waarvan de levensduur niet werd verlengd, naar historisch lage bedragen en werd voor Doel 1 en 2 niet eens een proportionele winstbelasting ingevoerd, maar een superlaag vast bedrag. Dat akkoord beschermt met andere woorden de winsten en dus ook de overwinsten van vandaag van ENGIE Electrabel. Dat ENGIE Electrabel maar 88 miljoen nucleaire taks betaalt terwijl het bedrijf momenteel miljarden euro's overwinsten boekt, is voor ons onaanvaardbaar.

Mevrouw de minister, u zult natuurlijk opwerpen dat het bedrag betrekking heeft op de opbrengsten van 2020 en dat u al lang – maar liefst negen maanden – bezig bent met de voorbereiding van een overwinsttaks. Tijdens het vragenuurtje hebt u gezegd dat een werkgroep zich over die kwestie buigt en u hebt de hoop uitgedrukt dat er voor het einde van het jaar over een voorstel gestemd zal worden. Ik vind ook dat die taks er moet komen, net zoals mijn collega en partijsecretaris van de PVDA-PTB, Peter Mertens. Als dat niet voor het einde van het jaar lukt, hebt u een probleem met de retroactiviteit. De PVDA-PTB-fractie rekent dus op de overwinsttaks.

Onze fractie heeft zelf een naar onze mening waterdicht voorstel klaarliggen. Ook de CREG heeft al voorstellen geformuleerd om de overwinsten op een juridisch sluitende manier af te romen, onder andere via een verhoging van de repartitiebijdrage. Onze partij kan niet leven met dergelijke lage bijdrage, zelfs al gaat het om een bijdrage op de winsten van 2020, terwijl families, gezinnen, kmo's en zelfstandigen kreunen onder ontzettend hoge energiefacturen. Net zoals we in de commissie tegen dat artikel hebben gestemd, blijven we ons verzetten tegen de bekrachtiging van het KB ter zake.

Wat de voorschotten van de energieleveranciers betreft, we hebben geen enkel probleem, integendeel zelfs, met een systeem waarbij de overheid aan kleine energieleveranciers voorschotten geeft om het sociaal tarief toe te passen om zodoende te vermijden dat zij in de problemen komen. Het wetsontwerp vraagt echter niet alleen de genomen beslissingen te bekrachtigen, maar ook om de regering te machtigen om de regels rond

de voorschotten te wijzigen, aan te vullen, te vervangen of op te heffen. Ik verwijs naar de artikelen 4 en 5 over de verdere delegatie aan de Koning. Wij vinden die delegatie niet nodig. Het is belangrijk dat het Parlement zijn controlefunctie op dat vlak kan blijven uitoefenen. Daarom heeft de PVDA-PTB-fractie zich in de commissie ook onthouden bij de stemming over de artikelen met betrekking tot dat KB.

Zonder het nut van de voorschotten aan de energieleveranciers ter discussie te stellen, merk ik op dat de overheid de energieleveranciers en de gewone burgers toch verschillend behandelt. De overheid kent immers voorschotten toe aan de energieleveranciers om te vermijden dat die in de problemen komen, maar wanneer de gewone mensen in de problemen komen door hun energiefactuur, dan moeten zij het zelf maar zien op te lossen.

Samenvattend, de repartitiebijdrage van amper 183 miljoen euro op 259 miljoen euro woekerwinst in 2020 en vandaag op miljarden euro in onderhavig wetsontwerp, dat voor eenieder *à boire et à manger* bevat, is voor ons volstrekt onvoldoende en kunnen wij niet goedkeuren. Wij hebben ook twijfels bij de macht die de regering zich toe-eigent, om voorschotten te betalen aan de energieleveranciers. De andere koninklijke besluiten steunen wij wel, zoals ik al heb aangegeven.

Bijgevolg zal onze fractie zich bij de eindstemming onthouden.

17.03 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is een jaar geleden dat de coronacrisis opdroogde en dat de spanningen aan de rand van ons continent, die later hebben geleid tot een oorlog, de prijzen via enkele tussenniveaus ernstig deden stijgen tot het schrikbarende hoge niveau van vandaag, zo zeer zelfs dat ze nu iedereen beroeren. Vandaag nog hoorden wij de noodkreet van het onderwijs in Vlaanderen en eerder deze week klonk de noodkreet van de cultuursector en de bedrijven en dan heb ik het nog niet over de vele getuigenissen van gezinnen die bij ons terechtkomen. Zo vertelde een alleenstaande moeder mij vandaag nog dat ze gezondheidskosten voor haar kinderen uitstelt door de hoge energieprijzen.

Die verhalen zouden ons moeten doen beseffen dat wij allemaal samen de strijd tegen de hoge energieprijzen moeten opvoeren. Wij mogen ons niet verliezen in discussies zoals ik er vandaag een aantal heb gehoord en die geen impact hebben op de factuur. Ik noem de hele discussie over de kerncentrales. Welnu, de kerncentrales zijn vandaag allemaal open en de prijzen zijn er niet minder om; die hebben dus geen enkele impact op de prijs of de factuur van onze gezinnen. De discussie heeft in mijn ogen dus geen zin.

Het heeft daarentegen wel zin om de overwinsten aan te pakken. De afroaming van de overwinsten heeft misschien geen directe impact op de factuur van de mensen, maar de middelen die een dergelijke maatregel genereert, kunnen we wel goed gebruiken voor de maatregelen die we de komende maanden zullen moeten nemen. Daarvan ben ik overtuigd. Kijk maar naar de beslissing van Nederland; kijk maar naar de rechtstreekse tussenkomst van Groot-Brittannië in de facturen van zijn burgers.

Wij wachten dus op goede voorstellen ter zake. De spreker van de PVDA gaat er hier prat op een waterdicht voorstel te kunnen doen. Ik hoop dat het nieuwe voorstel waterdicht is. Het vorige was alleszins zo lek als een zeef.

Als wij echt achter de overwinsten willen gaan, moeten wij dat op een goede manier doen, zodat wij sterk gewapend zijn tegen de bedrijven wiens overwinsten wij willen afroemen. Wij gaan nog niet zo ver als in Nederland of Groot-Brittannië, dat klopt. De regering heeft wel maatregelen genomen en afgelopen vrijdag nog de tussenkomst voor wie geen sociaal tarief geniet, stevig verhoogd. Voor alle duidelijkheid, het sociaal tarief is een uitstekende armoedestrijdingsmaatregel, maar vandaag werkt hij zó goed dat er een enorme kloof gaapt met de gezinnen die er net naast grijpen. Daarom is het goed dat u vrijdag met de regering extra maatregelen hebt genomen. Wel hebben we in de commissie vastgesteld dat er nog een en ander schort aan de toekenning van het sociaal tarief, zeker als dat sociaal tarief voor veel mensen zo belangrijk is. Er zijn dus verbeteringen nodig en daar moet aan gewerkt worden, maar dat weet u en u hebt er zich ook al toe geëngageerd om eraan te werken.

De bekrachtiging van de wetsontwerpen die vandaag voorliggen, toont dat de federale regering niet stil heeft gezeten. Er zijn al heel wat maatregelen genomen, anders dan bij andere regeringen die vandaag zweren bij een begroting in evenwicht. Ik begrijp dat, maar ik vraag me wel af wat we aan een begroting in evenwicht

hebben op een moment dat kmo's en zelfstandigen dreigen om te vallen. Daarom kijken we ook uit naar acties van de andere beleidsniveaus.

Tegelijk mogen we nu ook weer niet euforisch zijn over de maatregelen die de federale overheid heeft genomen. Hoewel die miljarden euro's kosten, zullen er toch gezinnen in de problemen komen. We zullen dus samen moeten blijven zoeken hoe we door deze moeilijke periode raken. Daarnaast zullen we ook moeten rekenen op andere niveaus. Er wordt vaak verwezen naar Europa en dat is niet geheel onterecht, aangezien Europa voor een groot stuk sturend kan optreden in de gasprijzen.

Het grote probleem van de crisis vandaag is dat de kwetsbaarsten waarschijnlijk in de slechtst geïsoleerde huizen wonen. Als we niet ingrijpen, zal de sociale ongelijkheid in ons land groeien en dat zal ik als socialist nooit aanvaarden. Dat moeten we absoluut verhinderen.

Tot slot speelt de energiecrisis zich af tegen de achtergrond van een andere, ernstige bedreiging voor ons samenlevingsmodel. We zouden het bijna vergeten in onze koele ruimte, maar afgelopen zomer hebben we nog gezien wat de klimaatopwarming met onze samenleving doet. Hitte en droogte waren alomtegenwoordig in Europa. Ik begrijp dan ook dat sommigen vandaag ontgoocheld zijn als een regering beslist om tussen te komen voor gezinnen die bijvoorbeeld op stookolie verwarmen. Toch denk ik dat we op het moment niet anders kunnen. We kunnen die mensen nu niet in de steek laten en in de kou laten staan, wat niet wegneemt dat we moeten blijven werken aan een afbouw van fossiele brandstoffen. Die fossiele brandstoffen hebben ons immers in de hoek geduwd waar we vandaag in zitten. We mogen de strijd tegen de opwarming van het klimaat absoluut niet pauzeren. Dat gaat niet.

Hoe dan ook zullen wij de bekrachtiging van de KB's uiteraard steunen en staan wij samen met u paraat om de energiecrisis te blijven bestrijden.

17.04 François De Smet (DéFI): Madame la ministre, nous nous réjouissons que cette loi de confirmation ait été proposée bien à temps, et non pas juste avant la fin de l'année, comme cela a parfois été le cas.

Notre groupe souscrit pleinement aux arrêtés royaux relatifs aux avances accordées aux fournisseurs d'énergie pour le tarif social énergie, au versement de la prime de 80 euros aux bénéficiaires du tarif social ou à la cotisation fédérale à destination de l'ancien Fonds Kyoto.

Le cas de l'arrêté royal relatif à la rente nucléaire, ou contribution de répartition pour 2021, pose davantage question. En effet, en filigrane se dévoile ici la question des surprofits exceptionnels réalisés par ENGIE Electrabel, à propos desquels l'ancien patron d'Electrabel lui-même, Jean-Pierre Hansen, lors d'une récente interview, avait déclaré: "Ces profits ne sont pas légitimes". Quant à la taxation des surprofits, Esther Duflo, prix Nobel d'économie, en a vanté la nécessité de manière générique, en ce qui concerne son application pour l'Europe occidentale.

Madame la ministre, vous avez fait état, dans le rapport, de cette coexistence entre, d'une part, cette contribution de répartition qui taxe une tranche du bénéfice de l'exploitant nucléaire, et d'autre part l'écroulement des bénéfices, que vous avez qualifiés d'excessifs, résultant des prix de l'énergie. La flambée de ces prix, on ne le sait que trop, ne laisse pas d'inquiéter la majorité de nos citoyens.

Il est sans doute regrettable que le système de la contribution de répartition n'ait pas été réformé plus en profondeur, et il serait souhaitable qu'une proposition juste de taxation des surprofits soit proposée dans les meilleurs délais. Mais malgré cela, mon groupe souscrira au présent projet et le soutiendra.

17.05 Minister Tinne Van der Straeten: Collega's, het betreft hier in principe de wettelijke bevestiging van een aantal KB's. Dit doen we elk jaar voor het einde van het jaar, zodat dit niet in een mêlee terecht komt. Dat komt ook goed uit omdat er zo nog bijkomende beschouwingen en bespiegelingen gemaakt kunnen worden. Uiteraard zit hier ook het KB in dat het bedrag van de repartitiebijdrage bevestigt. De berekeningsmethode van de bestaande repartitiebijdrage ligt vast in de wet en in een overeenkomst tussen de Belgische staat en ENGIE Electrabel. Voor 2020, een jaar zonder de uitzonderlijke prijzen die we nu kennen, zijn het de bedragen die in het ontwerp staan. Tijdens het vragenuurtje hebben we hier ook wat over gebabbeld. De repartitiebijdrage is indertijd ontworpen om in normale omstandigheden een stukje van de winst die in die optiek werd beschouwd als een overwinst te kunnen afroemen. Laat mij duidelijk zijn, dat geldt in normale

omstandigheden. We bevinden ons vandaag echter niet in normale omstandigheden. Dat impliceert dat we parallel hiermee de verdere belasting van de overwinsten bekijken. Ik wil ook aangeven dat de meest recente inschattingen van de CREG uitgaan van merkkelijk hogere bedragen, tot 700 miljoen euro. Dat zijn inschattingen. De elektriciteitsprijs wordt daarbij immers mee in rekening genomen en het jaar is nog niet ten einde.

Betreffende de overwinsten zien wij elkaar terug in de commissie, en daarna hier, in de plenaire vergadering.

17.06 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, ik vraag het woord voor een repliek.

Aangezien mevrouw de minister uitlegt wat de repartitiebijdrage inhoudt en wat de bedoeling ervan is, denk ik dat het goed is om dat lesje wat aan te vullen. De repartitiebijdrage bestaat namelijk omdat ENGIE Electrabel kerncentrales cadeau heeft gekregen. Die kerncentrales zijn door de consumenten, door de belastingbetaler, versneld afbetaald, net voor de liberalisering. Vanaf dat moment kon ENGIE winsten maken, woekerwinsten zelfs. Aangezien ENGIE niets meer diende af te betalen, noemen wij dat woekerwinsten, en met die benaming staan wij niet alleen. Dat is de reden waarom de repartitiebijdrage indertijd werd ingevoerd.

Daar wil ik nog een tweede element aan toevoegen. Onder de bevoegdheid van toenmalig minister Marghem – hieraan heeft mevrouw de minister geen schuld – heeft de voorgaande regering ervoor gezorgd dat de repartitiebijdrage voor een stuk afgebouwd werd, waardoor de te betalen bedragen nu veel lager zijn dan vroeger. Ik zeg het nu uit het geheugen, ik meen dat het ooit om ongeveer 650 miljoen euro ging, wel te verstaan lang voor de huidige hoge energieprijzen en de overwinsten.

Daarom maken wij ook een onderscheid tussen woekerwinsten en overwinsten. De winsten die, zoals mevrouw de minister zei, in normale tijden geboekt worden, beschouwen wij als woekerwinsten. Daarom spreken wij nu van overwinsten, want boven op de woekerwinsten komen nu de overwinsten, te wijten – voor ENGIE te danken – aan de hoge elektriciteitsprijzen.

Wat die 700 miljoen betreft, de huidige berekening van de repartitiebijdrage, 38 % op de winst, is ingewikkeld, want door de degressiviteit wordt er in realiteit maar 32 % betaald op de winsten van de vier niet-verlengde kerncentrales. De voorgaande regering, met toenmalig minister Marghem, heeft er dan ook nog eens voor gezorgd dat er voor Doel 1 en 2 maar 20 miljoen euro betaald wordt, ongeacht de winst die gemaakt wordt, en dat voor Tihange 1 zelfs nul euro betaald wordt. In theorie is het meer, maar in de praktijk is het, door de afgesproken berekeningsmethode, jaar na jaar minder, tot nul. Als wij de repartitiebijdrage nu berekenen, komt het erop neer dat eigenlijk maar 17 % van de winst afgeroomd wordt, wat natuurlijk volstrekt onvoldoende is. Ik neem aan dat mevrouw de minister dat ook niet betwist.

Mijnheer Verduyck, u lacht ermee. U zegt dat ons oorspronkelijke voorstel zo lek is als een zeef. Ik vind het straf dat mevrouw de minister daar met haar uitgebreide kabinet, met heel haar administratie, al negen maanden mee bezig is. Wij hebben gedaan wat wij konden. Ja, we hebben een wetsvoorstel ingediend. We hebben zelf het advies van de Raad van State gevraagd, want we weten dat het moeilijk is. In dat advies stond een aantal kritieken. We hebben daar met fiscale bureaus aan gewerkt om een waterdicht voorstel te krijgen. Het kan dus. Met onze beperkte middelen hebben we dat gedaan. We hebben daaruit geleerd en wij hebben nu een nieuw voorstel. We zullen zien wat de Raad van State daarvan gaat zeggen, maar we hopen dat we de zaak daarmee vooruithelpen. We zullen dat zien. Ik hoop alleszins op uw steun en op die van mevrouw Dierick. Zij heeft daarstraks immers gezegd dat we dit moeten doen. Tenzij de minister natuurlijk zelf met een voorstel komt.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)

Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.

De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.

(Rgt 85, 4) **(2787/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2787/3)**

Le projet de loi compte 6 articles.
Het wetsontwerp telt 6 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 6 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 6 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

18 **Projet de loi relatif à la responsabilisation des travailleurs dans le cadre des "trajets retour au travail"**
(2714/1-7)

18 **Wetsontwerp betreffende de responsabilisering van de werknemers in het kader van de "terug naar werk-trajecten" (2714/1-7)**

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De verslaggeefsters, mevrouw Vanrobaeys en mevrouw Bonaventure, verwijzen naar het schriftelijk verslag.

18.01 **Wim Van der Donckt** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik zal het kort houden want mijn tussenkomst is zowat een stemverklaring. Wij zullen ons onthouden bij de stemming over dit wetsontwerp, net als in de commissie. Wij zijn niet tegen de invoering van een responsabiliseringsmechanisme gekoppeld aan de re-integratietrajecten naar werk voor langdurig zieken. Integendeel, wij hebben ter zake reeds een aantal voorstellen en ideeën geformuleerd, die echter jammer genoeg nog niet tot definitieve behandeling zijn gekomen.

Het is inderdaad zo dat in de bestaande situatie de deelname aan een dergelijk traject naar werk nog steeds volledig vrijblijvend is. Dat moet veranderen. De regering heeft de klepel wel ergens zien hangen, maar de responsabilisering die ze thans invoert, is niet meer dan een holle doos. Langdurig zieken die weigeren deel te nemen aan een onderzoek naar de resterende tewerkstellingsmogelijkheden door het ziekenfonds, zullen 'gestraft' worden met een verlaging van hun ZIV-uitkering met 2,5 %. Dat is amper meer dan een indexering. Dat is een slag in het water. Wij zijn niet de enigen die dat zeggen, ook een man die bijwijlen wijs kan zijn zei dat reeds.

Ik citeer de betrokken, bijwijlen wijze man: "On est beaucoup plus sanctionné lorsqu'on jette un mégot en rue." Zo zei de heer Paul Magnette in *La Libre Belgique* van 19 oktober 2021.

Zal het voorliggende wetsontwerp dan wel voldoende effectief zijn? Met andere woorden, zullen degenen die weigeren deel te nemen aan een traject naar werk, de sanctiemaatregel wel opmerken? Het is een slag in het water, een gemiste kans. Ondertussen wachten wij nog steeds op concrete maatregelen van de vivaldiregering om de werkzaamheidsgraad op te krikken naar 80%. Ondertussen trekken het Planbureau en alsmaar meer economen aan de alarmbel over de steeds hoger oplopende Belgische begrotingstekorten.

Kortom, hoewel wij wel achter de geest van het wetsontwerp staan, zullen wij ons bij de stemming onthouden. Het zal immers een slag in het water blijken te zijn, zoals vele beslissingen die de vivaldiregering tot heden heeft genomen om de werkzaamheidsgraad op te krikken.

18.02 **Chanelle Bonaventure** (PS): Monsieur le ministre, chers collègues, 500 000, c'est le nombre moyen

de travailleurs et de travailleuses malades de longue durée en Belgique en 2021. C'est un nombre bien trop élevé, qui tire la sonnette d'alarme. Nous devons agir, et c'est urgent. Certains groupes, dans cette Assemblée, font planer le doute et sous-entendent qu'une large part des citoyens malades seraient des fraudeurs ou des inciviques. Je ne peux accepter d'entendre encore de tels discours. Chacun d'entre nous connaît forcément des personnes dans cette situation difficile, et nous en avons parfois été victimes nous-mêmes.

J'ai honte pour ces quelques mandataires en bonne santé qui ont perdu leur humanité quelque part dans les couloirs de ce Parlement. J'ai honte pour toutes ces atteintes à la dignité que doivent encaisser les malades, et j'ai également beaucoup de peine pour toutes ces personnes qui subissent la maladie au quotidien et qui doivent affronter, au-delà de cette souffrance, les offenses de certains de mes collègues lors de nos débats.

Derrière ce nombre de 500 000 se cachent de nombreux visages qui connaissent des accidents de parcours, de vie, parfois pour quelques semaines, parfois pour plusieurs années ou pour toujours, comme mon papa par exemple. C'est ce qui me permet de vous dire que ces ennuis de santé, chers collègues, nous pouvons tous y être confrontés durant notre carrière. Quelle chance d'être nés du bon côté du globe, dans un pays qui nous assure une protection sociale lorsque nous trébuchons, nous mettant nous et les nôtres à l'abri le temps de nous réparer.

Alors, oui, 500 000, c'est trop! Il faut agir, revoir notre système, agir partout où on le peut pour améliorer le bien-être au travail afin d'éviter des catastrophes, sensibiliser et agir sur les origines et les causes de différents maux et les prévenir. Agir en informant, en accompagnant, en guidant, en conseillant les différentes parties touchées par cette réalité qu'est la maladie chez le travailleur. On ne choisit pas d'être malade.

Pour le travailleur en incapacité pour une longue durée, la peine est double: d'un côté, la maladie qui s'éternise parfois et, de l'autre, l'absence sur son lieu de travail, avec souvent l'absence de perspective d'avenir. Selon la cause de l'absence, sera-t-il possible un jour pour le travailleur de retrouver son poste? Son état de santé lui permettra-t-il un jour d'aller mieux? Sans oublier la crainte d'un licenciement sans indemnités qui plane chaque matin. Dans cette situation, comment faire des projets, comment croire au lendemain, comment réparer le cœur et le corps?

Aujourd'hui, nous abordons le volet relatif aux sanctions infligées aux travailleurs malades mais il est indispensable de rappeler que ce projet de loi pris globalement responsabilise enfin également les employeurs. Ces différents volets ne seront mis en œuvre que lorsqu'ils seront tous opérationnels simultanément.

Mon groupe s'était opposé au projet de loi de 2016, principalement en raison de la possibilité laissée à des sanctions envers les travailleurs qui manifesteraient une mauvaise volonté à reprendre le travail. Le PS n'était pas enclin à responsabiliser les travailleurs et les travailleuses malades avec une sanction à la clé, aussi minime soit-elle. C'est pourtant le compromis qui a été trouvé au sein du gouvernement. Bien que le Conseil National du Travail et le Conseil supérieur pour la prévention et la protection au travail soulignent que c'est un principe auquel ils ne souscrivent pas et insistent sur le caractère volontaire de la réintégration qui est essentielle à la réussite du trajet, je suis au regret de constater que la sanction est maintenue dans l'actuel projet.

Cependant, je veux souligner d'autres aspects positifs du projet que mon groupe soutiendra parce qu'il fait partie d'un ensemble avec les projets de votre collègue Pierre-Yves Dermagne, avec notamment la dissociation du trajet de réintégration de la procédure de rupture du contrat pour force majeure médicale, ce qui est une avancée notoire vu le nombre de trajets qui aboutissaient à un licenciement. C'est un vrai soulagement pour les travailleurs.

Cette thématique des malades de longue durée me touche particulièrement parce qu'elle a une connotation très personnelle. Il est évident qu'aujourd'hui, même avec beaucoup de motivation et de volonté, le retour au travail peut encore ressembler au parcours du combattant, comme je l'évoquais précédemment, tant en raison des difficultés liées à la maladie que celles liées aux procédures administratives, le tout dans la crainte d'un licenciement. Indubitablement, les travailleurs malades ont besoin de soutien et d'informations pour éclaircir leur horizon. Quelle perspective peuvent-ils envisager?

Dans ce projet de loi, un élément particulièrement positif se dégage. Il s'agit de la création du rôle du coordinateur de retour au travail. Mes espoirs sont grands quant à cette fonction au sein des mutualités et je

souhaite de tout cœur que les personnes reçues par ces professionnels pourront trouver l'accompagnement et le soutien attendus pour reconstruire leur avenir, lorsque leur état de santé leur permettra à nouveau de créer des projets. En effet, cette réforme vise à ce que les travailleuses et travailleurs en incapacité de travail soient pris en charge plus rapidement pour un accompagnement rapproché afin de permettre, si c'est possible et sur une base volontaire, un retour au travail.

Dans son rapport d'audit, la Cour des comptes soulignait que plus vite on prenait contact avec le travailleur ou la travailleuse pour lui expliquer ce qui était envisageable en fonction de son état de santé, plus les chances étaient fortes qu'il reprenne le chemin du travail, le sien, un poste adapté ou un autre travail, s'il est bien entendu en capacité de le faire.

Nous soutenons donc le gouvernement dans sa volonté de réformer ces trajets de réintégration afin qu'ils soient une véritable chance pour les travailleuses et travailleurs de retrouver un emploi qui leur convienne. Personne n'a le projet de rester malade chez soi et personne non plus n'est soudainement capable de reprendre le chemin du travail en raison de sanctions financières.

Je terminerai enfin en réinsistant sur les mesures préventives qui doivent être prises en matière de bien-être au travail. Votre collègue, Pierre-Yves Dermagne s'y attaque avec son plan d'action national pour améliorer le bien-être des travailleurs. Nous comptons sur ce gouvernement pour dégager tous les moyens nécessaires.

18.03 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, dit wetsontwerp geeft gevolg aan de eerder uitgewerkte regeling in verband met de terug-naar-werktrajecten en de specifieke responsabilisering van de betrokken langdurig zieken. Toen was al aangekondigd dat de responsabilisering maximaal 2,5 % van de dagvergoeding mocht bedragen. Dat wordt dan ook in dit wetsontwerp vastgelegd.

Onze fractie heeft zich eerder al kritisch uitgesproken over de wijze waarop deze terug-naar-werktrajecten wel zeer vrijblijvend zijn. De betrokkene heeft inderdaad de vrijblijvende keuze om al dan niet mee te werken aan de opstart van deze trajecten. De straf is ook eerder een symbolische straf dan een stok achter de deur.

Op deze manier dreigen de terug-naar-werktrajecten hun doel voorbij te schieten. Bovendien blijven we met een aantal vragen zitten over de effectiviteit en de praktische werkbaarheid.

Ik betreur nog steeds dat we een van de adviezen, bovendien met terechte kritiek, pas de dag voor de commissievergadering ontvingen, terwijl dit bijna vier maanden in de schuif van de minister is blijven liggen.

Deze maatregel is, gezien de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt en de enorme massa aan arbeidspotentieel bij langdurige zieken, een gemiste kans. Dat komt ook omdat u weigert dit Parlement tijdig inzage in adviezen te geven, mijnheer de minister.

Daarom zullen wij ons onthouden.

18.04 Christophe Bombled (MR): Monsieur le ministre, chers collègues, nous traitons aujourd'hui le second volet de la réforme de réintégration des malades de longue durée. En effet, après avoir adopté le volet relatif à la responsabilisation des organismes assureurs, ce second chapitre promeut une responsabilisation et une coopération volontaire de la part des travailleurs salariés reconnus en incapacité de travail.

Je vous rappelle, si besoin, qu'au cours des dix dernières années, le nombre de malades de longue durée a doublé, de sorte que 500 000 personnes se trouvent aujourd'hui hors du marché du travail. Je reste convaincu que bon nombre de ces personnes, pour des raisons diverses – que ce soit pour améliorer leur revenu, retrouver une vie sociale, se sentir utile à la société ou encore retrouver une estime de soi – souhaiteraient recommencer à travailler, ne fût-ce que de manière progressive.

Certes, je ne vous cache pas que mon groupe et moi-même aurions souhaité rendre plus contraignante l'entrée dans un "Trajet Retour Au Travail". L'accord conclu n'a pas été celui-là, et le consensus obtenu consiste, dès lors, à permettre cette réintégration sur une base volontaire. Ainsi, dès la dixième semaine d'incapacité, un questionnaire est envoyé à la personne malade afin que celle-ci décrive sa situation médicale ainsi que le ressenti psychosocial de son propre vécu.

Sur la base de ce questionnaire, le médecin-conseil et le coordinateur "Retour Au Travail" pourront examiner les facteurs qui vont ou pourront favoriser une reprise ou, au contraire, indiquer une quelconque contre-indication. Et comme nous l'avons entendu lors des diverses auditions en commission des Affaires sociales, pour se donner le maximum de chances, il est important de lancer le processus d'accompagnement le plus rapidement possible.

Rappelons tout de même que ce questionnaire est déjà une réalité aujourd'hui. D'après les retours que j'en ai sur le terrain, ce processus d'autoévaluation est souvent perçu comme source de motivation pour la personne. En effet, plus un travailleur juge que ses chances de reprendre le travail sont élevées, plus son retour au travail sera un succès. Nous pensons par ailleurs que ce questionnaire doit permettre d'aider les personnes démotivées à prendre conscience de leurs capacités et de leurs compétences et à retrouver une image positive d'elles-mêmes.

Le projet de loi qui nous est soumis concerne donc uniquement les personnes à qui le questionnaire a été envoyé et qui ne réagiraient pas, et ce malgré les relances diverses et les aides proposées. Si et seulement si toutes ces conditions sont réunies, le malade de longue durée pourrait alors subir une retenue de 2,5 % de son indemnité. N'en déplaise à certains, ce n'est clairement pas ce qu'on pourrait appeler une sanction.

Il me semble que nous sommes relativement loin de la chasse aux malades de longue durée que d'aucuns s'acharnent à dénoncer.

Enfin, madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, je rappelle que cette réforme n'est pas terminée. Comme je l'ai dit, nous en traitons aujourd'hui le deuxième volet et nous attendons encore les chapitres qui relèvent de la compétence des ministres Dermagne et Clarinval. Ces réformes, nous les attendons dans les prochaines semaines en vue d'une exécution effective et générale à partir de janvier 2023.

Nous soutiendrons avec enthousiasme ce projet de loi.

18.05 Nahima Lanjri (cd&v): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ons land telt een half miljoen langdurig zieken. Dat zijn werknemers die al meer dan een jaar niet aan het werk zijn. Voor elke tien mensen die aan het werk zijn is er één persoon die langdurig ziek is. Dat is een triest record. Deze regering heeft uiteraard al inspanningen geleverd om dat te verhelpen.

Naast een preventieve aanpak is het belangrijk om de actoren die betrokken zijn bij de re-integratietrajecten van langdurig zieke werknemers, te responsabiliseren. Wat de werkgevers betreft, keurden we eind 2021 al een wetsontwerp goed dat ervoor zorgt dat werkgevers met een bovengemiddeld aantal langdurig zieken, daarvoor gesanctioneerd kunnen worden. Dat moet hen ertoe aanzetten meer in te zetten op de preventie van langdurige ziekte. Vandaag bespreken we deel twee: een wetsontwerp dat de mogelijkheid geeft langdurig zieken te sanctioneren indien ze systematisch elke vorm van medewerking aan dat re-integratietraject weigeren. Het gaat over werknemers die elke vorm van samenwerking en elke vorm van contact met de adviserend arts en terug-naar-werkcoördinator weigeren.

We willen als partij wel benadrukken dat dit enkel gaat over werknemers voor wie een weloverwogen beslissing is genomen dat zij mogelijk kunnen terugkeren naar het werk of de arbeidsmarkt. Het spreekt vanzelf dat mensen die ziek zijn, omdat ze bijvoorbeeld herstellend zijn van kanker of van een zwaar auto-ongeval of een burn-out hebben, niet onder het toepassingsgebied van deze wet zullen vallen en dus ook niet gesanctioneerd kunnen worden. Zij zullen sowieso niet uitgenodigd worden voor zo'n terug-naar-werktraject, dat zou onlogisch zijn.

Een belangrijk aspect van het wetsontwerp is ook dat langdurig zieken zullen kunnen rekenen op de nodige begeleiding en ondersteuning bij het doorlopen van dat re-integratietraject. Zij zullen bijvoorbeeld kunnen rekenen op hulp bij het invullen van de vragenlijst rond hun zogenaamde restcapaciteiten, want we mogen er niet van uitgaan dat iedereen die vragenlijst zomaar kan invullen. Niet iedereen die die niet invult, doet dat uit kwade wil; soms is daar ondersteuning bij nodig. Daarin is ook voorzien.

Bovendien worden er voldoende tussenstappen ingelast alvorens een langdurig zieke uiteindelijk wordt gesanctioneerd. Het is dus niet omdat iemand bijvoorbeeld een keer niet op een afspraak komt opdagen dat die persoon onmiddellijk zal worden gesanctioneerd. De tussenstappen zijn wel ingelast en er is begeleiding

aan gekoppeld. Dat is goed. Wie natuurlijk elke vorm van medewerking weigert, terwijl hij wel de mogelijkheid heeft om terug aan het werk te gaan, moet hiervoor wel financieel terechtgewezen kunnen worden. Dat staat ook zo in het wetsontwerp.

Deze maatregel is wat ons betreft dus een stap in de goede richting van een betere ondersteuning van langdurig zieken om hen opnieuw aan de slag te laten gaan. Niemand zit namelijk voor zijn plezier thuis. Mensen willen graag terug aan het werk, uiteraard enkel als ze het lichamelijk en mentaal aankunnen. Hopelijk hebben we zo op termijn minder langdurig zieken. We zullen daarvoor alleszins een tandje moeten bijsteken.

Deze maatregel is echter slechts een onderdeel van een omvattend plan om heel de problematiek van de langdurig zieken aan te pakken. We mogen namelijk niet alleen reactief te werk gaan. Het is veel beter om te vermijden dat er zoveel langdurig zieken zijn. Preventie op de werkvloer is dus ook belangrijk. Voorkomen is beter dan genezen.

Deze preventie kan gaan van de ondersteuning van werkgevers tot algemene campagnes van welzijn. Ik heb daarover in het verleden al gesproken, ook in de commissie, en ik zal dat hier dus niet herhalen. Ik reken er echter op, mijnheer de minister, dat het ook uw bedoeling is om het hier niet bij te laten en nog nieuwe maatregelen te nemen. Ik hoop ook dat u samen met de vakbonden en de werkgevers manieren zult zoeken om preventief te werken. Dat werkt namelijk het best. Elke zieke die we kunnen vermijden, is positief, daarvoor moeten we namelijk geen extra traject opzetten in de toekomst.

Mijnheer de minster, collega's, we zullen dit wetsontwerp dan ook steunen. In cd&v vinden jullie een constructieve partner om zowel reactief, maar vooral ook preventief een beleid te voeren dat gericht is op het vermijden van langdurig zieken en het re-integreren van langdurig zieken op het werk.

Voorzitter: Eliane Tillieux, voorzitter.

Président: Eliane Tillieux, présidente.

18.06 **Sofie Merckx** (PVDA-PTB): Beste collega's, deze wet staat nu toch op de agenda. Met de PVDA hebben wij alles geprobeerd wat mogelijk was om deze wet tegen te houden, de wet die het mogelijk maakt om langdurig zieken te sanctioneren. Wij waren de enige oppositiepartij die zich ertegen verzette, zoals u hebt kunnen horen. Zowel de N-VA als het Vlaams Belang vinden dat zieken niet streng genoeg aangepakt kunnen worden.

Kortom, wij hebben deze wet niet kunnen tegenhouden. Wij waren er echter zeker niet als enigen tegen. Op het terrein zijn heel veel mensen tegen wat hier vandaag op tafel ligt. Zowel vakbonden en ziekenfondsen als patiëntenorganisaties hebben in verschillende adviezen en in perscommuniqués gezegd dat zij dit een slecht idee vinden.

Vanochtend was er nog een actie, en ook een persbericht, van onder andere de Christelijke Mutualiteiten en het ACV. Vanochtend was er ook een actie van de CNE en Geneeskunde voor het Volk, waar artsen en patiënten getuigden over wat zieke werknemers vandaag de dag meemaken, over hoe zij financieel onder druk staan als zij ziek zijn, en over wat hier vandaag op tafel ligt.

Er was een getuigenis van een psychologe die vertelde over een patiënte met een burn-out. Na tien weken zal naar iedereen een vragenlijst verstuurd worden. Wie die niet invult of zich daarna niet presenteert bij de terug-naar-werkcoördinator kan een sanctiemaatregel krijgen. Die psychologe las een aantal van de vragen voor die aan de mensen met burn-out gesteld worden. Bijvoorbeeld: wanneer ik terug ben, zal ik meer uren moeten werken om mijn achterstand in te halen; ik maak mij zorgen over wat mijn collega's van mij en mijn afwezigheid denken; in mijn werk zet ik mij voor 200 % in; ik vind het heel erg als ik een fout maak. Die mensen moeten dus op die vragenlijst antwoorden. U weet dat de meeste mensen met een burn-out al met een enorm schuldgevoel zitten. Verschillende patiënten doen na het krijgen van die brief dan ook een stap achteruit in hun genezingsproces.

Het is ook schandalig dat u in tijden waarin mensen al niet weten hoe ze hun facturen en boodschappen moeten betalen en hoe ze zich moeten verwarmen, beslist om 30 à 40 euro af te halen van het inkomen van mensen die al maar 60 % van hun loon ontvangen. Dat is niet weinig, dat is veel en dat kan het verschil maken. Er zijn bijna een half miljoen langdurig zieken in België. Op 30 juni 2021 stond de teller op ongeveer 480.000.

Wie zijn die mensen en wat hebben ze? Het is belangrijk om een aantal getallen mee te geven.

Van de langdurig zieken kampt 40 % met psychosociale problemen. Het gaat dan over burn-outs, depressies en angststoornissen. We kennen allemaal wel mensen die bezwijken onder de werkdruk, bijvoorbeeld in de zorg. De burn-out zou wel eens de silicose van de eenentwintigste eeuw kunnen zijn en moet erkend worden als beroepsziekte.

Meer dan drie langdurig zieken op tien zitten thuis met musculoskeletale aandoeningen. Dat gaat dan over kapotte ruggen, kapotte knieën en peesontstekingen. We kennen de verhalen van arbeiders, kassiersters en poetsvrouwen die kapot gewerkt zijn. Het is duidelijk dat zowel die psychosociale aandoeningen als die musculoskeletale aandoeningen een link met de werkdruk hebben.

Zes langdurig zieke werknemers op tien zijn vijftigplussers. Er is een duidelijke link tussen alle maatregelen van de afgelopen regeringen om de loopbaan te verlengen en het ziek worden van mensen. Sciensano publiceerde onlangs nog een studie die aantoonde dat mensen die lager op de sociaal-economische ladder staan meer ongezonde levensjaren hebben dan mensen die hoger staan op die sociaal-economische ladder. Het leven van een kassierster en een arbeider op de werkvloer is niet hetzelfde als dat van een advocaat of een ingenieur. Alle maatregelen die zijn genomen om mensen langer te doen werken, wegen natuurlijk zwaarder op die mensen die elke dag werken.

Ik kom tot het laatste belangrijke cijfer: zes op de tien langdurig zieken zijn vrouwen. De maatschappij steunt heel veel op vrouwen, zoals voor de zorg voor de kinderen, het poetsen en de zorg voor de familie, maar daarbij komt nog de werkdruk. Wij zien vrouwen vaak werken in sectoren met een enorme werkdruk. Ik denk aan de poetssector, maar ook aan de medische sector of de ziekenhuissector.

Wanneer wij vandaag dus de zieken onder druk zetten, sanctioneren en culpabiliseren, zetten wij in de eerste plaats druk op die mensen: op vrouwen, op ouderen en op mensen onderaan de socio-economische ladder.

Voilà vingt ans que je suis médecin généraliste, et bien sûr, la loi qui passe aujourd'hui et qui vise à sanctionner les malades de longue durée en les privant de 2,5 % de leur maigre revenu me révolte, comme vous le savez. Je vois les malades lors de mes consultations. Je sais ce que c'est de vivre en étant malade, de ne plus pouvoir aller travailler. Je connais la culpabilité qui pèse déjà sur les gens, la volonté qu'ils ont de reprendre le travail. Mais souvent, c'est simplement impossible. Je pense par exemple à Maria, qui est aide ménagère et qui après une quinzaine d'années de travail dans ce secteur a eu le dos complètement cassé. Quand on a voulu qu'elle reprenne le travail de manière adaptée, savez-vous ce qu'elle a eu, monsieur le ministre? Elle a eu son C4, comme sept personnes sur dix qui s'engagent aujourd'hui dans un trajet de réinsertion.

Je pense aussi à Luc, qui travaille chez Lidl. Là aussi, la pression au travail est énorme. Il a eu un burn-out et après six mois, il a pu reprendre le travail. Aujourd'hui, il va donc devoir répondre à ce questionnaire culpabilisant et il tombera peut-être même davantage malade, comme en a témoigné le psychologue aujourd'hui. Le questionnaire que vous proposez aux gens n'est pas fait pour les aider, mais pour pouvoir juger si oui ou non ils peuvent reprendre le travail. Il ne faut pas dire que ce questionnaire est là pour aider les gens.

Les causes du nombre élevé de malades de longue durée sont claires. On peut citer les conditions de travail de plus en plus difficiles, que ce soient les troubles musculo-squelettiques ou les burn-out, ces maladies sont clairement liées aux conditions de travail.

D'un autre côté, toute une série de mesures ont été prises. Elles allongent la durée des carrières et font en sorte que les gens tombent malades. C'est justement le problème avec cette loi. Elle ne s'attaque pas aux causes, mais aux conséquences.

Nous n'allons donc pas soutenir cette loi pour six raisons principales.

La première raison, c'est que cette loi s'attaque aux conséquences et non pas aux causes du nombre de malades de longue durée. D'un côté, ce qu'il faudrait faire, c'est bien sûr revoir toutes les mesures d'allongement de la carrière et permettre aux gens de partir à la pension à un âge digne. Mais il faut bien sûr faire aussi de la prévention en ce qui concerne les troubles musculo-squelettiques et les burn-out. Il faudra

reconnaître ces maladies comme maladies professionnelles et réellement responsabiliser les employeurs en ce qui concerne les conditions de travail. Ce n'est pas du tout ce que vous faites.

Dans cette loi, il y a vraiment deux poids, deux mesures. Comme on le sait, il y a beaucoup de malades de longue durée et le journal *De Standaard* a révélé que environ 200 000 questionnaires sont envoyés chaque année aux malades de longue durée et environ 80 000 de ces questionnaires ne sont pas remplis. Si on se livre à un rapide calcul, on se dit que 80 000 personnes sont potentiellement sanctionnables par cette loi. Mais disons raisonnablement que la moitié ne le remplit pas, on obtient encore 40 000 malades qui potentiellement pourront être sanctionnés, soit 17 %. Alors que, du côté des entreprises, seul 0,028 % des entreprises seront potentiellement sanctionnées, soit 190 entreprises. Il y a vraiment là deux poids, deux mesures: d'une part, presque 20 % des malades et, de l'autre, seulement 0,028% des entreprises. Par ailleurs, il n'y a aujourd'hui pour les entreprises aucune obligation de réengager ou de proposer un poste adapté à un travailleur malade qui souhaite réintégrer le travail. Il risque encore et toujours d'avoir son C4, tout simplement.

La troisième raison, c'est que ce qui est proposé ici aujourd'hui est inefficace et risque d'être contre-productif et de ne pas diminuer le nombre de malades de longue durée. Des études de Cambridge ou de l'OCDE sont parues récemment à propos des mesures de sanction ou d'activation des personnes inactives.

Monsieur le ministre, comme vous êtes scientifique, je suppose que vous avez lu ces études. Elles démontrent que les mesures d'activation des chômeurs et les sanctions prises dans une dizaine de pays n'ont pas ramené plus de gens sur le chemin du travail, mais qu'elles les ont plongés dans la misère. C'est ce que nous avons pu constater dans la foulée de la chasse aux chômeurs - en tout cas, là où je travaille.

J'ai dit que les sanctions risquaient d'être contre-productives et je prendrai l'exemple du burn-out. Aujourd'hui, on compte un tiers des malades qui se trouvent à la maison pour cette raison ou à cause d'une dépression et d'autres maladies psychosociales. Exercer sur eux une pression supplémentaire et les culpabiliser davantage au moyen de votre questionnaire risque de se révéler contre-productif, car cela n'a rien à voir avec une tentative de guérison. Ils ont besoin de soutien, et pas de ce questionnaire culpabilisant.

La quatrième raison de notre opposition à ces mesures – et je m'adresse à présent à ceux qui, dans l'hémicycle, se disent et sont de gauche – est que l'activation des malades de longue durée correspond véritablement à une demande patronale. Pour remplir les fonctions en pénurie, le patronat n'a pas encore assez avec les chômeurs et lorgne vers les malades. C'est une demande claire qui est notamment exprimée par le VOKA. Au lieu d'augmenter les salaires et d'améliorer les conditions de travail, il veut des travailleurs plus flexibles qui prestent pour des salaires de misère dans deux ou trois emplois. Cette mesure est conforme à l'américanisation de notre marché de l'emploi. La tâche de la gauche consiste à se placer du côté des syndicats et des mutuelles qui se sont exprimés au sujet des plans qui nous sont présentés et à défendre des conditions de travail dignes, au lieu de se ranger du côté des patrons qui veulent des travailleurs qu'ils pourront exploiter à fond.

La cinquième raison, c'est bien sûr cette somme de 30 ou 40 euros. Certains disent que ce n'est pas beaucoup, mais un malade de longue durée a déjà du mal à payer ses factures, il vit avec seulement 60 % de son salaire. Donc, une sanction de 30 ou 40 euros à partir du 1er janvier 2023, en plein hiver, est bien sûr inacceptable.

De laatste reden waarom wij deze wet niet goedkeuren – daarbij richt ik mij ook tot u, mijnheer Vandenbroucke, en de andere kameraden van Vooruit – is dat die wet het mogelijk maakt om sancties op te leggen aan mensen die echt ziek zijn. Het gaat om mensen van wie de medisch adviseur van het ziekenfonds de ziekte heeft vastgesteld. Als we het hele debat horen, dan leeft in deze wet het idee dat de zieken het probleem zijn. Op z'n minst zeggen jullie dat het om een gedeelde verantwoordelijkheid gaat tussen de arbeider en de werkgever.

Het is echter niet de arbeider die zijn werkomstandigheden bepaalt, hij kan niet bepalen wat hij graag wil doen. Er is geen sprake van gelijkheid. Als ik Conner Rousseau hoor zeggen dat zieken die niet willen werken, een schop onder hun kont verdienen, dan sta ik versteld. Dat begrijp ik niet. Is dat de werkende mensen verdedigen? De rol van een linkse partij is toch om voor solidariteit op te komen en voor eenheid onder de werkende mensen? Degenen die aan de touwtjes trekken op de werkvloer, zetten de mensen tegen elkaar op: zieken tegen gezonden, degenen die werk hebben tegen degenen die geen werk hebben, mensen van Belgische afkomst tegen mensen met een andere afkomst. Als linkse partijen moeten we staan voor de eenheid en solidariteit binnen de werkende klasse en niet meedoen aan het zaaien van verdeeldheid.

On connaît la position de Vooruit, on a entendu ce que Conner Rousseau a dit, Vooruit soutient plutôt la proposition.

J'ai bien entendu, madame Bonaventure, ce que vous avez dit. Vous avez dit autre chose, à savoir que vous regrettiez la mesure prise aujourd'hui. Vous l'avez également dit en commission, et vous avez exprimé tout votre regret. Vous sentez bien que ce n'est pas la bonne décision à prendre et qu'une ligne rouge a été franchie.

Vous avez dit que cela faisait partie d'un compromis. Et là est la différence. C'est la différence entre compromis et compromission. Voilà la question qu'il faut se poser quand on fait des compromis: où est mis le curseur? Est-il mis à gauche, à droite, dans l'intérêt du patronat ou dans l'intérêt des travailleurs?

Et quand Elio Di Rupo a accepté son dernier compromis, on le sait, c'était la chasse aux chômeurs et la fin des allocations d'insertion, il a dit après coup que son cœur avait saigné, il avait exprimé des regrets. La question que je vous pose est donc la suivante: quelles leçons avez-vous tirées? Votre cœur va-t-il saigner une deuxième fois? En tout cas, il est encore temps d'éviter une deuxième hémorragie.

18.07 Tania De Jonge (Open Vld): Collega's, op dit moment zijn 1,3 miljoen landgenoten op beroepsactieve leeftijd niet aan het werk en zoeken evenmin naar werk. Van hen is bijna de helft langdurig arbeidsongeschikt. De federale regering heeft in september 2021 een verdienstelijke stap gezet met de invoering van de terug-naar-werkcoördinatoren, die de langdurig zieken met zachte hand weer naar het werk moeten leiden. Dit jaar gaan 40 coaches van start, in 2023 moeten dat er 60 zijn. Daarmee mikt de regering op de re-integratie van 18.000 terugkeerders per jaar en dat aantal zal mettertijd stijgen tot 24.000 per jaar.

De ingreep kadert in de terug-naar-werkcoördinatieplannen, die de regering op voorstel van minister Vandenbroucke goedkeurde en die van kracht zijn vanaf 1 januari 2023. In het terug-naar-werktraject ondersteunt de terug-naar-werkcoördinator van het ziekenfonds de werknemer om gepaste begeleiding te vinden bij diens terugkeer naar de arbeidsmarkt dankzij aangepast werk, ander werk of een opleiding. Dankzij de terug-naar-werkcoördinatoren kan het aantal mensen die een re-integratietraject aanvatten, versneld omhoog, wordt de doorstroming naar de geschikte baan versneld en verhoogd, kan er gericht en persoonlijker gehandeld worden en wordt er efficiënter gebruikgemaakt van de federale en gewestelijke diensten.

Een belangrijke factor in de vernieuwde re-integratieaanpak is natuurlijk de responsabilisering. Die geldt, voor alle duidelijkheid, voor alle actoren, maar hier gaat het om de responsabilisering van de werknemer. Ik wil meteen een mogelijk misverstand uit de wereld helpen dat leefde bij een van de vorige sprekers. Het is namelijk niet de bedoeling om alle langdurig zieken verplicht en voltijds onmiddellijk aan het werk te zetten. Instappen in een terug-naar-werktraject gebeurt op basis van vrijwilligheid van de arbeidsongeschikte werknemer en is uiteraard voor hem of haar ook kosteloos.

Wanneer een definitieve ongeschiktheid wordt vastgesteld, is het noch de bedoeling noch zinvol om een re-integratietraject te overwegen. Een heksenjacht, zoals men het hier voorstelt, is dus absoluut niet aan de orde. Wel is het de bedoeling om na te gaan vanaf wanneer, op welk tempo en onder welke voorwaarden werknemers die langdurig ziek zijn, maar die niet definitief ongeschikt zijn voor de arbeidsmarkt, hun vroegere job of eventueel een andere job kunnen hervatten.

Er wordt echt wel een minimum minimorum gevraagd. Het duurt twee minuten om de vragenlijst in te vullen. Doet men dan niet binnen de twee weken, dan krijgt men ondersteuning van de terug-naar-werkcoördinator om dat alsnog in orde te brengen. Pas wanneer dat niet lukt, volgt een uitnodiging voor een medisch onderzoek om de restcapaciteiten van de betrokkene te kunnen inschatten. Als daaruit blijkt dat er nog mogelijkheden zijn, dan komt er een uitnodiging van de terug-naar-werkcoördinator voor een eerste contactmoment in het kader van dat traject.

Dat is dus allesbehalve een heksenjacht, zoals dat vaak wordt voorgesteld. Pas wanneer men hieraan manifest niet meewerkt, zal er als sanctie maximaal 2,5 % van de uitkering worden ingetrokken. Ik kan het niet genoeg beklemtonen: we willen de mensen niet loslaten, maar het is geenszins de bedoeling om wie ernstig ziek is, te achtervolgen. We volgen mensen op en we proberen ze te re-integreren.

Aanvullend, ik sluit mij aan bij het pleidooi voor preventie. Onze partij vindt dat heel belangrijk en zal daarvoor initiatieven nemen. Ervoor zorgen dat werknemers niet uitvallen is even belangrijk als ervoor zorgen dat zij weer aan het werk gaan.

Wij zullen onderhavig wetsontwerp dan ook met volle overtuiging steunen.

18.08 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, collega's, dit wetsontwerp vraagt van werknemers met een erkenning van arbeidsongeschiktheid een elementaire vorm van medewerking, hetzij om de medische situatie te kunnen evalueren, hetzij om een gesprek te kunnen aangaan over mogelijke en haalbare andere beroepsinteresses, restcapaciteiten en de noodzakelijke ondersteuning. De minister heeft dit verschillende keren herhaald in de commissie. Men wil die mensen met andere woorden op een traject zetten en hen maximaal ondersteunen. De gerechtigden moeten effectief na de tiende week van arbeidsongeschiktheid een vragenlijst invullen, op grond waarvan wordt nagegaan welke factoren het opnemen van een beroep op de reguliere arbeidsmarkt kunnen bevorderen of verhinderen. Die vragenlijsten zijn zeer belangrijk om vroeg te kunnen inschatten wie een terug-naar-werktraject kan starten en wie begeleiding nodig heeft.

In de commissie is ook gezegd dat er weinig tot geen factoren te vinden zijn die kunnen voorspellen of een re-integratietraject al dan niet succesvol zal zijn, op één na, namelijk de eigen inschatting van de kansen op werk. Hoe hoger een werknemer die kansen inschat, hoe groter ook de kans op terugkeer is. Het wetsontwerp wil volledig inzetten op het ondersteunen van mensen die hun kansen hoog inschatten. Dat is belangrijk. Mensen die een negatief beeld hebben van zichzelf, worden geholpen om te ontdekken waar de restcapaciteiten nog zitten en wat er nog kan gebeuren om alsnog op de arbeidsmarkt te kunnen functioneren. De vragen die gesteld worden, na tien weken arbeidsongeschiktheid, maken die inschatting mogelijk.

Het is belangrijk om die mensen op een traject te brengen. Mevrouw Merckx, ik ben voorzitter van een bijzonder comité voor de sociale dienst. Ik kan als geen ander getuigen hoe belangrijk het is om te blijven geloven in mensen, om mensen op een traject te zetten, om samen met die mensen de knelpunten te onderzoeken en hen te ondersteunen in het wegwerken van die knelpunten, voor zover nodig.

Wie immers langdurig ziek is of ziek is geweest, heeft het vaak bijzonder moeilijk om opnieuw aan de slag te gaan. Dat weten wij. Hoe langer iemand van de arbeidsmarkt is verwijderd, hoe moeilijker het terugkeren vaak is. Zij botsen immers op een muur van vooroordelen, die er ongetwijfeld zijn. Dat moeten wij niet ontkennen. Mijn collega heeft nog een wetsvoorstel over antidiscriminatie. Dat is een heel goede zet, want die vooroordelen zijn er. Dat is dus zeker belangrijk.

Het is belangrijk om die mensen opnieuw op de arbeidsmarkt te krijgen, niet alleen om een arbeidsinkomen te bekomen, maar ook – dit wordt vaak erkend, wat ik als voorzitter van een bijzonder comité ook zie – omdat het goed is voor hun eigenwaarde en hun zelfvertrouwen, wanneer zij hun plek op de arbeidsmarkt heroveren.

Ik heb een gesprek gehad met de organisatie GRIP, die er ook nog eens op terugkwam. Zij gaven aan dat wanneer zij met hun organisatie mensen spreken, zij te horen krijgen dat zij vaak verloren lopen in de administratie. Zij botsen op deuren die worden gesloten in plaats van geopend. Zij vinden hun weg niet in de jungle van ondersteunende maatregelen en diensten, die zowel op het federale als op het deelstaatsniveau bestaan. Vaak krijgen zij bovendien van de bemiddelingsinstanties te horen dat zij tevreden zullen moeten zijn met vrijwilligerswerk of werk in een maatwerkbedrijf.

Daarom is de vragenlijst maar ook het inzetten van de terug-naar-werkcoördinatoren erg belangrijk. Zij kunnen de actoren, zijnde niet alleen de langdurig zieken maar ook de werkgevers en de bemiddelingsdiensten, uiteraard samenbrengen. Dat moet gebeuren. Zij kunnen ook werknemers en werkgevers ondersteunen en wegwijs maken in de jungle van ondersteunende maatregelen en diensten, zodat de betrokkenen opnieuw naar waarde worden geschat, hun talenten kunnen inzetten, meer zelfvertrouwen krijgen en op een volwaardige manier kunnen deelnemen aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Dat alles hoort immers samen.

Er was tijdens de bespreking inderdaad kritiek op het wetsontwerp, die is hier opnieuw op tafel gelegd.

Er is terecht gewezen op het belang van preventie. Mevrouw Merckx, daarin volg ik u absoluut. Het preventieve luik is heel belangrijk. Onze fractie kan niet genoeg benadrukken dat de werkgevers ter zake rechtstreeks geresponsabiliseerd moeten worden, om in te zetten op meer werkbaar werk en om waar nodig te zorgen voor aangepast werk.

Het klopt dat werkgevers nu veel te gemakkelijk en zonder kosten werknemers wegens medische overmacht kunnen ontslaan. Dat is betreurenswaardig. De bevoegde minister, dus niet onze minister, had beloofd dat hij daarvan werk zou maken. Wij moeten daarop blijven aandringen, want dat is heel belangrijk. Het voorliggende wetsontwerp richt zich echter op de re-integratie van langdurig zieken die niet naar de eigen werkgever terug kunnen.

Dan is er ook de kritiek op de sanctie en de strafmaat. Ik hoor aan de overzijde – de rechterzijde, maar ik zal ze de overzijde noemen – dat de strafmaat veel te licht is. Ik hoor van de PVDA-leden dat ze veel te zwaar is. Ik neem dus aan dat de strafmaat wel redelijk is en ergens tussen die twee ligt.

Ik wil er ook een aantal belangrijke kanttekeningen bij plaatsen. Ten eerste, zoals de collega's ook al gezegd hebben, mensen die nog te ziek zijn, worden vrijgesteld van het invullen van de vragenlijst. Zij lopen ook helemaal geen risico een sanctiemaatregel te krijgen. Ten tweede, die sanctiemaatregel wordt niet onmiddellijk opgelegd. Dat hebben de collega's ook al gezegd. Het gebeurt pas na herhaalde contactneming door de terug-naar-werkcoördinatoren, die de mensen zullen opbellen en begeleiden waar nodig. Ten derde, laten wij vooral niet vergeten dat wie vandaag niet meewerkt het risico loopt zijn volledige uitkering te verliezen, terwijl het hier om een korting gaat.

Wij zijn in ieder geval overtuigd van de noodzaak en de meerwaarde van de terug-naar-werkcoördinatoren. Wij zijn ook overtuigd van de noodzaak en de meerwaarde van de vragenlijst, van de contactneming, van de begeleiding en van de ondersteuning door de terug-naar-werkcoördinatoren. Wij zien dit wetsontwerp dan ook als een positief project, als een piste die opnieuw kansen creëert voor mensen die, zij het deeltijds, opnieuw aan het werk kunnen en willen.

Mevrouw Merckx, u zei dat dit enkel een eis van het patronaat is. Ik krijg ook mails en ik zie ook veel mensen. Ik kan u vertellen dat er echt mensen zijn die terug aan het werk willen en kunnen, maar die daarbij ondersteuning nodig hebben. Bovendien, zo stelde de minister ook in de commissie, wordt er voorzien in een strakke opvolging en een evaluatie, zodat er waar nodig snel bijgestuurd kan worden, zodat het positief project positief kan blijven. Zo heb ik het toch genoteerd.

Voor al die mensen die opnieuw verlangen naar een plek in de samenleving en op de arbeidsmarkt zullen wij dit wetsontwerp wel steunen. Ik meen dat het zeer belangrijk is dat wij mensen op een traject brengen en ervoor zorgen dat er maximale ondersteuning is op dat traject voor diegenen die kunnen en willen werken.

18.09 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Ter verduidelijking, natuurlijk willen er veel werknemers weer aan het werk. Dat heb ik ook gezegd. Maar er zijn geen zieke werknemers die om sancties vragen. Het patronaat vraagt die en dat wil ook flexibelere arbeidskrachten die minder eisen stellen. Een en ander kadert dus in de flexibilisering van de arbeidsmarkt. Daar is het verschil.

18.10 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur le ministre, chers collègues, je vous avoue que j'ai un sentiment extrêmement partagé par rapport à votre projet de loi qui est aussi celui de l'ensemble du gouvernement. Le constat de base est tout aussi, voire plus interpellant. Le nombre de malades de longue durée augmente très rapidement. On rappelait les chiffres tout à l'heure, un demi-million de personnes, et surtout, il a doublé en l'espace de dix ans. Cela doit amener les autorités, ce qui avait déjà en partie été tenté sous la précédente législature, à réintégrer sur le chemin du travail un certain nombre de personnes, à condition bien sûr qu'elles soient en capacité de le faire et non pas sujettes à des maladies extrêmement sévères.

Le souci, c'est que la manière dont vous et l'ensemble du gouvernement amenez les choses vous fait complètement passer à côté de l'essentiel. Qu'est-ce que l'essentiel? C'est d'abord et avant tout s'attaquer aux causes réelles de l'augmentation du nombre de maladies de longue durée. Tout le volet de prévention et de sensibilisation est aujourd'hui beaucoup trop faible et explique, pas complètement mais en partie, l'augmentation du nombre de malades de longue durée. Éviter en amont les incapacités de travail, prévenir

en aval les rechutes de maladie dans le cadre professionnel, offrir aussi les conditions nécessaires pour qu'une reprise du travail soit possible, avec une véritable adaptation du travail en lien avec les entreprises ou les administrations où sont investis les travailleurs en incapacité de travail, c'est cela l'essentiel.

Bien sûr, le gouvernement nous répète qu'il va engager 40, 50, 60 coaches, les fameux coordinateurs de retour au travail. Qu'ils soient 40 ou 60 ne changera pas grand-chose: il y aura un coordinateur de retour au travail pour 12 000 personnes en invalidité. On passe à côté de l'essentiel!

Je répète la même chose depuis des années, je le disais déjà à la ministre De Block, dont au fond vous poursuivez la politique. En ce qui concerne la pénurie de médecins-conseils, êtes-vous déjà allé voir sur le terrain, avez-vous des contacts avec eux, voyez-vous ce qui se passe? Sans compter la pénurie de médecins généralistes.

Je crois vraiment, monsieur le ministre, qu'il manque une politique de prévention, de sensibilisation, d'accompagnement, de capacité de retour au travail, avec l'adaptation que j'évoquais. Plus l'incapacité dure, moins les chances de reprise sont grandes et plus se creuse un fossé entre la capacité de travail et la personne concernée. Ce que vous proposez n'est qu'un relooking de ce qui avait été mis en place précédemment, ce n'est pas une politique efficace à la hauteur des enjeux.

En effet, un demi-million de personnes, c'est un nombre terriblement interpellant.

Ce qui m'a frappé dans ce qui s'est dit en commission, mais aussi dans la communication de la Vivaldi dans les médias, c'est que l'ensemble des partis, sur ce dossier, se comporte un peu comme à l'école des fans. Connaissez-vous cette émission, monsieur le ministre? Tout le monde a gagné. Les partis de gauche dans le gouvernement, tout comme vous personnellement, disent: "Avec ce projet de loi, on supprime complètement les sanctions pour les travailleurs." La droite, dans votre gouvernement, dit à la presse: "Regardez! Enfin, on va sanctionner et responsabiliser les travailleurs." Pour un même dispositif, qui a exactement le même contenu puisque c'est le même projet de loi, les uns disent que l'on supprime complètement les sanctions et les autres, au sein de la Vivaldi, disent que l'on prévoit enfin des sanctions. C'est ce que j'appelle l'école des fans, quand tout le monde gagne en présentant les choses à sa manière et de façon totalement différente. Je trouve que ce n'est pas sérieux. Et c'est assez révélateur du fait que l'essentiel n'est pas dans l'approche politique que vous mettez en place.

J'attendais donc autre chose de la part du gouvernement, à savoir une véritable politique pour permettre à des citoyens qui ont la capacité de le faire, parce qu'ils ont une maladie parfois multifactorielle, de véritablement réintégrer le travail et de retrouver une valorisation dans leur travail, au niveau sociétal. C'est aussi retrouver le chemin d'un salaire plein et entier. Rappelons aussi combien les familles dont un des membres est en incapacité de travail vivent des moments extrêmement difficiles, et encore plus maintenant, en tentant de faire face à la crise énergétique mais aussi à l'inflation.

C'est cette politique que j'attendais et que j'attends toujours, monsieur le ministre. Pour toutes ces raisons, nous nous abstiendrons sur ce projet de loi. Je vous remercie de votre attention.

18.11 **Minister Frank Vandenbroucke:** Collega's, ik zou willen beginnen met te beklemtonen dat het voorliggende wetsontwerp onderdeel uitmaakt van een veel breder verhaal. We hebben de uitkeringen voor zieke mensen verbeterd en zullen die verder verbeteren.

Men schijnt te vergeten dat de regering voor het eerst heeft beslist dat iemand die ziek wordt, na het gewaarborgd loon recht heeft op een minimum. We zijn stelselmatig bezig om het minimum, waar men nu zeven maanden op moet wachten, in te voeren vanaf de eerste uitkeringsdag na het gewaarborgd loon. Dat is een belangrijke verbetering. Boven op de indexering zijn er welvaartsaanpassingen voor mensen met ziekte- en invaliditeitsuitkeringen, die we onverkort op basis van de adviezen van de sociale partners toepassen.

Het eerste belangrijke onderdeel van het verhaal dat de coalitie schrijft, is de invoering van een minimale uitkering voor mensen die ziek worden. Dat bestond niet en vanaf 2024 krijgt men dat vanaf de eerste dag dat men ziek is na het gewaarborgd loon. Dat is een belangrijke sociale vooruitgang. Daarnaast zijn er de welvaartsaanpassingen voor zieke werknemers. Daarnaast schrijven we een verhaal van ondersteuning met de terug-naar-werkcoördinatoren, de afspraken met de Gewesten, de sensibilisering van de werkgevers.

Madame Fonck, je ne veux pas entrer dans les détails, mais j'ai quand même l'impression qu'on est ici en train de s'échanger des slogans au lieu de vraiment discuter du contenu de la politique. Je vais donc répéter ce que j'ai déjà dit à maintes reprises dans ce débat: quel est le rôle de ces coordinateurs "Retour Au Travail"? Ce n'est bien évidemment pas d'ouvrir un demi-million de dossiers! Non, ce n'est pas cela! C'est d'abord travailler sur ceux qui entrent maintenant, de façon préventive, et deuxièmement, c'est une mission de coordination. Sur la base d'expériences réelles sur le terrain qu'on a étudiées, on sait qu'avec un nombre de coordinateurs qui semble, à première vue, limité, on peut changer la donne.

Je peux me tromper, mais pouvons-nous enfin débattre du contenu de la politique au lieu de s'échanger des slogans, de la rhétorique et des présentations de la chose qui sont totalement erronées, madame Fonck? L'idée n'est pas de demander à 40 ou 60 personnes d'activer un demi-million de dossiers! J'ai expliqué en commission – je ne vais pas le répéter – ce qu'on espère réaliser avec les coordinateurs.

18.12 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur le ministre, quand j'ai entendu votre communication et celle des partis de la Vivaldi sur ce dossier, c'était de la "sloganite" aiguë depuis le début! Vous disiez: "Grâce à nous, il n'y aura plus de sanction pour les travailleurs". D'un autre côté, on entendait: "Grâce à nous, il y aura enfin une sanction".

Quand on traite un dossier à travers de la "sloganite", on se prend les pieds dans le tapis à un moment donné. Qui était censé organiser la coordination pour le retour au travail? Pourquoi n'a-t-on pas renforcé les équipes qui étaient déjà sur le terrain? Pourquoi y a-t-il aujourd'hui un tel manque au niveau des médecins-conseils et des médecins du travail? Pourquoi n'arrive-t-on pas à permettre réellement des adaptations dans le milieu du travail? Ce dernier point concerne davantage le ministre Dermagne.

C'est une réelle capacité d'adapter le travail en termes de poste de travail, de type de travail ou d'horaires qui fait la clé d'une possible reprise du travail. Vous dites que vous allez faire tout cela mais on faisait déjà tout cela, monsieur le ministre. La réalité, c'est que cela ne fonctionne pas parce que les clés réelles d'une reprise du travail ne sont toujours pas présentes dans l'optique d'une politique de réintégration respectueuse des travailleurs.

18.13 Frank Vandenbroucke, ministre: Madame Fonck, comme je l'ai déjà expliqué, je propose de ne pas recommencer des débats que nous avons eus pendant des heures.

Les coordinateurs "Retour Au Travail" remplissent une mission différente de celle des médecins-conseils. Il est essentiel qu'au sein des mutualités, la mission change également. C'est de cela qu'il s'agit. Je ne vais pas le répéter.

Ensuite, à propos de ce que vous dénoncez, les choses me semblent assez claires. Plusieurs intervenants ont bien expliqué tout le contexte, telles Mme Lanjri et Mme Vanpeborgh.

Vandaag kan wie in het kader van die procedure naar een medisch adviseur weigert te gaan, inderdaad 100 % van zijn uitkering verliezen. Er bestaan dus al sancties, mevrouw Merckx. Maar we zullen zulke brutale sancties in het kader van de procedure niet toepassen. Dat is gewoon juist. En het is even juist dat er een zeer fijnmazig systeem van opvolging én van bestraffing is, dat ik volkomen terecht en gerechtvaardigd vind voor werknemers die weigeren mee te werken als hun een helpende hand wordt geboden. Dan gaat het over 2,5 %. Dat is allebei juist en ik wil niet alle details herhalen die mevrouw Lanjri al perfect heeft uiteengezet.

Wel wil ik even terugkomen op enkele opmerkingen.

Mevrouw Merckx, u verwees verschillende keren naar een betoging voor mijn deur en naar de uitleg van een PVDA-psycholoog. Welnu, weet u wat die PVDA-psycholoog vanmiddag op de radio verklaarde? Ik viel bijna van mijn stoel. Die PVDA-psycholoog, die u hier drie of vier keer aanhaalde, beweerde dat een van de vragen op de vragenlijst luidt – ik citeer: "Voel je je niet schuldig dat je je collega's in de steek laat?" De PVDA-psycholoog beweert dus dat wij dat rondsturen en daarom moest er dus betoogd worden.

Mevrouw Merckx, u weet natuurlijk op voorhand dat ik die vragenlijst meebreng en dat dat daar helemaal niet in staat. U hebt dat dus niet herhaald. Dat hebt u niet gedurfd, want u weet natuurlijk dat ik de vragenlijst bij

mij heb.

U als dokter, zagezegd, zou toch moeten begrijpen wat hier gebeurt. Wij willen niet alleen een puur medische beoordeling van mensen. Het gaat ook over het welzijn van mensen, over de manier waarop ze hun situatie inschatten. We vragen inderdaad: hoe gaat het met u, hoe is het met uw gezondheid in het algemeen. Dat is een van de vragen. (*Protest van mevrouw Merckx*)

Heb ik op de radio inderdaad de manifeste leugen van de PVDA-psycholoog, dat ik die vraag zou rondsturen, gehoord? Is dat vannamiddag gezegd of is dat niet gezegd?

De **voorzitter**: Mevrouw Merckx heeft het woord.

18.14 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Mijnheer Vandenbroucke, ik constateer dat wat de PVDA-psycholoog op de radio heeft gezegd, u flink pijn heeft gedaan. Hij heeft gezegd dat er in de vragenlijst staat: voel je je niet schuldig dat je je collega's in de steek laat? Wat staat er in de vragenlijst? "Ik maak mij zorgen over wat mijn collega's denken over mijn afwezigheid". Dat is hetzelfde. "Wanneer ik terug ben, zal ik hard moeten werken". Dergelijke vragen staan in die lijst.

Bovendien hebt u mij een zagezegde dokter genoemd. Ik ben geen zagezegde dokter. Ik werk al 20 jaar als arts in Charleroi. Ik denk dat ik daar door veel mensen word gerespecteerd. Blijkbaar niet door u. Ik zie op het terrein wat de langdurig zieken meemaken. Als ik hier kom getuigen, is dat een echte getuigenis. U mag zeggen dat u dat niet gelooft. U mag uw oren elders te luisteren leggen.

Als ik zeg dat het een vraag is van het patronaat, die mensen aan het werk willen, dan is dat waar, mijnheer de minister. U als socialist moet zich de vraag stellen aan welke kant u staat. Aan de kant van de solidariteit, van de sociale zekerheid of aan de kant van Voka, dat vraagt dat de langdurig zieken weer aan het werk gaan?

18.15 Minister Frank Vandenbroucke: Als u zich als dokter komt presenteren, zou u moeten begrijpen – ik veronderstel dat dat uw praktijk is – dat het belangrijk is om te weten hoe de mensen zich voelen.

Ik zal u nog een andere vraag voorlezen, u zou dat namelijk een goede vraag moeten vinden. De mensen worden gevraagd om te reageren op de stelling "mijn leidinggevende begrijpt mijn situatie". De mensen krijgen de kans om te zeggen dat ze in hun bedrijf niet goed geholpen worden. U zou dat goed moeten vinden. Ik kan zo nog een aantal vragen geven. We weten immers dat we dat moeten beoordelen als we mensen willen helpen. Hoe is het met hun welzijn? Hoe kijken ze naar hun toekomst?

Men kan wel zeggen dat het niet aanvaardbaar is dat een werknemer pertinent weigert om mee te werken, nadat er nog eens gebeld is en gezegd dat er iemand kan komen helpen om de documenten in te vullen. Maar collega's, ik wil daarover heel duidelijk zijn, het gaat hier niet om een of ander plat compromis. Compromissen maken we in de politiek. Ik zeg echter aan iedereen hier dat de maatregel gelijkstaat met onverkorte, consequente en compromisloze solidariteit. Wat is solidariteit? Solidariteit is geloven in mensen en mensen kansen geven. Solidariteit is alles doen wat men kan om mensen daadwerkelijk te helpen. Iedereen heeft recht op zijn deel, maar iedereen moet ook doen wat hij of zij kan doen. Dat is solidariteit en dat is het verhaal van de toekomst.

Men vraagt ook of er wel iets gebeurt. Uiteraard gebeurt er iets. De terug-naar-werkcoördinatoren zijn aan het werk. Ik heb eveneens afspraken gemaakt met mijn collega's en we zijn erin geslaagd om de bemiddelingstrajecten voor zieke werknemers niet alleen terug te brengen naar het aantal van voor de crisis – dat aantal was namelijk aanzienlijk afgenomen – maar zelfs naar een hoger aantal te brengen dan ooit tevoren. We zitten ook heel dicht bij onze doelstelling.

Ik geef u een aantal cijfers, collega's.

Ik beweer niet dat die fantastisch zijn en ik zeg dus geenszins dat we op het punt zijn beland waar we moeten zijn. Wel vraag ik u om even na te denken over wat hier de voorbije twee jaar allemaal verteld is alsof het onmogelijk is dat langdurig zieke werknemers weer aan het werk gaan. Het aantal werknemers dat uit een situatie van ziekte in progressieve werkhervatting startte, bedroeg afgerond 55.000 in 2020 en afgerond 65.700 in 2021, dus 10.000 meer. We zijn nu halfweg 2022 en zitten dicht tegen de 40.000. Als ik dat extrapoldeer, zeg

ik voorzichtig dat in 2022 mogelijk 78.000 mensen in progressieve werkhervatting starten, 13.000 meer in vergelijking met vorig jaar en 23.000 meer in vergelijking met 2020.

Zouden we daaruit geen hoop putten? Ik stel niet dat dat geweldige cijfers zijn, maar ik zeg wel dat er soms iets kan veranderen in de samenleving. Sommigen beweren hier al twee jaar dat dat helemaal niet kan, geven alleen maar uiting aan miserabilisme, zeggen dat we zoiets die werknemers niet mogen vragen en klagen dat we hen onder druk zouden zetten. Welnu, het gaat vooruit, onder meer door hervormingen die wij in het stelsel van de progressieve werkhervatting aangebracht hebben, en door de creatie van een ander klimaat. We zijn absoluut niet waar we moeten zijn, het is ook nog niet voldoende. Veel van die werknemers hebben zich in dit nieuw klimaat wel spontaan aangediend om werkhervatting te proberen.

Waarschijnlijk bereiken wij de meest kwetsbare mensen nog niet. Dat verklaart de voorliggende hervormingen. Voor mij is dit onverkort solidariteit: consequente solidariteit, eerlijke solidariteit, want wij geven kansen en geloven in mensen. Daarover gaat het wetsontwerp.

Chers collègues, il faut vraiment regarder ceci comme une composante d'un tout et, ce tout, c'est la solidarité et la foi dans les gens. Évidemment, une distinction sera faite. Cette lettre ne sera pas envoyée à tous, mais à ceux pour qui cela a du sens. Si, pour une bonne raison, il n'y a pas de réponse, cela ne posera pas de problème. Si la personne qui est invitée n'y croit pas, cela ne posera pas de problème. Mais, si l'on veut aider les gens, créer des chances, des opportunités réelles, c'est la bonne politique, c'est ce qu'il faut faire.

De grâce, discutons du fond, mais aussi des détails concrets et réels de cette politique, au lieu de s'échanger des symboles et des slogans qui n'aident personne. Voilà ma réaction vis-à-vis de ce débat! C'est un long débat, que nous avons déjà eu. Je crois vraiment, madame la présidente, qu'il s'agit d'une certaine conception, correcte, contemporaine, volontariste, de la solidarité. C'est cela qui nous sépare: c'est une autre conception de ce qu'est la solidarité.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2714/7)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2714/7)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "projet de loi relatif à la responsabilisation des travailleurs dans le cadre des "Trajets Retour Au Travail".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp betreffende de responsabilisering van de werknemers in het kader van de "Terug Naar Werk-trajecten".

Le projet de loi compte 4 articles.
Het wetsontwerp telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

19 **Projet de loi portant insertion dans le livre XI du Code de droit économique de diverses dispositions en matière de propriété intellectuelle (2727/1-5)**

19 **Wetsontwerp houdende de invoeging in boek XI van het Wetboek van economisch recht van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom (2727/1-5)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend

De rapporteurs, mevrouw Verhelst en de heer Freilich, verwijzen naar het schriftelijk verslag.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.

De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2727/5)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2727/5)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "projet de loi portant insertion dans le livre XI du Code de droit économique et dans le Code judiciaire de diverses dispositions en matière de propriété intellectuelle".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp houdende invoeging in boek XI van het Wetboek van economisch recht en in het Gerechtelijk Wetboek van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom".

Le projet de loi compte 41 articles.

Het wetsontwerp telt 41 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 41 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 41 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

20 **Projet de loi portant dispositions diverses en matière d'Économie (2742/1-8)**

20 **Wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake Economie (2742/1-8)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend

Le rapporteur, M. Vicaire, s'en réfère à son rapport écrit.

De heer Freilich heeft het woord in de algemene bespreking.

20.01 Michael Freilich (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, vandaag stemmen we over een wetsontwerp diverse bepalingen, waarvan ik een onderdeel wil bespreken, namelijk de langverwachte basisbankdienst voor ondernemingen.

Dit halfroond heeft op 8 november 2020 de basisbankdienst voor ondernemingen goedgekeurd. Die moest een kleine zes maanden na de stemming in werking treden, dus op 1 mei 2021. Vandaag is het september 2022 en nog altijd hebben veel ondernemingen die dringend over een bankrekening moeten beschikken geen oplossing. Daar wordt vandaag hopelijk iets aan gedaan met deze stemming. De N-VA steunt dit ontwerp voluit, omdat het absoluut belangrijk is dat elke onderneming in dit land de mogelijkheid heeft om een bankrekening te openen.

Het is evident dat je vandaag geen zaken meer kan doen als je geen rekening krijgt. Wie is hiervoor verantwoordelijk? Dat zijn spijtig genoeg de Belgische banken. Dat is Febelfin, dat hier in een hoorzitting heeft gezegd dat er eigenlijk geen probleem is en dat de meeste bedrijven wel een bankrekening krijgen. Vandaag weten we dat dit niet zo is. De ware reden waarom de banken dit doen, is een pure besparingsoperatie. Bij sommige sectoren, zeker zij die internationaal actief zijn, kost het iets meer om te reguleren. Er komen betalingen binnen van over de hele wereld. Er vertrekken betalingen naar exotische oorden. De bank vindt dat dit te veel kost en dat ze die klanten dus niet nodig heeft. Ze laten die klanten dan vallen.

Mijn partij is economisch liberaal. Wij geloven niet dat wij bedrijven en privéorganisaties allerlei zaken moeten opleggen. Toch zien wij hier de noodzaak in van actie ondernemen. Samen met collega Dierick, die mee aan de wieg stond van het vorige wetsvoorstel en die dit wetsontwerp ook de hele tijd steunde, begrijpen wij dat als wij niet tussenbeide komen er heel veel economische schade wordt aangericht.

Wat begon bij de diamantsector is ondertussen verspreid naar vele verschillende sectoren. Er gaat geen week voorbij of ik hoor van een sector waarvan één voor één de bankrekeningen afgesloten worden via een brief in de bus: geachte heer, uw onderneming verliest over twee maanden zijn rekening; dank u wel voor bewezen diensten; dat u klant was voor vijf jaar of tien jaar, of vijftien jaar, tweede generatie, derde generatie, maakt niet uit; de rekening wordt afgesloten.

De jongste in de rij zijn de markten en foren. Waarom? Omdat daar vaak cash betaald wordt. De banken zeggen dat zij dat toch moeten reguleren, dus markten en foren willen zij niet meer. Daarnaast gaat het om wedkantoren, antiquairs, gaming, cryptobedrijven, diamant, goud, bedrijven die aan internationale handel doen, mensen die in het verleden ooit failliet gegaan zijn, en ook diplomatieke posten.

Trouwens, dit wetsvoorstel werd nog aangepast om ook de diplomatieke posten op te nemen. Een jaar geleden was dat probleem nog niet bekend. Maar wat horen wij nu? Eén na één verliezen zij hun bankrekening. Ik heb met een ambassade gesproken. Die vertelde mij wat het antwoord was van de Belgische diplomatie. Ons land heeft natuurlijk heel veel diplomatieke posten. Het Europees Parlement is hier gevestigd, de NAVO zit hier, en ook het Belgisch Parlement uiteraard. Dan krijgt één van die diplomatieke posten de vraag hoe het komt dat er zoveel betalingen komen uit Nigeria. Leg dat eens uit? Nigeria, een exotische bestemming. Is dat wel allemaal in orde? Is dat koosjer? Het antwoord was: "Mijnheer van de bank, wij zijn de ambassade van Nigeria; wat verwacht u?"

Wat gebeurt er wanneer de bankrekeningen van Europese landen, Oost-Europese en Centraal-Europese landen worden afgesloten? Dan krijgen die Belgische ambassades de raad om een rekening te openen in Nederland. Wat een afgang voor ons land!

Wij zorgen er vandaag voor dat een basisbankdienst voor ondernemingen wel mogelijk zal zijn. Het is een belangrijke waarschuwing aan Febelfin, dat nog steeds de mening is toegedaan dat die basisbankdienst er niet moet komen, dat het Parlement erop zal toezien dat deze wet niet wordt uitgehold. Het is effectief de bedoeling dat iedereen die drie keer bij een reguliere bank wordt geweigerd om een bankrekening te openen naar de basisbankdienst voor ondernemingen van de FOD Economie zal kunnen gaan om een bankrekening toegewezen te krijgen.

Ik heb echter vernomen dat Febelfin al nadenkt over de manier waarop het bedrijven alsnog een bankrekening kan weigeren. Sommigen operen de prijs voor zo'n rekening op te trekken. Dat kan natuurlijk, indien dit binnen de perken blijft. Men kan echter geen 10.000 euro per maand vragen voor een bankrekening. De

Nationale Bank heeft enkele maanden geleden een omzendbrief rondgestuurd naar de banken om hen te waarschuwen voor enorme economische schade door die *de-risking*. Een andere Engelse term, *blanket de-risking*, komt neer op een volledige uitsluiting van sectoren. Begrijp me niet verkeerd, in alle sectoren zijn er rotte appels. Dat is zo in de bouwsector, de horeca enzovoort. Indien we echter volledige sectoren uitsluiten, dan zijn we fout bezig.

Daarom is het bijzonder belangrijk om dit wetsontwerp vandaag goed te keuren. We hopen dat de KB's binnenkort groen licht krijgen van de Raad van State, zodat die dienst er tegen het einde van het jaar komt, zoals de minister deze zomer beloofd heeft tijdens zijn bezoek aan de Antwerpse haven en diamantsector.

De N-VA-fractie zal deze tekst daarom goedkeuren.

20.02 Patrick Prévot (PS): Madame la présidente, chers collègues, il s'agit en effet d'une loi portant dispositions diverses avec de nombreuses mesures techniques, qui vient notamment nous aligner sur le droit européen.

Comme M. Freilich l'a fait, je vais souligner quelques mesures importantes. Je pense en particulier, comme cela a été dit, au service bancaire de base pour les entreprises. M. Freilich y a d'ailleurs contribué. On a pu échanger à de nombreuses reprises sur ce dossier. De nombreux députés y sont évidemment sensibles, notamment au sein de la commission et nous avons été nombreux à faire écho au ministre à des pratiques de *de-risking* au niveau des banques qui privent justement certaines entreprises de l'accès à un compte courant. Cela ne concerne évidemment pas uniquement les diamantaires. Des ambassades sont aussi concernées ainsi que des ASBL et des ONG. Avec ce projet de loi, nous répondons aux remarques qui avaient notamment été formulées par le Conseil d'État, de manière à pouvoir rendre bientôt cette loi exécutoire. Cela va évidemment dans le bon sens.

Enfin, j'observe que le service bancaire de base aux entreprises sera financé via une contribution annuelle des banques. C'est aussi un signal positif.

Sans surprise, comme nous l'avons déjà dit en commission, nous soutiendrons et voterons ce projet.

20.03 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, ik kan mij alvast niet richten tot minister Dermagne, want die is niet in de zaal aanwezig.

Mevrouw de voorzitter, ik laat opmerken dat, hoewel onderhavig wetsontwerp tijdens de laatste plenaire vergadering voor het reces zou worden besproken en ter stemming worden gelegd, maar uiteindelijk werd verdaagd, de minister alweer niet in de zaal is. Waarom is dat?

La **présidente**: Monsieur Van Lommel, c'est M. Dermine qui va répondre.

Ik mag u meedelen dat er problemen zijn met een kind van minister Dermagne.

20.04 Reccino Van Lommel (VB): Dat is genoteerd.

Ik kom tot mijn opmerkingen bij het wetsontwerp, dat een verzamelwet of een potpourriwet mag worden genoemd en dus goede en minder goede bepalingen omvat.

Vooreerst herinner ik eraan dat we de wet betreffende de basisbankdienst voor ondernemingen hier al in november 2020 na heel wat debatten en hoorzittingen in commissie – ze was dus al lang verwacht – goedkeurden. Intussen zijn we twee jaar later en staan we nog steeds nergens. Vandaag wordt onderhavig wetsontwerp ongetwijfeld goedgekeurd, maar dan blijft het nog wachten op de KB's vooraleer de tekst in werking kan treden. Iemand zei tijdens de besprekingen dat het gras niet sneller groeit door eraan te trekken, maar ons geduld werd de voorbije jaren wel erg op de proef gesteld. Ik kan alleen maar hopen dat dit de laatste hindernis was en dat de voorgestelde artikelen het sluitstuk mogen zijn van het hele verhaal van de basisbankdienst voor ondernemingen. De ondernemers zullen het Parlement bijzonder dankbaar zijn. Ik heb wel begrepen dat we nog tot het einde van het jaar moeten wachten, vooraleer de bepalingen van toepassing worden.

We hebben bij de bespreking van de initiële tekst in de commissie ook Febelfin in de hoorzitting gehoord. Een van de bezorgdheden toen was de grote aansprakelijkheid van banken wanneer ze bepaalde geldstromen niet kunnen controleren of wanneer ze de herkomst ervan niet kunnen aantonen. Dat maakt dat banken, vaak onterecht, voorzichtig zijn en rekeningen opzeggen en weigeren. Ik begrijp die bezorgdheden wel, maar elke onderneming moet nu eenmaal het recht hebben om van bankdiensten gebruik te maken.

Dat brengt mij naadloos bij mijn opmerking over artikel 3 van het wetsontwerp, dat bepaalt dat ondernemingen ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO), geen Belgisch rekeningnummer meer nodig hebben. Dat vind ik een bijzonder vreemde evolutie. Bij andere besprekingen, bijvoorbeeld inzake de betaling van facturen, hoor ik dat het niet de bedoeling kan en mag zijn dat er te vaak van buitenlandse rekeningnummers wordt gebruikgemaakt. Volgens voorliggend wetsontwerp – de minister heeft dit bevestigd – maakt dat niet echt een verschil voor de consument.

Ik ben daar niet van overtuigd, want wie zich wil inschrijven in onze KBO, moet een Belgisch rekeningnummer hebben. Volgens mij is dat het minste wat mag worden verwacht. Met die bepaling gaat men een richting uit die tegenovergesteld is aan die welke gevolgd wordt in verband met bijvoorbeeld overmatige schuldenlast. In de besprekingen ter zake pleitten de meerderheidspartijen destijds wel voor Belgische rekeningnummers. Maar een wettekst over de overmatige schuldenlast lijkt op de lange baan te zijn geschoven; daarover wordt kennelijk liefst zo lang mogelijk gezwegen.

Voorts worden in het wetsontwerp enkele verwijzingen gemaakt naar de dataretentiewet. Voor het zomerreces hebben we daarover ook in plenaire vergadering lange debatten gevoerd. Die zullen we vandaag vanzelfsprekend niet herhalen, dat zou ons te ver leiden. We plaatsen onder andere vraagtekens bij de bepaling in verband met de bewaring van telecomgegevens, zeker in het licht van het verband met criminaliteit. We hebben dan ook in de commissie tegen enkele van de artikelen ter zake gestemd.

Nogmaals, het wetsontwerp bevat een aantal goede en een aantal minder goede elementen. Onze fractie zal zich dan ook bij de stemming over het geheel onthouden.

20.05 Denis Ducarme (MR): Madame la présidente, nous avons en effet eu sur ce projet de loi des échanges importants et intéressants en commission de l'Économie. On a vu, à l'image de ce que les députés Freilich et Prévot viennent d'indiquer, qu'on avait véritablement et très rapidement dépassé le clivage habituel majorité-opposition sur ce thème – et c'est une bonne chose –, parce qu'il s'agit d'un sujet d'intérêt général, d'une situation à débloquer, et je parle naturellement du service bancaire de base aujourd'hui.

Nous avons malheureusement, dans notre pays, des banques qui décident de qui peut entreprendre et de qui ne peut pas entreprendre. Sur le plan juridique, cette situation pourrait être qualifiée d'abus de position dominante, de sorte qu'il fallait avancer, nous en sommes tous convenus en commission. Nous attendons évidemment de la part du ministre une exécution rapide, en ce compris au niveau des arrêtés d'exécution, mais nous serons vigilants et nous serons attentifs aux dispositions, à l'exécution et au suivi dans le chef de la Febelfin par rapport à ce dossier. Il est clair que ce projet peut nous permettre de remettre un peu d'équité entre les entreprises et les banques dans notre pays.

20.06 Leen Dierick (cd&v): Mevrouw de voorzitter, collega's, bijna twee jaar geleden, in november 2020 is in dit Parlement mijn wetsvoorstel goedgekeurd om een basisbankdienst voor ondernemingen in te voeren. Het is immers nog altijd noodzakelijk dat een ondernemer of onderneming een bankrekening heeft, anders kan die onderneming hier geen zaken doen. Nochtans wordt het in heel wat sectoren steeds moeilijker om een rekening te openen of te houden. Dat is toch wel alarmerend en de reden waarom een wetsvoorstel voor een basisbankdienst voor ondernemingen werd ingediend. De wetgeving kon al van kracht gaan op 1 mei van vorig jaar, maar er ontbraken uiteraard nog een aantal uitvoeringsbesluiten van de minister.

Vandaag zetten we toch wel een belangrijke stap met dit wetsontwerp om de wet van de basisbankdienst in werking te laten gaan. We zijn dus tevreden dat dit er eindelijk is. Er moeten echter nog stappen gezet worden. Er moeten nog koninklijke besluiten komen. Het engagement is genomen dat die er zeker komen voor het einde van dit jaar. Wij rekenen daarop, wij hopen dat die er effectief zullen zijn. Het heeft immers al zeer lang geduurd. Sinds november 2020 is dit wetsontwerp hangende. Heel wat bedrijven rekenen daarop, zeker in deze moeilijke economische situatie.

Bedankt voor dit wetsontwerp. De cd&v telt af naar de publicatie van de koninklijke besluiten, zodat dit wetsontwerp eindelijk in werking kan treden.

20.07 Staatssecretaris **Thomas Dermine**: Mevrouw de voorzitter, ik houd het kort.

Eerst en vooral wil ik mijn collega Pierre-Yves Dermagne verontschuldigen. Hij kan om persoonlijke redenen niet aanwezig zijn.

Je ferai deux petites remarques.

S'agissant du timing, effectivement, l'objectif est de soumettre l'arrêté royal à l'avis du Conseil d'État le plus vite possible. Il était impossible de le faire avant, car le Conseil d'État considère que l'arrêté reste dépourvu de base légale tant que la loi n'a pas été votée; c'est pourquoi le vote d'aujourd'hui est un précédent important. L'objectif est que la chambre du service bancaire de base puisse être effective au plus tard à la fin de cette année.

Nous remercions l'opposition, et singulièrement M. Freilich, pour un amendement qui a été voté avec la majorité. Il vise à permettre d'inclure des comptes de paiement en devises étrangères, ce qui est nécessaire dans certains secteurs. Concernant d'autres pistes de solutions qui doivent être investiguées, notamment la proposition de loi visant à imposer aux banques une obligation de motivation, ou encore les propositions sur le contrôle de l'IBAN, plusieurs modalités techniques doivent encore être étudiées. Nous sommes donc en attente du SPF pour une proposition de texte qui, le cas échéant, pourra être étudiée au sein de votre commission.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2742/7)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2742/7)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "projet de loi portant dispositions diverses en matière d'économie". Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake economie".

Le projet de loi compte 77 articles.
Het wetsontwerp telt 77 artikelen.

* * * * *

Amendement déposé:

Ingediend amendement:

Art. 38

• 4 – *Anneleen Van Bossuyt cs (2742/8)*

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: l'amendement et l'article 38 ainsi que les articles 11 à 19 pour lesquels le groupe N-VA demande un vote distinct.

Aangehouden: het amendement en het artikel 38, alsook de artikelen 11 tot 19 waarover de N-VA-fractie een gesplitste stemming vraagt.

Adoptés article par article: les articles 1 à 10, 20 à 37 et 39 à 77.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 tot 10, 20 tot 37 en 39 tot 77.

* * * * *

Auront lieu ultérieurement:

- le vote sur l'amendement et les articles réservés;

- le vote sur l'ensemble.

Zullen later plaatsvinden:

- de stemming over het aangehouden amendement en de aangehouden artikelen;

- de stemming over het geheel.

21 **Projet de loi modifiant le livre IV du Code de droit économique en ce qui concerne la pension des mandataires de l'Autorité belge de la concurrence (2769/1-5)**

21 **Wetsontwerp tot wijziging van boek IV van het Wetboek van economisch recht met betrekking tot het pensioen van de mandaathouders bij de Belgische Mededingingsautoriteit (2769/1-5)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend

De heer Van Lommel, rapporteur, verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)

Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.

De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(2769/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2769/3)**

Le projet de loi compte 2 articles.

Het wetsontwerp telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

22 **Proposition de résolution condamnant la répression à l'encontre des adeptes du Falun Gong et d'autres prisonniers d'opinion par la République populaire de Chine (2429/1-2)**

22 **Voorstel van resolutie houdende de veroordeling van de repressie tegen Falun Gong-beoefenaars en andere gewetensgevangenen door de Volksrepubliek China (2429/1-2)**

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Annick Ponthier, Ellen Samyn.

La commission des Relations extérieures propose de rejeter cette proposition de résolution. **(2429/2)**
De commissie voor Buitenlandse Betrekkingen stelt voor dit voorstel van resolutie te verwerpen. **(2429/2)**

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, les auteurs.
Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping, na de rapporteur en eventueel de indieners te hebben gehoord.

De rapporteur is mevrouw Verhaert. Vraagt een indiener het woord?

22.01 **Annick Ponthier** (VB): Dank u, mevrouw de voorzitter. Excuseer voor de vertraging.

De resolutie die hier voorligt, werd opgesteld met als doel een van de grootste misdaden tegen de menselijkheid van vandaag aan te kaarten, met name de repressie tegen de Falun Gongbeweging in China.

Falun Gongbeoefenaars vormen een spirituele minderheid die zichzelf binnen de boeddhistische traditie plaatsen. Hun kernwaarden zijn mededogen, waarachtigheid en verdraagzaamheid – u hoort meteen al waarom de Chinese staat hen wil uitroeien. Die principes lijken nu eenmaal niet te stroken met de strakke, communistische leer van het totalitaire Peking. Bovendien is Falun Gong zeer populair geworden in de jaren 90, waardoor de beweging de communistische partij in ledenaantal is beginnen te overvleugelen. Daarmee kent u meteen de andere beweegredenen voor de vervolging door het regime.

De repressiecampagne die tegen deze mensen wordt georganiseerd, neemt regelrecht genocidale kenmerken aan. Het gaat om een systematische en gecentraliseerde vervolging door de politiebureaus van de CCP om de levensbeschouwelijke identiteit van de Falun Gong uit te wissen. China heeft dus een hele bureaucratie uitgewerkt, enkel en alleen om de beweging te decimeren.

Over de gruweldaden die er plaatsvinden, hoorde ik persoonlijk voor het eerst op het Chinatribunaal van 2019. Sindsdien sta ik in contact met vertegenwoordigers van Falun Dafa, de Belgische Falun Gongbeweging, en met Doctors against Forced Organ Harvesting. De schrijnende verhalen die ik van hen hoorde, laten me sindsdien maar moeilijk los. Ik meen dan ook te kunnen stellen dat ik namens veel collega's zou kunnen spreken als ik zeg dat die misdaden tegen de mensheid naar de keel grijpen.

Daarom vonden wij het nodig om hieromtrent een voorstel van resolutie in te dienen, net zoals bijvoorbeeld in de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen een voorstel van resolutie heeft voorgelegd om de repressie tegen de Oeigoeren in Xinjiang aan te kaarten.

Wij hebben in de commissie een aantal argumenten gehoord om onze resolutie niet goed te keuren, wat ik bijzonder betreurt. Volgens een aantal leden zouden er immers al veel parlementaire initiatieven zijn genomen omtrent de vervolging van minderheden. Waarom zou dat dan nog eens specifiek voor die beweging moeten?

Collega's, wij hebben echter tijdens de behandeling van de resolutie over de vervolging van de Oeigoeren gezien dat er specifiek werd ingegaan op die bijzondere minderheidsgroep. Ons amendement in de commissie om de resolutie over de Oeigoeren open te trekken naar andere minderheden werd weggestemd, omdat de commissie vond dat het specifiek over de Oeigoeren moest gaan. Als het evenwel over de Falun Gongbeweging gaat, zijn de commissieleden blijkbaar van mening dat een bespreking daarvan te specifiek is. Het ene staat natuurlijk haaks op het andere. Het is dus een argument dat niet ter zake doet.

Daarom was het voor ons bijzonder belangrijk de bedoelde consistente schending van de mensenrechten met gedwongen orgaanroof aan te kaarten. Het voorstel is in de commissie weggestemd. Sommige leden deden dat met het schaamrood op de wangen. Gebeurde dat omdat het om een voorstel van het Vlaams Belang ging? Ik weet het niet. Ik zie echter wel dat de partijpolitiek het in dit Huis haalt van de noodzaak om een quasigenocide in China aan te kaarten. Dat is voor ons een inrieste, hypocriete en politiek onwaardige houding.

Collega's, ik wil u bij deze vragen om u te bezinnen en voor één keer over de partijgrenzen heen te kijken. Ik heb geschetst waarom het voorliggende thema urgent en ernstig genoeg is om dat te doen. Ik kan het nog begrijpen als jullie dat niet doen voor onze fractie, maar doe het dan tenminste voor die honderdduizenden onschuldige slachtoffers die momenteel, as we speak, in gruwelijke omstandigheden in concentratiekampen vastzitten, enkel en alleen omwille van hun levensbeschouwing. Ik dank u alvast voor uw houding ter zake.

La **présidente**: Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition de résolution aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit voorstel van resolutie zal later plaatsvinden.

23 Comité permanent de contrôle des services de police – Nomination des premier et second membres suppléants – Candidatures introduites

23 Vast Comité van Toezicht op de politiediensten – Benoeming van de eerste en tweede plaatsvervangende leden – Ingediende kandidaturen

Conformément à la décision de la séance plénière du 23 juin 2022, un nouvel appel à candidats a été publié au *Moniteur belge* du 6 juillet 2022 pour le mandat de second membre suppléant d'un membre francophone du Comité permanent de contrôle des services de police.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 23 juni 2022 werd in het *Belgisch Staatsblad* van 6 juli 2022 een oproep tot kandidaten bekendgemaakt voor het mandaat van tweede plaatsvervangend lid van een Franstalig lid van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten.

La candidature suivante a été introduite dans le délai prescrit:

- M. Charles-Albert Houtart, attaché-inspecteur au SPF Economie, PME, Classes moyennes et Énergie.

De volgende kandidatuur werd binnen de voorgeschreven termijn ingediend:

- de heer Charles-Albert Houtart, attaché-inspecteur bij de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie.

Les candidatures pour les mandats de premier et second membres suppléants sont à présent en nombre suffisant.

Er werden thans voldoende kandidaturen ingediend voor de mandaten van eerste en tweede plaatsvervangend lid.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 14 septembre 2022, je vous propose de transmettre les candidatures pour les mandats de membre suppléant aux groupes politiques après que les résultats pour l'obtention de l'habilitation de sécurité de tous les candidats soient connus.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 14 september 2022 stel ik u voor de kandidaturen voor de mandaten van plaatsvervangend lid aan de politieke fracties over te zenden nadat de resultaten voor het bekomen van de vereiste veiligheidsmachtiging van alle kandidaten bekend zijn.

La commission spéciale d'accompagnement parlementaire du Comité permanent P et du Comité permanent R procédera à l'audition des candidats.

De kandidaten zullen door de bijzondere commissie belast met de parlementaire begeleiding van het Vast Comité P en het Vast Comité I worden gehoord.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

24 Autorité de protection des données – Nomination de deux membres du Comité de direction (directeur du Secrétariat général et directeur du service de première ligne) – Appel à candidats

24 Gegevensbeschermingsautoriteit – Benoeming van twee leden van het Directiecomité (directeur van het Algemeen Secretariaat en directeur van de Eerstelijnsdienst – Oproep tot kandidaten

Lors de la séance plénière du 20 juillet 2022, la Chambre a décidé de lever le mandat de deux membres du Comité de direction de l'Autorité de protection des données, à savoir le directeur du Secrétariat général et le directeur du service de première ligne.

Tijdens de plenaire vergadering van 20 juli 2022 heeft de Kamer beslist om het mandaat van twee leden van het Directiecomité van de Gegevensbeschermingsautoriteit op te heffen, met name de directeur van het Algemeen Secretariaat en de directeur van de Eerstelijnsdienst.

Conformément à l'article 41, alinéa 1er, de la loi du 3 décembre 2017 portant création de l'Autorité de protection des données, en cas de vacance d'un mandat du comité de direction, pour quelque cause que ce soit, la Chambre doit procéder à son remplacement pour la durée du mandat restant à courir.

Overeenkomstig artikel 41, eerste lid, van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit dient de Kamer, ingeval een mandaat van lid van het Directiecomité om welke reden ook openvalt, over te gaan tot de vervanging ervan voor de nog resterende duur van het mandaat.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 14 septembre 2022, je vous propose de publier un appel à candidats au *Moniteur belge* pour les deux mandats de membre du Comité de direction (directeur du Secrétariat général et directeur du service de première ligne) de l'Autorité de protection des données.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 14 september 2022, stel ik u voor een oproep tot kandidaten voor de twee mandaten van lid van het Directiecomité (directeur van het Algemeen Secretariaat en directeur van de Eerstelijnsdienst) van de Gegevensbeschermingsautoriteit in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

25 Conseil central de surveillance pénitentiaire – Nomination d'un membre effectif francophone (médecin)

25 Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen – Benoeming van een Franstalig effectief lid (arts)

Conformément à la décision de la séance plénière du 16 juin 2022, un appel à candidats a été publié au *Moniteur belge* du 22 juin 2022 pour le mandat de membre effectif francophone (médecin) du Conseil central de surveillance pénitentiaire.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 16 juni 2022 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 22 juni 2022 een oproep tot kandidaten voor het mandaat van Franstalig effectief lid (arts) van de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen.

Les candidatures suivantes ont été introduites:

- Mme Fiorella Brusco

- M. Michel Glorieux.

De volgende candidaturen werden ingediend:

- mevrouw Fiorella Brusco

- de heer Michel Glorieux.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 14 septembre 2022, je vous propose de transmettre le cv des candidats aux groupes politiques. Les candidats seront auditionnés en commission de la Justice.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 14 september 2022 stel ik u voor de cv's van de kandidaten over te zenden naar de politieke fracties. De kandidaten zullen door de commissie voor Justitie worden gehoord.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

26 Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains – Nomination de deux membres suppléants francophones

26 Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens – Benoeming van twee Franstalige plaatsvervangende leden

Conformément à la décision de la séance plénière du 9 juin 2022, un appel à candidats a été publié au *Moniteur belge* du 22 juin 2022 pour les deux mandats vacants de membre suppléant francophone du conseil d'administration de l'Institut fédéral pour la protection et la promotion des droits humains.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 9 juni 2022 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 22 juni 2022 een oproep tot kandidaten voor de twee openstaande mandaten van Franstalig plaatsvervangend lid van de raad van bestuur van het Federaal Instituut voor de bescherming en de bevordering van de rechten van de mens.

Les candidatures suivantes ont été introduites dans le délai prescrit:

Monde judiciaire

- Mme Muriel Clavie, avocate au barreau du Brabant wallon
- Mme Christiane Colinet, avocate au barreau de Bruxelles
- M. Wajdi Khalifa, avocat au barreau de Bruxelles

Société civile

- Mme Mona Giacometti, avocate au barreau de Bruxelles, enquêtrice à l'université d'Anvers, *lecturer* à l'université Saint-Louis et l'UCLouvain
- M. Wajdi Khalifa, avocat au barreau de Bruxelles.

De volgende kandidaturen werden binnen de voorgeschreven termijn ingediend:

Gerechtelijke wereld

- mevrouw Muriel Clavie, advocaat bij de balie van Waals-Brabant
- mevrouw Christiane Colinet, advocaat bij de balie van Brussel
- de heer Wajdi Khalifa, advocaat bij de balie te Brussel

Maatschappelijk Middenveld

- mevrouw Mona Giacometti, advocaat bij de balie van Brussel, post-doctoraal onderzoeker aan de Universiteit Antwerpen, *lecturer* aan de 'Université Saint-Louis' en de 'UCLouvain'
- de heer Wajdi Khalifa, advocaat bij de balie te Brussel.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 14 septembre 2022, je vous propose de transmettre les candidatures aux groupes politiques.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 14 september 2022 stel ik u voor de kandidaturen over te zenden naar de politieke fracties.

Les candidats seront auditionnés en commission de la Justice.

De kandidaten zullen door de commissie voor Justitie worden gehoord.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

27 Commission fédérale de contrôle et d'évaluation de l'euthanasie – Présentation des membres – Candidatures introduites

27 Federale Controle- en Evaluatiecommissie euthanasie – Voordracht van de leden – Ingediende kandidaturen

Conformément à la décision de la séance plénière du 30 juin 2022, un nouvel appel à candidats a été publié au *Moniteur belge* du 6 juillet 2022 pour tous les mandats de la Commission fédérale de contrôle et d'évaluation de l'application de la loi du 28 mai 2002 relative à l'euthanasie.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 30 juni 2022 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 6 juli 2022 een nieuwe oproep tot kandidaten voor alle mandaten van de Federale Controle- en Evaluatiecommissie inzake de toepassing van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie.

Le nombre de candidatures introduites est toujours insuffisant.
Het aantal ingediende kandidaturen is nog steeds onvoldoende.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 14 septembre 2022, je vous propose de publier au *Moniteur belge* un nouvel appel à candidats pour les mandats de membre de la Commission fédérale de contrôle et d'évaluation de l'euthanasie.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 14 september 2022 stel ik u voor een nieuwe oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken voor de mandaten van lid van de Controle- en Evaluatiecommissie euthanasie.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

28 Commission nationale d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse – Renouvellement des mandats

28 Nationale Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking – Hernieuwing van de mandaten

Conformément à la décision de la séance plénière du 30 juin 2022, un nouvel appel à candidats a été publié au *Moniteur belge* du 6 juillet 2022 pour le renouvellement des mandats de membre de la Commission nationale d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 30 juni 2022 werd een nieuwe oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* van 6 juli 2022 bekendgemaakt voor de hernieuwing van de mandaten van lid van de Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking.

Le nombre de candidatures introduites est toujours insuffisant.
Het aantal ingediende kandidaturen is nog steeds onvoldoende.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 14 septembre 2022, je vous propose de publier au *Moniteur belge* un nouvel appel à candidats pour les mandats de membre de la Commission d'évaluation de l'interruption volontaire de grossesse pour les catégories pour lesquelles les candidatures ont été introduites en nombre insuffisant.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 14 september 2022 stel ik u voor een nieuwe oproep tot kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekend te maken voor de mandaten van lid van de Evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking voor de categorieën waarvoor onvoldoende kandidaturen werden ingediend.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

29 Conseil disciplinaire de la CREG – Nomination du président suppléant et du greffier néerlandophone

29 Tuchtraad van de CREG – Benoeming van de plaatsvervangende voorzitter en van de Nederlandstalige griffier

Conformément à la décision de la séance plénière du 30 juin 2022, un nouvel appel à candidats pour les mandats de président suppléant et de greffier néerlandophone du Conseil disciplinaire de la CREG a été publié au *Moniteur belge* du 8 juillet 2022.

Overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van 30 juni 2022 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 8 juli 2022 een nieuwe oproep tot kandidaten voor de mandaten van plaatsvervangende voorzitter en van Nederlandstalige griffier van de Tuchtraad van de CREG.

Aucune candidature n'a été introduite.

Er werden geen kandidaturen ingediend.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 14 septembre 2022, je vous propose de publier un nouvel appel à candidats au *Moniteur belge* pour les mandats de président suppléant et de greffier néerlandophone.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 14 september 2022 stel ik u voor een nieuwe oproep tot kandidaten bekend te maken in het *Belgisch Staatsblad* voor de mandaten van plaatsvervangende voorzitter en van Nederlandstalige griffier.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

30 Conseil interparlementaire consultatif Benelux

30 Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad

Le groupe MR m'a fait parvenir la candidature de M. Michel De Maegd, en remplacement de M. Philippe Goffin, comme membre suppléant de l'Assemblée parlementaire du Conseil interparlementaire consultatif Benelux.

De MR-fractie heeft mij de kandidatuur bezorgd van de heer Michel De Maegd ter vervanging van de heer Philippe Goffin als plaatsvervangend lid van de Parlementaire Assemblée van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

Étant donné qu'il n'y a pas d'autres candidatures, il n'y a pas lieu à scrutin, conformément à l'article 157, n° 6, du Règlement, et je proclame le candidat élu en qualité de membre suppléant de l'Assemblée parlementaire du Conseil interparlementaire consultatif Benelux.

Aangezien er geen andere kandidaturen zijn, moet er, overeenkomstig artikel 157, nr. 6, van het Reglement, niet gestemd worden en verklaar ik de kandidaat verkozen plaatsvervangend lid van de Parlementaire Assemblée van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

31 Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe

31 Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa

Le groupe MR m'a fait parvenir la candidature de Mme Sophie Wilmès, en remplacement de Mme Marie-Christine Marghem, comme membre suppléant de l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe.

De MR-fractie heeft mij de kandidatuur bezorgd van mevrouw Sophie Wilmès ter vervanging van mevrouw Marie-Christine Marghem als plaatsvervangend lid van de Parlementaire Assemblée van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa.

Étant donné qu'il n'y a pas d'autres candidatures, il n'y a pas lieu à scrutin, conformément à l'article 157, n° 6, du Règlement, et je proclame la candidate élue en qualité de membre suppléant de l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe.

Aangezien er geen andere kandidaturen zijn, moet er, overeenkomstig artikel 157, nr. 6, van het Reglement, niet gestemd worden en verklaar ik de kandidaat verkozen als plaatsvervangend lid van de Parlementaire Assemblée van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

32 Demande d'urgence émanant du gouvernement
32 Urgentieverzoek van de regering

Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi portant des modifications relatives aux prestations de santé en matière de dispositifs médicaux et d'implants, n° 2870/1.

De regering heeft de urgentieverklaring gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp houdende wijzigingen betreffende geneeskundige verstrekkingen op het gebied van medische hulpmiddelen en implantaten, nr. 2870/1.

Je passe la parole au gouvernement pour développer la demande d'urgence.
Ik geef het woord aan de regering om de vraag tot urgentieverklaring toe te lichten.

32.01 Staatssecretaris **Nicole de Moor**: Mevrouw de voorzitter, dit wetsontwerp strekt ertoe gevolg te geven aan adviezen van de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Raad van State, waarin wordt gesteld dat voor de verwerking van de persoonsgegevens met betrekking tot implantaten de wet dient te worden aangepast aan de algemene verordening gegevensbescherming.

Het wetsontwerp is dringend aangezien de verwerking van persoonsgegevens absoluut noodzakelijk is voor de verlening van machtigingen voor terugbetaling en voor een optimaal beheer van de verplichte verzekering geneeskundige verzorging. Dat is onder meer het geval voor de beoordeling van de doeltreffendheid van een specifiek hulpmiddel in vergelijking met andere hulpmiddelen en voor de beoordeling van de geschiktheid van de terugbetaling. Deze verwerking van de persoonsgegevens kan immers pas worden toegepast in de reglementering na aanpassing van de wettelijke basis.

Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

L'urgence est adoptée par assis et levé.
De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.

33 Prise en considération de propositions
33 Inoverwegingneming van voorstellen

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.
In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement. (art. 75, n° 5, Rgt)
Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden. (art. 75, nr. 5, Rgt)

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

Demandes d'urgence
Urgentieverzoeken

33.01 **Catherine Fonck** (Les Engagés): Madame la présidente, je demande l'urgence pour la proposition de

loi de Mme Marie-Christine Marghem portant diverses dispositions en matière d'énergie nucléaire et visant à garantir la sécurité d'approvisionnement en électricité et la maîtrise des coûts du mix électrique, (n° 2890/1).

Chers collègues, cela ne vous échappera pas qu'il ne s'agit pas d'une proposition de loi de notre groupe mais d'une proposition de loi du groupe MR.

Comme vous le savez, cette proposition de loi concerne les centrales nucléaires en pleine situation de crise gravissime sur le plan énergétique. Il ne faut pas vous rappeler combien les enjeux en matière de politique énergétique sont importants. Comme je l'ai d'ailleurs déjà défendu cette semaine en commission à travers des amendements, qui, rappelons-le, ont été rejetés par la majorité, nous voulons véritablement pouvoir impulser une évolution en matière de choix énergétique pour des raisons à la fois de coût et d'indépendance sur le plan énergétique, pour éviter des millions de tonnes de CO₂ dans l'atmosphère et donc préserver le climat ainsi que pour garantir aussi la sécurité d'approvisionnement.

Puisque plusieurs partis de cette assemblée mais aussi de la majorité défendent à cor et à cri dans les médias ce changement et cette impulsion pour pouvoir poursuivre les centrales nucléaires avec évidemment toutes les conditions de sécurité et d'évaluation requises, j'ose espérer, madame la présidente, chers collègues, que nous pourrions examiner cette proposition de loi et l'inscrire en urgence en commission de l'Énergie.

33.02 Benoît Piedboeuf (MR): Madame la présidente, le jour où nous aurons besoin de Mme Fonck pour demander l'urgence à notre place, nous lui demanderons!

Il s'agit ici d'une proposition qui a été déposée par Mme Marghem et pour laquelle nous demandons la prise en considération. Cela signifie que nous voulons travailler sur le sujet, avec la vision que nous en avons. Nous voulons faire un travail sérieux et nous allons le mener à partir du moment où cette Assemblée prend la proposition en considération. Nous n'avons pas envie de faire des jeux politiques, ce que Mme Fonck est en train de faire, tout le monde s'en rend compte.

Nous ne soutiendrons pas l'urgence.

33.03 Peter De Roover (N-VA): Goede collega's, vanzelfsprekend steunen wij de hoogdringendheid wel.

Ik wil echter even terugkomen op de woorden van onze goede collega Piedboeuf, die net zei: "Wij steunen de hoogdringendheid niet, want wij willen een ernstige behandeling van het wetsvoorstel." De regering vraagt hier week na week de hoogdringendheid. Dat betekent dus dat wij hier week na week overgaan tot het niet ernstig behandelen van voorstellen van de regering, op een drafje, zonder nadenken, boem, goedkeuren, weg ermee. Als we een voorstel ernstig willen bespreken, dan is de hoogdringendheid een totaal ongepaste techniek. Ik neem aan dat wij in de toekomst voor voorstellen van de regering de verstandige woorden van de heer Piedboeuf zullen volgen.

33.04 Marie-Christine Marghem (MR): Madame la présidente, il est normal que l'auteure de la proposition prenne la parole, puisque l'on parle de moi, par-dessus ma tête, d'un côté à l'autre de cet hémicycle.

J'apprécie et je connais mes collègues depuis longtemps. Je crois que Mme Fonck ne joue pas un jeu politicien. Elle a déjà témoigné de sa volonté d'avancer rapidement dans ce dossier en introduisant un amendement mardi en commission et est tout à fait légitime aujourd'hui dans sa demande.

Ce mardi, en commission, nous avons eu des échanges sur le projet de loi de réparation de Doel 1 et Doel 2. J'ai demandé qu'on stoppe les travaux pendant une semaine pour travailler sérieusement et recevoir une étude juridique permettant de savoir si le projet de loi était bien fondé juridiquement. À ce moment-là s'est formée une majorité alternative. Comme je n'ai pas eu gain de cause, je ne pouvais pas demander qu'on arrête les travaux, parce qu'il y avait manifestement une envie de voter ce projet de loi.

N'ayant pas eu les assurances juridiques demandées, pour ma part je ne pouvais pas voter en faveur de ce projet. Un travail sérieux – et M. De Roover a fait une pirouette intéressante! – peut être fait dans des délais rapides, avec ou sans l'urgence, mais je veux que tout le monde soit bien conscient ici que ma proposition de loi est ouverte à signature à tous les parlementaires des partis démocratiques qui veulent la soutenir - je l'ai déjà dit dans la presse.

Je comprends vraiment ce que dit Mme Fonck. (*Brouhaha*)

Vous permettez collègues! Madame la présidente, j'aimerais terminer. Vous m'avez donné la parole et j'aimerais aller jusqu'au bout de mon raisonnement.

La **présidente**: Terminez, madame Marghem.

33.05 Marie-Christine Marghem (MR): Je comprends évidemment qu'il y ait des difficultés pour certains collègues dans cette assemblée. C'est à eux de se positionner. Chaque parlementaire est responsable de ce qu'il fait, de ses votes, de ses actes et de ses paroles. Comme je suis dans un collectif, une équipe, je me limiterai à ce que je viens de vous dire. J'espère que, demain, après toutes ces paroles multiples et diverses, ma proposition de loi sera soutenue par au moins dix parlementaires, et que ces dix-là demanderont qu'en commission Énergie, elle soit traitée très rapidement.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est rejetée par assis et levé.
De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.*

33.06 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Madame la présidente, je demande l'urgence pour la proposition de loi déposée par mon collègue Nabil Boukili modifiant la Nouvelle loi communale en vue de garantir notamment la liberté de manifester, n° 2887/1.

Je pense que la liberté de manifester est une liberté fondamentale, et je suppose que tout le monde ici y tient. Il s'agit d'un droit qui a été acquis par la lutte, entre autres, et qui est garanti par la Constitution.

À la veille des mouvements sociaux de cet automne et autour des prix de l'énergie et du pouvoir d'achat, la ministre de l'Intérieur a publié une circulaire interprétant la Nouvelle loi communale permettant à des bourgmestres d'interdire préventivement à des personnes de manifester. Mme Verlinden s'est passée de tout débat démocratique avant de restreindre la liberté des gens. Dès lors, nous déposons cette proposition de loi pour amener ce débat au Parlement.

Il est urgent de préciser la portée de la Nouvelle loi communale et d'imposer un garde-fou au pouvoir des bourgmestres afin de défendre la liberté de manifester. Je suppose que tous ceux qui défendent cette liberté fondamentale vont soutenir cette demande d'urgence.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande.
Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est rejetée par assis et levé.
De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.*

Naamstemmingen

Votes nominatifs

33.07 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, we hebben vernomen dat collega Barbara Creemers in de onmogelijkheid verkeert om de stemming bij te wonen. Collega Frieda Gijbels zal daar bij haar stemgedrag rekening mee houden.

33.08 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, en ce qui concerne les pairages, le collègue Simon Moutquin – il est au Conseil de l'Europe, si je ne me trompe pas – ne pourra pas participer au vote. Dès lors, la collègue Vanessa Matz pairera avec Simon Moutquin.

34 **Projet de loi portant confirmation de six arrêtés royaux sur l'énergie (2787/3)**

34 **Wetsontwerp tot bekrachtiging van zes koninklijke besluiten inzake energie (2787/3)**

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 1)</i>			
Ja	120		Oui
Nee	0		Non
Onthoudingen	10	Abstentions	
Totaal	130		Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2787/4)**

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2787/4)**

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

35 **Projet de loi relatif à la responsabilisation des travailleurs dans le cadre des "Trajets Retour Au Travail" (nouvel intitulé) (2714/7)**

35 **Wetsontwerp betreffende de responsabilisering van de werknemers in het kader van de "Terug Naar Werk-trajecten" (nieuw opschrift) (2714/7)**

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 2)</i>			
Ja	79		Oui
Nee	10		Non
Onthoudingen	42	Abstentions	
Totaal	131		Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2714/8)**

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2714/8)**

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

36 **Projet de loi portant insertion dans le livre XI du Code de droit économique et dans le Code judiciaire de diverses dispositions en matière de propriété intellectuelle (nouvel intitulé) (2727/5)**

36 **Wetsontwerp houdende de invoeging in boek XI van het Wetboek van economisch recht en in het Gerechtelijk Wetboek van diverse bepalingen betreffende intellectuele eigendom (nieuw opschrift) (2727/5)**

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 3)		
Ja	131	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	131	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2727/6)**

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2727/6)**

37 Amendement et articles réservés du projet de loi portant dispositions diverses en matière d'économie (nouvel intitulé) (2742/1-8)

37 Aangehouden amendement en artikelen van het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake economie (nieuw opschrift) (2742/1-8)

Vote sur les articles 11 à 19. **(2742/7)**

Stemming over de artikelen 11 tot 19. **(2742/7)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)		
Ja	113	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	17	Abstentions
Totaal	130	Total

En conséquence, la Chambre adopte les articles 11 à 19, article par article.

Bijgevolg neemt de Kamer de artikelen 11 tot 19 artikel per artikel aan.

(M. Daniel Bacquelaine a voté pour)

Vote sur l'amendement n° 4 de Anneleen Van Bossuyt cs à l'article 38. **(2742/8)**

Stemming over amendement nr. 4 van Anneleen Van Bossuyt cs op artikel 38. **(2742/8)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 5)		
Ja	37	Oui
Nee	91	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	129	Total

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 38 est adopté.

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 38 aangenomen.

38 Ensemble du projet de loi portant dispositions diverses en matière d'économie (nouvel intitulé) (2742/7)

38 Geheel van het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake economie (nieuw opschrift) (2742/7)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 6)</i>		
Ja	89	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	39	Abstentions
Totaal	128	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2742/9)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2742/9)**

Reden van onthouding? (*Nee*)

Raison d'abstention? (*Non*)

39 Projet de loi modifiant le livre IV du Code de droit économique en ce qui concerne la pension des mandataires de l'Autorité belge de la concurrence (2769/3)

39 Wetsontwerp tot wijziging van boek IV van het Wetboek van economisch recht met betrekking tot het pensioen van de mandaathouders bij de Belgische Mededingingsautoriteit (2769/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 7)</i>		
Ja	130	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	130	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(2769/6)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(2769/6)**

40 Proposition de rejet par la commission des Relations extérieures de la proposition de résolution condamnant la répression à l'encontre des adeptes du Falun Gong et d'autres prisonniers d'opinion par la République populaire de Chine (2429/1-2)

40 Voorstel tot verwerping door de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen van het voorstel van resolutie houdende de veroordeling van de repressie tegen Falun Gong-beoefenaars en andere gewetensgevangenen door de Volksrepubliek China (2429/1-2)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

<i>(Stemming/vote 8)</i>		
Oui	91	Ja
Non	17	Nee
Abstentions	22	Onthoudingen
Total	130	Totaal

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de résolution n° 2429/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het voorstel van resolutie nr. 2429/1 is dus verworpen.

Reden van onthouding? *(Nee)*

Raison d'abstention? *(Non)*

41 Adoption de l'ordre du jour

41 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour de la séance de la semaine prochaine.

Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergadering van volgende week.

Y a-t-il une observation à ce sujet? *(Non)*

Zijn er dienaangaande opmerkingen? *(Nee)*

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.

Bijgevolg is de agenda aangenomen.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 29 septembre 2022 à 14 h 15.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 29 september 2022 om 14.15 uur.

La séance est levée à 19 h 19.

De vergadering wordt gesloten om 19.19 uur.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 202 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 202 bijlage.

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS**DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN**

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui	120	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creyelman Steven, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Matz Vanessa, Metsu Koen, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pisman Kathleen, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyckt Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	010	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui	079	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Marghem Marie-Christine, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	010	Nee
-----	-----	-----

Boukili Nabil, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Hedebouw Raoul, Merckx Sofie, Mertens Peter, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry

Abstentions	042	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Arens Josy, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Claes Mieke, Creyelman Steven, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Samyn Ellen, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui	131	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacqueline Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui	113	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buysrogge Peter, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Platteau Eva, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	017	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Bury Katleen, Creyelman Steven, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravys Kurt, Samyn Ellen, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui	037	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Creyelman Steven, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Francken Theo, Freilich Michael, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Samyn Ellen, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Non	091	Nee
-----	-----	-----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaïne Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Marghem Marie-Christine, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van

Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Wilmès Sophie

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Gijbels Frieda

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui	089	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Goffin Philippe, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Marghem Marie-Christine, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaut Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	039	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Claes Mieke, Creyelman Steven, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Samyn Ellen, Troosters Frank, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui	130	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Bury Katleen, Buysrogge Peter, Calvo Kristof, Chanson Julie, Claes Mieke, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe,

Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui	091	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hedebouw Raoul, Hennuy Laurence, Hugon Claire, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leoni Leslie, Leroy Marie-Colline, Leysen Christian, Marghem Marie-Christine, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moyaers Bert, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Parent Nicolas, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Senesael Daniel, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Tison Philippe, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vanden Burre Gilles, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Warmoes Thierry, Wilmès Sophie

Non	017	Nee
-----	-----	-----

Bury Katleen, Creyelman Steven, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Langenhove Dries, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans

Abstentions	022	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Buysrogge Peter, Claes Mieke, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Francken Theo, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Van Bossuyt Anneleen, Van Camp Yoleen, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien